

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת שלח תשע"ה

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורשי עם
							התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט

או הרבה כפי הפנאי.

זבחים. פרק חמישי – איזהו מקומן דף נא עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – שטיינזולץ" קפז תוספות

הכי גרסי' ולא התהי' משהיה דחולין קאיתא. והכי פירושו התם עיקר טעמא דרמי' לא יליף בבנין אב אלא מוקדש דזאת תורת הבזמה והתקן בבלקמן בפרק תמאת העוף (דף סט) אמרין רמי קרא אשכח ודרש ואי נמי תידיה דגמר לה בבנין אב בדרקתני מבניין' לא רמי' דזאת תורה רמי' דמי מליקה בקדשים משחיטה. דחולין גמר וזה ליה מלמד דחולין ולמנא דלית איה דרב פאק אלא

דלא גמר דאיכא תרי שנייה מליקה משחיטה ועוף מבתר. בריך. ועוד קשה הכי דייק דרב הלמד בקיז חזר ומלמד בבנין אב אימא דרשיתו עוף אתיא בבנין אב משחיטת בזמה דרב הלמד בבנין אב חזר ומלמד בבנין אב כדמסקא בשמעתא ונראה דלשנא דמנתי' קדייק דפשיטא דעיקר טעמו של ר'מ מוקדש דזאת תורה דלוקמן

מטהרת טריפתה ממוקמאיתה. אף מליקה שמשקשתה באכילה, תהרה מרפפתה ממוקמאיתה. רבי יוסי אומר, דיה נבגלת בהמה מוזהר, ששחיטתה מטהרתה, ולא מליקתה. ולא היא, התם, תיהו היא משחיטתה דחולין קאתין. דבר הלמד בבנין אב, מהו שלמד בהקדש, ומנהיג שנה, ובקל וחומר, ובבנין אב. פשוט מהא, חדא. מפני מה אמרו, לן בדרם פשר, שהרי לן באימורין פשר. לן באימורין פשר, שהרי לן בבישר פשר, יוצא, והואיל יוצא פשר בפמה, תמא, הואיל והותר בעבודת ציבור. חזין לזבחה, הואיל וכברא לפיגולו. חזין למקומו, הואיל והוקש לחזין לזמנו. שקיבלו פסולין ודקדו דמן, בהנד פסולין דחזו לעבודת ציבור. וכי הניו דבר שלא בהכשרו, מדבר שבהכשרו. תמא, מ'זאת תורת העולה' ריבה, סמוך ליה: שריי' הדם כו': מאי טעמא, אמר קרא 'אל יסוד מנזב העולה אשר פתח אהל מועד', תהוא דפגע ברישא. תנו רבנן, 'אל יסוד מנזב העולה, ולא יסוד מנזב הפנימי. 'אל יסוד מנזב העולה, אין לו יסוד לפנימי עצמו. 'אל יסוד מנזב העולה, תן יסוד, למנזב של עולה. או, אינו, רבי [למנזבה של עולה, יהא (ליסוד)]. אמר רבי שמעאל, קל וחומר, מה שיריים שאין מכפרין, מעונין יסוד. תחלת עולה, שמכפרת, אינו דין שמעונה יסוד. אמר רבי עקיבא, מה שיריים שאין מכפרין, ואין באין לכפרת, מעונין יסוד. תחלת עולה, שמכפרת וצאה לכפרת, אינו דין שמעונה יסוד. אם כן, מה תלמוד לומר 'אל יסוד מנזב העולה, תן יסוד למנזבה של עולה. אמר ר' אל יסוד מנזב העולה, ולא יסוד מנזב הפנימי, הא, מ'כעני ליה לגופיה. מ'אשר פתח אהל מועד' נפקא. 'אל יסוד מנזב העולה, תן

ליה דבמזב מעט מנענע מליף דיה אף ממומה למה לו לאיתוי' בקיז. פשוט מהא. חדא. תימה דתורה תפשוט בזיון ומלמד בבנין אב תיזרזר אב כן במלמד בקיז ומה הוקש שנינו מלמד בהקש א מדרבנא מלמד בקיז מלמד דבי רבי ישמעאל בנין אב תלמד בבנין אב תיזרזר דין שילמד בקיז וחגי' עבדו קיז לעל.

מה אמרו לן ברם כתיב. תימה הכי דייק מדבא דרבנן אב חזר ומלמד בבנין אב דילמא לן חזר ליתר שקיעת החמה ליהף מלן דאמרינן דלא פסילי בשעת החמה אלא בעמוד השחר והדר ליהף לן דאמרינן דהפסילי בעמוד השחר דלא עלו לא ירו מלן בשר ור' לומר דפשיטא דלא דעיג' דילף באימורים שלא תיבשרו מבשרו דבשר דם המתיר עוף ולא ליפנין דם שלא בהכשרו מבשרו דתרע מלדא ליפנין מעיקרא לן דם מלן בשר:

מה אמרו לן ברם כתיב. תימה הכי דייק מדבא דרבנן אב חזר ומלמד בבנין אב דילמא לן חזר ליתר שקיעת החמה ליהף מלן דאמרינן דלא פסילי בשעת החמה אלא בעמוד השחר והדר ליהף לן דאמרינן דהפסילי בעמוד השחר דלא עלו לא ירו מלן בשר ור' לומר דפשיטא דלא דעיג' דילף באימורים שלא תיבשרו מבשרו דבשר דם המתיר עוף ולא ליפנין דם שלא בהכשרו מבשרו דתרע מלדא ליפנין מעיקרא לן דם מלן בשר:

פתח אהל מועד. יסוד שכנגד הפתח חזר מעברו של מזבח שיהו כנגד פתח הדיכל כפי פי בקוטרם ולא גרסי מה שכתבו בספרים היותו דפגע ברישא משום דמשמע טעם שאין מעבירין על המזבח ולא מן הפסוק פתח אהל מועד הלא בני תמאת את דאמרי שירי אדם על מזב מעברי לקמן (דף גג.) ואמר טעמא לימוד סתום כן המפריש מהטאת פנימי טעמא דמפרש בהדיא ועוד דאית דאמרי על יסוד דרומי וקאמר לימוד ירידתו מן הכבש בסוף לו ליציאתו מן הדיכל בסוף לו מדיכן פשוט לו זה יתר מה הלא בתרייהו שייך טעמא דאין מעבירין על המצות ועוד אמרין לקמן (דף נח) על קדשי קדשים שיריים בהדיא תיבי ביה אשר פתח אהל מועד ומיהו דא גופא קשיא דלמה לן קרא דפתח אהל מועד תיפוק לן דאין מעבירין על המצות כדאשכחן טעם הו' בפי' דרימא (דף טז) דפרך מאי שנא דדיחב מוזהר צענה ברישא ובי דישון מזבח פנימי והמורה אמר דישון מזבח קודם משום דאין מעבירין וכן עובדי דיעא

פתח אהל מועד. יסוד שכנגד הפתח חזר מעברו של מזבח שיהו כנגד פתח הדיכל כפי פי בקוטרם ולא גרסי מה שכתבו בספרים היותו דפגע ברישא משום דמשמע טעם שאין מעבירין על המזבח ולא מן הפסוק פתח אהל מועד הלא בני תמאת את דאמרי שירי אדם על מזב מעברי לקמן (דף גג.) ואמר טעמא לימוד סתום כן המפריש מהטאת פנימי טעמא דמפרש בהדיא ועוד דאית דאמרי על יסוד דרומי וקאמר לימוד ירידתו מן הכבש בסוף לו ליציאתו מן הדיכל בסוף לו מדיכן פשוט לו זה יתר מה הלא בתרייהו שייך טעמא דאין מעבירין על המצות ועוד אמרין לקמן (דף נח) על קדשי קדשים שיריים בהדיא תיבי ביה אשר פתח אהל מועד ומיהו דא גופא קשיא דלמה לן קרא דפתח אהל מועד תיפוק לן דאין מעבירין על המצות כדאשכחן טעם הו' בפי' דרימא (דף טז) דפרך מאי שנא דדיחב מוזהר צענה ברישא ובי דישון מזבח פנימי והמורה אמר דישון מזבח קודם משום דאין מעבירין וכן עובדי דיעא

בשמים הדיעות פנימיות בשעיר ישא תיב משפכת שיריהן אל יסוד מזבח העולה בשמים הדיעות כתיב אל יסוד מזבח תמא וקדריש תנא תחלת אל מזבח העולה למה פירש רבנוה דהו' אל תיב ר' אל יסוד מזבח העולה של כר פח שיריים אל יסוד מזבח הפנימי אל יסוד מזבח העולה של פח העולה אל יסוד מזבח העולה של פח העולה לומר שיש עולה, אמר ר' אל יסוד מנזב העולה, ולא יסוד מנזב הפנימי, הא, מ'כעני ליה לגופיה. מ'אשר פתח אהל מועד' נפקא. 'אל יסוד מנזב העולה, תן

בשמים הדיעות פנימיות בשעיר ישא תיב משפכת שיריהן אל יסוד מזבח העולה בשמים הדיעות כתיב אל יסוד מזבח תמא וקדריש תנא תחלת אל מזבח העולה למה פירש רבנוה דהו' אל תיב ר' אל יסוד מזבח העולה של כר פח שיריים אל יסוד מזבח הפנימי אל יסוד מזבח העולה של פח העולה אל יסוד מזבח העולה של פח העולה לומר שיש עולה, אמר ר' אל יסוד מנזב העולה, ולא יסוד מנזב הפנימי, הא, מ'כעני ליה לגופיה. מ'אשר פתח אהל מועד' נפקא. 'אל יסוד מנזב העולה, תן

אטוספתא אסור ורש לומר דלא שייך אין מעבירין על המצות הלא אשכח שני מצות לפנינו כגון דישון מזבח פנימי ומורה או כגון מצות קרנות שאני יודע מדיכן תיחיל אכל לקבות מקום אשפיכת שיריים אל קבעין מ'זאת טעמא או לאו דגלי קרא בהדיא: תן

אטוספתא אסור ורש לומר דלא שייך אין מעבירין על המצות הלא אשכח שני מצות לפנינו כגון דישון מזבח פנימי ומורה או כגון מצות קרנות שאני יודע מדיכן תיחיל אכל לקבות מקום אשפיכת שיריים אל קבעין מ'זאת טעמא או לאו דגלי קרא בהדיא: תן

1 תן יסוד למזבח של עולה. פירש בקונטרס כל דמים הניתנין על מזבח החירון טעון שפיכת שירים ליסוד ומשום דבעלה לא כתביא שפיכת שירים ליסוד איצטריך למילף הכא או אינו
 2 מדבר ככל בשירים אלא למזבחה של עולה היא ליסוד לתחילת דמים שיהו מנתנת של כל הזבחים כנגד היסוד אמר רבי ישמעאל כו וקרא לא איצטריך לתחילת מנתנת כנגד היסוד
 3 דמקל וחומר דשירים של חטאת אתו אלא על כרוחץ להחריך שירים ליסוד לכל הזבחים אתי קרא כן פירש בקונטרס וקשה לדעת בפירוש ב"ש (דף לו.) נפקא לן מקראי אחרני מרס ובחך
 4 ישפך ורבי מברס וטפי וזה ליה לאותוי וכן דרשא רועלע על רבי עקיבא ורבי ישמעאל דפליגי שריי אית ליה וךן דרשא וקרא רועלע מייתי לרבי ישמעאל ורבי עקיבא ודבא ועוד קשה
 5 לשפך בסוף פירוקן (דף נג.) לפיכך יסוד בתחלה

1 תן יסוד, למזבח של עולה, דאי סלקא דעתך 1
 2 פרכתיב, הני למה לי (קרא). לשוים. (שירים) 2
 3 הא בראי עבוד להו. וכו' תימא, דאפיך מיפך, 3
 דבראי

6 הכי גרסינן אל יסוד מזבח העולה תן יסוד
 7 למזבחה של עולה ותי סלקא דעתך ברכיב
 8 הני למה לי וקרא לשייטסן שירים אמר בראי
 9 עביד ליה וכו' תימא דאפיך מיפך דגואי לבראי
 10 ודבראי לגואי הא תן יסוד לפנימי עצמו
 11 א

12 גונא ומה שירים שאין מעבדין טעונין יסוד תחילת יסוד וחומר עולה שמעבכת אינו דין שטענה יסוד ועוד שירים טעונין יסוד מואי קרא או מקרא דלעיל תחילתן לא כל שכן ועוד דקאמר אתא וריקה
 13 מעלה אמאי נקט עולה טפי משלמים או שאר קרבנות הלא כולוהו מקל וחומר דבא אתו והוה ליה למימר אתיא וריקה וריקה משאר קרבנות ועוד דקאמר חתם ועולה גופא מנא לן דכתיב
 14 אל יסוד הזמבח העולה את תחילת מנתנת מקל וחומר וקרא אתי לשירים ליסוד ובקונטרס דחק לקמן ופירש רבינו בספי דעוד קשה והכי עביד לן וחומר ששירים מנא חטאת תוכיבא שמנפת
 15 ואינה טענה יסוד אף אני אביא אל תחילת דמים מחטאת ויש לומר לפי שהיא על ארבע קרנות וליבא למימר יסוד ככולוהו ועוד אמרין לקמן פירוקן (דף נג.) נאמר כתיב בחטאת תאמר
 16 טפי בעלה כנגד היסוד ומסקי מן כתיב אל יסוד העלה דמשמע תחילת דמים יסוד מזבח העולה כתיב דמשמע שירים והוה אמר דדילמא כתיב מזבח דלא תימא אוקיפיה יסוד אלא אננו
 17 ועוד עלת הנהף שהיתה נעשית על קרן מורחית דרומית כדלקמן (שם) אמאי לא תהא טענה יסוד מקל וחומר ומה שירים דחטאת הנהף שאין מכפרין טעונין יסוד תחילת עולה שמכפרת
 18 אינו דין שטענה יסוד ומפרש רבינו חיים דמקרא דבא ליבא למילף שפיכת שירים לזמים החיצונים אלא לעלה דווקא כדמפרש בקרא וקרא דודס ובחך ישפך (דברים יב) לא אתא אלא
 19 לאלאכתי דכתיב כספיה הובשר תאכל וכן הנשאר ברם כתיב בחטאת הנהף והנבלת וקרא דאל יסוד מזבח אתא לאשמעינן בעלה שיש לו תורת יסוד (או אינו כו) כלומר תחילת מנתנותיה
 20 של עולה היא כנגד היסוד ומסקי מן כתיב אל יסוד העלה דמשמע תחילת דמים יסוד מזבח העולה כתיב דמשמע שירים והוה אמר דדילמא כתיב מזבח דלא תימא אוקיפיה יסוד אלא אננו
 21 תל וז קאמר רבי ישמעאל דמקל וחומר אתי ריבון דכתיב ביה יסוד פירוש מקל וחומר ידענא דהוי אננו ואם כן על כרוחץ לשירים של עולה רליהוי יסוד קתי ומתשתא אתיא תחילת
 22 עולה בקל וחומר משיירם ודיהי אבל משיירם של חטאת לא עבדינן קל וחומר בתחילת דמים קרבין אתר כי אם על שירים של אותו קרבין עצמו גומרינן תחילת מנתנותיו ושאר קרבנות דלא
 23 כתיב בהו יסוד אתו גביש וריקה וריקה מעלה כענו כבוד ומעשר הוא דבעי לקמן (דף נג.) אבכור כנגד היסוד מנא לן משום דעליה קאי איני נמי לארץ שפירש כל הקרבנות קבעי כנגד היסוד
 24 מנא לן וקאתיא וריקה וריקה מעלה אבולוה אבל מקל וחומר (דחטאת) לא אתי כיון דלא כתיב ביה יסוד פירוש דהאי קל וחומר לא אתי אלא לגלויי יסוד דקאמר אננו קאמר ולא שיך
 25 למימר חטאת תוכיבא אתאי קל וחומר ומיזו קשה לתנא דברישי ביה שמאי (לעיל דף לו.) דרדיש שפיכה במעשר ופסח מרס ובחך ישפך מנא ליה יסוד הא לא כתיב בהו וריקה ובאתי קשה
 26 לי כי היכי דלפינן תחילת עולה מקל וחומר דשירים ודיהי הכי נמי גילוי שאר קרבנות לתחילת דמים משיירם ודיהוי דהוי מרס ובחך ולמה לי לקמן למילף כבוד ומעשר בגידיה שה מעלה
 27 ותו דלקמן דקאמר ועולה גופא מנא לן דכתיב אל יסוד מזבח העולה קשה כענו לפירוש רש"י וגם אינו מתורץ אמרת עולה טענה יסוד מוזיבא פשוט לו יותר מחטאת ותי ליישב פירוש זה
 28 דתחילת עולה כנגד יסוד לא גמר כלל מקל וחומר אפילו משיירם ודיהי אלא מקרא דאל יסוד מזבח העולה ידענין תחילת דמים ליסוד ומזבח דמיוור לגג לא איצטריך דמקל וחומר אתי
 29 אם כן דרשינן מניה לשירים ליסוד אבל קל וחומר לא אתי כלל אלא לגו הזיבא דכתיב יסוד השאת אתו ובל שפיר אך קשה קצת ודרשינן שן הפסוק תרתי מילי תחילת דמים ומימורא
 30 דמזבח העולה שירים ואימא לשירים לחודא ויש לומר קודם שי לי להעמיד פשטא דקרא תחילת מנתנת היחידור לשירים. בחך. ויש עוד לפי שבי"א תן יסוד למזבח של עולה שכל
 31 תחילת מתן דמים שעל מזבח העולה ידו כנגד היסוד בר מחטאת דכתיב בחודאי קרנות דגזירת הכתוב הוא או אינו אלא מזבח של עולה היא ליסוד כלומר דווקא דעולה ולא דשאר קרבנות
 32 ופריך מן כתיב ליסוד העולה דמשמע עולה דווקא מזבח העולה כתיב דמשמע כל דמים של מזבח העולה הוה קאמר דילמא כתיב מזבח העולה משום גג יסוד ועלה קאמר רבי ישמעאל גג
 33 אתי בקל וחומר דהאי קל וחומר לא אתי אלא לגלויי יסוד דקאמר קרא אננו קאמר ולא שיך למימר חטאת תוכיבא ומסקי תן יסוד למזבח של עולה הא דריך לקמן גידיה שה דריקה
 34 וריקה משום דתחילת מתן דמים ליסוד מדרשא למזבחה של עולה לא ידענין אלא דומיא דעולה שון דרוון ומכפל לאפוקי כבוד ומעשר ופסח איני גומיא דעולה דרתי מנתנת שון ארבע
 35 ואפילו לפינן שירים ודיהו ליסוד מרס ובחך ישפך או מדרבי מכל מקום תחילת דמים לא ידענין בקל וחומר משיירם לא אתו דאיבא למימר חטאת תוכיבא ולקמן דקאמר אמרת עולה טענה
 36 יסוד משום דעיקר קרא בעלה כתיב ואם תאמר אתיא לא דרשינן מתן דמים ליסוד מזבח למעשר ופסח מרס ובחך ישפך הא לא כתיב בהו וריקה ומנא לן יסוד וכו' תימא מנכין אב דכבוד
 37 אם כן תפישו דרבי הלמד בגידיה שה חוור מלמד בכנין איש ויש לומר כיון דגלי לן קרא גידיה שה בנתנת כבוד אם כן תן יסוד למזבחה של עולה בכל דמים איירי אפילו באותן שבמנתה
 38 אתא ויתנהו במעשר ופסח ומיזו עולה חתונה לא אתי מילי קרא אלא מרסיי קרא אלא מרסיי ומה אמר ר' זענא ומה אמר ר' זענא ומה אמר ר' זענא ומה אמר ר' זענא ומה אמר ר' זענא ומה אמר ר' זענא
 39 טורף ודרענה יצאה מחלקן של יהודה ונכנסת לחלקן של בנימין למאן דאמר ירושלים לא נתחלקה (הכי גומרינן מהחידא) ברייתא דרענה כדמוכא בפ"ק דימא (דף יב.) דאם כן נבליה
 40 מזבח ויהי לו יסוד מזבח ואם כן בו דתי קראי למא לי הא את מזבח בלא יסוד כדאמר לקמן פרק קדשי קדשים (דף טו.) דכבש ויסוד וריבוע מעבדין ומנא אפי' למאן דאמר לא נתחלקה הכי
 41 גומרינן ולא היה לו יסוד וריך לזקוק לקמן דבעי למימר רבי יהודה אף ברמיס שיכול לזרוק על הרצפה מאי עביד ליה ליהו ליהו קראי דמזבחי עולה טענה יסוד וכו' יסוד ויש לומר קודם
 42 דקדיש דוד הרצפה או אם נעקרה הרצפה סמוך למזבח או לא קדיש עד ארעית התומא: הרי"ג גרסינן מאשר פתח אהל מועד נאפק. ואף על גב דדרשינן ליה ליסוד מערבי תרתי משום מניה;
 דבראי

1 **דבראי** לנואי. ואי' הא אמר ר' עקיבא לקמן (דף פא) דכל דמיס שהניס לפנים ספולין
2 ויר' לרשימים אין מופרין לרבי עקיבא ולא קרינן בהו לכפר בקודש: **ג** למה לי קרא
3 קז. הקשה דר' חיים לקמן פרק התערובת (דף פא) אמרינן גבי דם הטאת שנתערב בדם
4 עולה דרפליגי רבי אליעזר ורבנן אמרי אביי לאו כשי אלא תחילת הטאת ועולה אכל סאת
5 ותחילה עולה דרבי ר' יוחנן דכל עולה מקום שיריים
6 פירוש דאם נתערבו שירי הטאת תחילת עולה
7 לכלילי עלמא יתנם למשה מן החטט זמקום תחילת
8 מן עולה כשר לשירי הטאת וירוקס לקיר המזבח
9 ומאלוים שותתין לקיר ליסוד ואין כאן שני מקום שיריים
10 רב יוסף הכי אמר רב יהודה שיריים צריכין
11 איניטבא פירוש שישפכם בג גל הסוד ממש
12 העשירי איניטבא ולא יורקס לקיר הווקס במשפט
13 עולה דמשמע העולה אינה טעונה בג סוד ויר' ל
14 הדאי דבענן הבא בתחילת עולה בג סוד לא
15 אתא אלא למעוטי אמה אדמה התחתונה של
16 גומבן שנין הארץ עד הבנייה אבל קיר הווקס של
17 מעלה עד הסוד פשיטא דערף (בעולה) מנג סוד
18 ממש דחודה ערף משום דבענן שתי תמותה שון
19 ארבע: **ל**ימד על פר יוד'כ שטעון דמין דמים
20 ליסוד. לעיל פרק בית שמאי (דף מז) גבי ועשה
21 לפר כאשר עשה דריש סמיכה ושירי דמים בפר
22 יוד'כ ויתמא לתא וגו' סמיכה מנא ליה ועס
23 פירשנו:

24 **ומה** מי שאין נכנס דמו לפנים חובה. תימה מה
25 לפר כהן מושח שני מכפר על בערית
26 מצוה ידועה דכפרין לעיל פ' בית שמאי (דף מז)
27 ויר' לר' דסמוק אדתיא בקל וחומר משערי
28 רגלים ושעירי ראשית חדשים דרבי הלמד בדיקש
29 תחור ומלמד בקד' **יבול** עיבבנו. (דף נז) לית לן למיעור
30 טרח וכתב לה קרא כל כמה דאיכא מדרש:
 אותה

21 **וחומר**, ומה אם מי שאין נכנס דמו לפנים חובה, ומה מי שאין דמו נכנס לפני ולפנים, בין
22 לחובה, אינו דין ששטעון יסוד. אמר רבי עקיבא, ומה מי שאין דמו נכנס לפני ולפנים, בין
23 לחובה בין למצוה, טעון יסוד. מי שנכנס דמו לחובה לפני ולפנים, אינו דין ששטעון יסוד.
24 **יבול** עיבבנו, תלמוד לומר **ויבכה** מפני את הקדש', שלמו כל הפסחות מולך, דברי רבי
25 ישמעאל. קל וחומר, לפר בהן משיה, (משעיר נשיא) מעתה. ומה מי שאין נכנס דמו
26 לפנים, לא חובה ולא מצוה, טעון יסוד. מי שנכנס דמו לפנים, בין לחובה בין למצוה,
27 אינו דין ששטעון יסוד. **יבול** עיבבנו, תלמוד לומר **ויאת** כל (הדם) [דם הפר] ישפך', נתקן
28 הפתוח לעשה, ועשאו שירי מצוה, לומר קד, שיריים אין מעקבין. וקבר רבי ישמעאל,
29 מיצוי הפסאת העוף מעקב, והתנא דבי רבי ישמעאל, והנשאור בדם מצוה, והנישאי מצוה,
30 ומאשר

45 עקיבא בא להוסיף על דברי עד שאתה לומר מדיכל שם פר נכנס לו מצוה צא ולמדו מלפני ולפנים שאינו נכנס לו לא לחובה ולא למצוה וה נכנס לו אפילו לחובה אינו דין
46 ששטען יבול יעבבנו. תדעה בני ששנה עליו הכתוב לעבב שחרי לא הוצרך לכתוב וכתבה. תלמוד לומר. באחרי מות וכלה מכפר שלמו כל הכפרות מולן בעבודת הללו האמורות
47 בענין השפיכת שיריים לא נאמר: שם: קל וחומר: לפר כהן משיח ענתה. מאחר שבאנו לכלל קל וחומר קל וחומר כיצא בו ולומר ששיריים מעקבין בפר כהן משיח
48 מרובה בחובה ובכל דומה היה למד לשלכות שיריים מעטעד נשיא יבול יעבבנו מעתה תלמוד לומר וכלה ומה מי שאין נכנס דמו לפנים. כגון שיעי נשיא וחזתא יודד שאין
49 נכנסים לחיבל לא חובה ולא מצוה טעוין יסוד פר משיח שנכנס דמו לפנים מצוה אינו דין שטעון יסוד נראה בעיני דלא גרסינן בהאי מסקנא בין לחובה בין למצוה אלא למצוה
50 גירינתא ואי גרסינן לה לא תקשה אחרתא ברישא על דם פר משיח שאינו נכנס לפנים חובה וכאן הוא שונה בין חובה בין מצוה לגבי פר יום הכפרים לא יודי בנטיס פר משיח חובה
51 שאינו חובה כמותו אבל לגבי שעיר נשיא דלא עייל לה כלל קרי לה לכניסה פר משיח חובה ובמסכת סוטה (דף מד) אמרינן כתיא גונתא מצוה לגבי רשות חובה קרי ליה יבול
52 יעבבנו. מעתה תדעיה מן ששנה עליו לעבב: **ח**ל' ואת כל דם הפר וגו' נתקן הכתוב. מסדר שאר העבודות ועשאו שירי מצוה ששנה חובה שלמו ככל העבודות כתיב ולקח חזה
53 נתן על קרנות וכאן כל כתיב ושפר דמו אל יסוד אלא שנה במשמעה לתקון מכלל שאר העבודות לומר שאינה חובה כמו אותם לעבב.

1 **או** אינו בו. ואי סיד' לטעיה אתא דמי למה לא מהא בלא למדונו לשיריים אשר ישפך שיריו
2 למזבח הויצון פשיטא דרעלי ישפכם דהוא תחילת מתנותיו בחורן נעשו וכי תימא אי (לא)
3 כתיב אל יסוד מזבח סתמא הוה אמיתא נפך מיפך שירי דמים הפנימיים הוצרך הכתוב
4 לשפר בחורן ומדם ארתה לומר ששירי הויצון יתנו
5 הלכך על כרחך חן יסוד לזכרון על עולה
6 קאמר ב' כתיב אל יסוד העולה אל יסוד מזבח
7 העולה כתיב. בשלמא אי רדשת ליה לתין תורה
8 שפיכת שיריים לכל דמים הויצונים שפיר כתיב
9 גומבן העולה יסוד למזבח העולה
10 לכל דמים הנורקים עליו אלא אי לתחילת דמים
11 קא רדשת ליה ו' ליכא למיעור לתין תורה כנגד
12 היסוד למזבח העולה לכל דמו דלא הטאת
13 טענה מתן על ארבע קרנות וקין דרומית
14 מורחית בכלל ועל כרחך אעולה לחודיה
15 תרשישה דתי' ליה למיכתב אל יסוד העולה
16 שותא העולה לתין תורת יסוד מזבח העולה וכן
17 דאי: כופיה דיסוד. שירוק תחילת מתנות
18 העולה בעליית אמה שפן הארץ עד הבנייה
19 שהיא נכנס אמה דכולה ההוא אמה בין בטובה
20 בין בכניסה יסוד מקריאיה השתא דכתיב
21 יסוד המזבח יסוד שהוא דומה למזבח הדייני בג
22 של יסוד. שיריים מעקבין איכא בנייה. ר'
23 ישמעאל סא כפרה הוא ללא מכפר. אבל
24 עכובי מעכבי רבי עקיבא דמוסף ואין באין
25 לכפרה אשמעין דאין מתן דמים של מתנות
26 תלוי בהן דלא מעכבי לזו שיריים להאזות:
27 **ה**ב' **ע**למא שיריים אי מעקבין. בטעותא ואפי'
28 פנימיות הוצך שיריים דאפילו בו דו' ישמעאל
29 וד' עקיבא בנייה טאת הטוף שהוא שיר
30 האזות כתיב והוה מדם הטאת על קיר
31 המזבח והעשיר וגו' (ויקרא ה) תניא
32 כותיה רבי **פ**א. דאת ליה לר' ישמעאל נמי
33 לא מעכבי שיריים: ואת כל דם הפר. בבחן משיח
34 כתיב ואת כל דם ושפך היה יבול לכתוב בו
35 ת' לפר בו: אי' ישמעאל בו: לא לחלוק הוא
36 בא אלא ללמד שאין שיריים מעקבין בו והכי
37 קאמר פר יוד'כ מקי' הוא בא וכתבו הכתוב
38 יבול לעבב כתיב ח'ל' וכלה מכפר בו
39 מסקנא דמלמא דרבי ישמעאל אתאי: מי שאין
40 נכנס דמו לפנים חובה. כגון פר כהן משיח
41 שבניסות ממו לפנים אתה חובה מעקבין שלא
42 היה מצוה לחטוא ולהביא טאת: מעין יסוד.
43 שפיכת שיריים: מי שנכנס דמו לפנים חובה. פר
44 יום הכפרים שהוא חובה קטועה בכל שנה ורבי

45 עקיבא בא להוסיף על דברי עד שאתה לומר מדיכל שם פר נכנס לו מצוה צא ולמדו מלפני ולפנים שאינו נכנס לו לא לחובה ולא למצוה וה נכנס לו אפילו לחובה אינו דין
46 ששטען יבול יעבבנו. תדעה בני ששנה עליו הכתוב לעבב שחרי לא הוצרך לכתוב וכתבה. תלמוד לומר. באחרי מות וכלה מכפר שלמו כל הכפרות מולן בעבודת הללו האמורות
47 בענין השפיכת שיריים לא נאמר: שם: קל וחומר: לפר כהן משיח ענתה. מאחר שבאנו לכלל קל וחומר קל וחומר כיצא בו ולומר ששיריים מעקבין בפר כהן משיח
48 מרובה בחובה ובכל דומה היה למד לשלכות שיריים מעטעד נשיא יבול יעבבנו מעתה תלמוד לומר וכלה ומה מי שאין נכנס דמו לפנים. כגון שיעי נשיא וחזתא יודד שאין
49 נכנסים לחיבל לא חובה ולא מצוה טעוין יסוד פר משיח שנכנס דמו לפנים מצוה אינו דין שטעון יסוד נראה בעיני דלא גרסינן בהאי מסקנא בין לחובה בין למצוה אלא למצוה
50 גירינתא ואי גרסינן לה לא תקשה אחרתא ברישא על דם פר משיח שאינו נכנס לפנים חובה וכאן הוא שונה בין חובה בין מצוה לגבי פר יום הכפרים לא יודי בנטיס פר משיח חובה
51 שאינו חובה כמותו אבל לגבי שעיר נשיא דלא עייל לה כלל קרי לה לכניסה פר משיח חובה ובמסכת סוטה (דף מד) אמרינן כתיא גונתא מצוה לגבי רשות חובה קרי ליה יבול
52 יעבבנו. מעתה תדעיה מן ששנה עליו לעבב: **ח**ל' ואת כל דם הפר וגו' נתקן הכתוב. מסדר שאר העבודות ועשאו שירי מצוה ששנה חובה שלמו ככל העבודות כתיב ולקח חזה
53 נתן על קרנות וכאן כל כתיב ושפר דמו אל יסוד אלא שנה במשמעה לתקון מכלל שאר העבודות לומר שאינה חובה כמו אותם לעבב.

1 אותה שנתן דמה למעלה ולא אותה שנתן דמה למטה. וא"כ היכי פריך למעלה בירש
 2 בית שמאי. (וח' לה) אימא וכפר איצ"פ שלא נתן למעלה אלא למטה ויל' דרזה
 3 דרש אותה לדרשא אחרתיו כדדרש לעיל בפ"ק (ד' ה) אותה למעלה ולא אחרת למעלה
 4 א"כ הוא מפרש אותה יאכלנה אבל למטה לא יאכלנה ולעולם כ"פ לא שייכא כאן ורודאי
 5 דשואל (לעיל ד' ב) דכ"ן שז"ע דם נמנבח

6 נתכפר: מה דמים האמורים למטה אם נתן
 7 למעלה לא כ"פ. פירש קמ"ג בדמטא העוף
 8 כתיב היא שאם שניה בה פסלה ותימה הא
 9 בבמהו נמי כתיב היא ונמנח מ"ן כ"ן שאם שניה
 10 בה פסלה.
 11 תאמר בניתינו למעלה שסופן למטה. תימה
 12 מעלת העוף שסופן למטה ותנו לקמן
 13 בפ' חטאת ע"ה (ד' טו) ע"ש עשאה למטה כמעשה
 14 כולן פסולה ומיודה היא גופה לא ידענו מנא לך.
 15 ב"רעה

1 ו'אישנו נשאך לא ימצה. תרי תנאי ואליבא דרבי
 2 ישמעאל. אמר רמי בר חמא, האי תנא סבר, שרירם
 3 מעכבי, דתנאי 'הבחה' המכחשא אותה', אותה שניתן
 4 דמה למעלה, ולא אותה שניתן דמה למטה. אמרת,
 5 ובי מאין פאתה. מכלל שצאמר 'ודם וכו' וישפך על
 6 מזבח וגו', למדנו שניתן במתן ארבע, שאם נתן
 7 במתנה אחת, כ"פ. יבול אף הניתן למעלה, והוא
 8 למטה, כ"פ. וד"ן הוא, נאמרו דמים למעלה ונאמרו

9 דמים למטה, מה דמים האמורים למטה, שנתנו למעלה, אף דמים האמורים למעלה,
 10 אם נתנו למטה, לא כ"פ. לא, אם אמרת פתחתונים, שניתנו בנתינה למעלה, שאין סוף
 11 למעלה, לא כ"פ. תאמר בעליונים, שנתנו למטה, שיש מהן קרב למטה. דמים (שרירים)
 12 הפנימיים, ויכוחו, שיש מהן, קרב בחוץ, ואם נתנו פתחלה בחוץ, לא כ"פ. לא, אם אמרת
 13 בדמים הפנימיים, שאין מזבח הפנימי ממרקן. תאמר בעליונים, שהרי קרנות ממרקות אותן,
 14 אם נתנו למטה שרירים. תלמוד לומר 'אותה' אותה שניתן דמה למעלה, ולא שניתן דמה
 15 למטה. מאי 'שאין מזבח הפנימי ממרקן', לאו, אלו שרירים. אמר ליה רבא, אי הכי, תיתי בקל
 16 וחומר, מה שרירים הפנימיים, שסופן חובה בחוץ, געשאן פתחלה בחוץ, לא כ"פ. הניתן
 17 למעלה, שאין סופן חובה למטה, געשאן פתחלה למטה, אינו דין שלא כ"פ. אלא, אין מזבח
 18 הפנימי ממרקן בלבד, אלא פרוכת. תנו רבנן 'יכלה מפפר', אם כ"פ, פלה. ואם לא כ"פ,
 19 לא פלה, דרבי עקיבא. אמר לו רבי יהודה, מפני מה לא נאמר אם פלה כ"פ, אם לא
 20 פלה לא כ"פ, שאם חסר אחת מכל המתנות, לא עשה ולא פלוס. מאי בנייהו. רבי יוחנן
 21 ורבי יהושע בן לוי, אמר, משמעות דרשין, איבא בנייהו. וחד אמר, שרירים מעכבין,
 22 רבי בנייהו. תנאים, דרבי יהושע בן לוי, הוא דאמר שרירים דמעכבין. דאמר רבי יהושע
 23 בן לוי, לדברי האומר שרירים מעכבין, מביא הוא אחד, ומתחיל פתחלה בפנים. אמר רבי
 24 יוחנן, לית היא סברא. והאמר רבי יוחנן, תנא רבי נתניה, כדברי האומר, שרירים מעכבין.
 25 אלא כדברי האומר, ולא להני תנאי. הכא נמי, כדברי האומר, ולא להני תנאי: משנה
 26 המאות הצבור והיחיד. אלו הן המאות הצבור, שעורו ראשי חדשים, ושל מעורות, שחטתן
 27 בצפון וקובל דמן בכלי שרת, בצפון. ודמן מעון ארבע מתנות על ארבע קרנות. כ"פ,
 28 עלה

1 ושאונו נשאר. כלומר אם ינא כל הים בהוא אין צריך מיצה: האי תנא סבר שרירים
 2 מעכבין גרסינו: המחשא אותה. הוורק את דמה ובכללה דואת תורת חטאת כתיב אותה
 3 מיעטש היא אם מתטא את דמה בולחתי שבכתבי לך בה קרנות היינו למעלה הוא
 4 רדואי חזיוו ונאבלת אי' לא: ובי מאין פאתה. להבשר שנוקקת לרביא מקרא לפסלה:
 5 שפכה בזבחה אותה ונאמר והחיים האכל נאמרו

6 דמים לפטה. מחוט חסיקרא בחטאת העוף וזוהו
 7 מום חטאת (חוקרא ד) ודרשין ליה לקמן (דף
 8 ב) זה קרי התחתון: ונאמר דמים למעלה.
 9 כדמטא בזבחה: מה דמים האמורים למטה שניתן
 10 למעלה לא כ"פ. הוא כתיב בהואו חטאת
 11 היא ואם שניה בה פסול דרבי אמרין לקמן
 12 (דף טו) לשאול למעלה מעכביה כולן פסול: שכן
 13 כופה למטה. שרירם ניתנו ליה: שסופן לחוץ.
 14 שפכה שריריהם ואם עשאן בתחילה בחוץ לא

15 כ"פ. דעוביבא כתיב בהו כדריבנא מועשה
 16 כאשר עשה: שאין מום הפנימי מפרקן. שאין
 17 שם גמר מתן דמים שערין צריכין עבודה אחת
 18 הילכך חמירי ולקמן מפרש ואילו מאי היא:
 19 תאמר בניתינו למעלה בקרנות שמפריקות אותן.
 20 שזוהו גמר מתן דמיהם לעכב דהא למייל' עלמא
 21 שריריהם הידועים לא מעכבין הילכך לא חמירי
 22 ויבשרו למטן להכי איצטרך אותה פיה: שכן
 23 אין מזבח הפנימי מפרקן אותו [להלן] והשפכת
 24 שריריהם מעכבין בהו: אמר ליה רבא, לרמי בר
 25 חמאי: אי הכי. ושריריהם במחוז מעכבין בהו כל
 26 שכן דאתאי מקל וחומר ולא בעי קרא: ומה
 27 דמים הפנימיים שסופן שריריהם חובה לחוץ
 28 לעכב עשאן בתחילה בחוץ כו':

29 ובי גרסינו אלא אין מום הפנימי מפרקן בלבד
 30 הוא יפכת. דדמן עשאה תחתיה על
 31 הפרוכת הואיל ותענין שתי עבודות בפנים
 32 חמירי לעכב מלעשות' בחוץ תאמר בניתינו
 33 למעלה שכן קרנות ממוקות לא עבודותיהן
 34 העליונות ואין מענין שתי עבודות אלא
 35 בשרירים לא קאמר דלבעיה: ד"ג ת"י ובלה
 36 כפ"ר ונ' ולקמיה נאמר מאי קאמרי ומאי
 37 בעייה: מפני מה לא נאמר מה לא נדרשו
 38 כסדר מכתבו: משמעות דרשין ב'ל' תרוחיה
 39 ללמד על המתנות שמעכבות קאמרי אלא מר
 40 משמע על הדין הכי ומר משמע על הדין רבי עקיבא
 41 משמע ליה מדיסיא לירשא מרדש בבפרה

42 דיינינו במתנות תליה השלמה ושריריהם לא מעכבין ור' יהודה נמי שרירים לא מעכבין אית ליה הדין מיט דרדשהי הכי דהשאה לא שמענין מינה שכל מתנותיה מעכבות דאיכא למימר
 43 בכפרת מנחה אחת קאמר רודאי דחטאת הידועות אלא דרש הכי אם כלה הכל במה שכתב הוא דכ"פ ואם לא כלה כל מה שבענין לא כ"פ ולמדנו שאם חסר אתן מום חותמת
 44 לא עשה כלום ושריריהם לא מעכבין שאין אמרין בענין דו רגבי רב כהן משיח הוא דאיתריבי פר יום הכיפורים לשרירים ולרבי יהודה איצטרך מילוף עיבוב מתנות מהכא מתנות אחרות
 45 כי מתיבא חוקק דבריהם ונעשין בבגדי לכן לפני ולפנים הוא דכתיב: שרירים מעכבין איבא בנייהו. ולרבי עקיבא לא מעכבין הדין אם כ"פ מה שאמרו עובדי כלה דכתיב חוקק ליבעבא
 46 אבל שרירים שאינה אמור בענין לא מעכבין ואחר כי הידה למימר כלה כל נוצרי בעבודות ואף המלמולין לו ממקום אחר כ"פ ואם לא כלה לא כ"פ שאם חסר אחת מכל המתנות
 47 כ"כ ואפילו במתן יסוד משמע לרבי האמר שרירים מעכבין כו'. אם גמר מתנות כולן ותשפר הדין מביא פר אחר ומתחיל בהיכל כדי שיהא לו שרירים דע"ג דאמרין מתן מתנות מפנים
 48 ותשפר הדין מביא פר אחר ומתחיל בפרכת נמר מתנות שעל הפרכת ותשפר הדין יביא פר אחר ומתחיל במנחה ואין צריך להתחיל במנחה אלא צריך להשלים שכולן דבריהם בפני עמנו לרבי
 49 האומר שרירים מעכבין ולא אמרי' אם גמר מתנות מזבח הפנימי ותשפר הדין יביא אחר וישפך על יסוד החיצון דאם כן לאו היינו שרירים אלא במנחה יתחיל שיעשו שרירים וישפכין
 50 בחוץ אלמא לרבי יהושע בן לוי איכא למנאן דאמר שרירים מעכבין: אמר ר' יוחנן מ' לית ליה דך כסריא. דאיכא למנאן דאמר שרירים מעכבין והוא אמר רבי יוחנן, בפרק שחטתו לקמן
 51 דף ק"א. תנא רבי נתניה כדברי האומר כו'. ורבי נתניה נאמר שרירי הדין שדקריבו בחוץ חייב ואמר רבי יוחנן עלה תנא רבי נתניה למיתיה כדברי האומר שרירים מעכבין
 52 אלמא לרבי יוחנן נמי איכא דאת ליה הכי אלא מאי משני עלה דרבי יוחנן כי מומקן ליה ר' יהושע בן לוי מבעית לשנוי ארבינו יוחנן לרבי האומר קאמר אתנאי קאי ולא
 53 אתני תנאי דלעיל קאי ארבי יהודה רבי עקיבא ונמי איכא למימר דרבי יוחנן הוא דאמר שרירים מעכבין איכא בנייהו והא דקאמר רבי יהושע בן לוי לרבי האומר לאו אתני
 54 תנאי קאי: מנתי' אלו הן המאות צבור. שאנו צריכים להוכיחם שרירי הפנימיים פר העדה ושערי עבודה וזה כבר נשנו: שערי ראשי חדשים ושל מעורות. שכן על מזבח החיצון:
 55 שחוטתן בצפון. שהרי למרטו בבגן אבל לכל תאווה ארבע מתנות כו'. כדילפינן מקרנות קרנות בפרק בית שמאי (לעיל דף לז):

זבחיהם - פרק חמישי - איזהו מקומן דף נג עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" קצה
רש"י תוספות

עלה כבש ושנה ופנה לסוכה. מפני שדמה ניתן למעלה על הקרנות ואבצבע צריך לעמוד על גבי סוכה אבל בכל שאר הדמים שוקן התחתונים מן החוט ולמטה ובקין וזית המזבח עמוד על הרצפה וזרק מן הדבלי למזבח וכל מקום שיגיע למזבח כשר וכו'. לא לקרן דרומית מיוחדת. שבה הוא פונג ראשון בקרימאן לן לקרן (דף קס"ב) כל פינות שאתה פונה יוד

בוליה מזבח בצפון קאי. פירש בקונטרס בצפון פתח ההיכל קאי ואין מן המזבח לפני פתח ההיכל כלום אלא אמר של סוחר דרומית אין בצפון העזרה קאי והו חמש כנגד הפתח אתה מן סוחר דרומי איתמחך דכי נפק מן הפתח סוחר דרומי לפני מכוון באמצע הפתח ובשולן זה אחרון ראהו דליקין פירש קריש קריש (דף ת"ג) מזבח לדמאן דאמר בוליה מזבח בצפון קאי האנן ומש

עלה כבש ופנה לסוכה, וקאי לא לקרן דרומית מיוחדת, מיוחדת צפונית, צפונית מערבית, מערבית דרומית. שרי קדם היה שופך על יסוד דרומית. ונאכלין לפני מן הקלעים, לזכרי בהונת, בכל מאכל, ליום ולילה עד הצות: גמרא היכי עבדי. רבי יוחנן ורבי אלעזר, חד אמר, נתן אמה אילך ואמה אילך. וחד אמר, מחטא יוירד פניגד חודו של קרן. אליפא דרבי אילעזר ברבי שמעון, דאמר, היא עצמה אינה נעשית אלא בגופה של קרן, דכחילי עלמא כל פליגי. אליפא דרבי. מר סבר, אמה אילך ואמה אילך, פניגד קרן הוא. ומר סבר, פניגד חודה אין, מפי לא. מיתובי, חטאת דציבור ויחזיה, ביצד איתן דמון, היה עולה לפכה ופנה לסוכה, ובא לו לקרן דרומית מיוחדת, וטובל באצבעו הקמינית, המיופנת שבימין, מן הקדם שבמזרח, וחומר בגדול מולמעה ובאצבעו קמנה מלמטה, ומחטא יוירד פניגד חודה של קרן, עד שמכסה כל קדם שבאצבעו, וכן כל קרן וקרן. הכי קאמר, מצוה בחודה. אי עבד, אמה אילך ואמה אילך, לית לן בה: מאי רבי, ומאי רבי אלעזר ברבי שמעון, דתניא, דמים העלוונים, ניתנין מחוט הסקריא ולמעלה, דמים התחתונים, ניתנין מחוט הסקריא ולמטה, דברי רבי. רבי אלעזר ברבי שמעון אמר, במה דברים אמורים, בעולת העוף. אבל בחטאת בהמה, היא עצמה אין נעשית אלא על גופה של קרן. אמר רבי אבהו, מאי טעמא דרבי, דכתיב ויהישראל ארבע אמות, ויהאראיל ולמעלה ו/או, ארבע אמות הוא דהויא. אמר רב אבא בר אבהו, ומקום קרנות, ארבע. מקום קרנות, ארבע הויא. אלא אימא, רשות קרנות, ארבע: תנן תחם, חוט של סקריא, חוגרף באמצע להבדיל בין דמים העלוונים לדמים התחתונים. מנא הני מילי. אמר רב אחא בר רב קמינא, שגאמר ויהיה השקן ער חצי המזבח/ התורה נתנה מיוחדת להבדיל בין דמים העלוונים לדמים התחתונים: שרי יוד סוד: תנו רבנן, אל יסוד [המזבח], זה יסוד דרומי. אמה אומר, זה יסוד דרומי, זה אינו אלא יסוד מערבי, וילמד סתום מן המפורש, אמרת, ילמד וירידתו מן הפכה (לביצאתו) [מיציאתו] מן החיכל. מה יציאתו מן החיכל, בקסמוך לו. אף וירידתו מן הפכה, בקסמוך לו: תניא, רבי ישמעאל אומר, זה וה יסוד מערבי. רבי שמעון בן יוחאי אומר, זה וה יסוד דרומי. למאן דאמר יסוד מערבי, קסבר ילמד סתום מן המפורש. אלא למאן דאמר יסוד דרומי, מאי טעמא. אמר רב אסי, קסבר האי תנא, פוליה מנבה, בצפון קאי. לישאן אחרניא, בוליה פתח, בדרום קאי.

דמי ימינו למזרח ובא ימינו למזרח ובא לאותו קרן וחזקי ומקף סוכוב דרך ימין ופניו למזבח מן הדרום למזרח ומזרח לצפון ומצפון למערב ודרומו דרך ימין: קאי על יסוד דרומית. בגמרא וליף ליה לפנים מן הקלעים. לפי שבמשכן היו קלעים היקף לחצר אהל מועד ובמקום הקלעים הייתה חטאת העבודה בבית שלמה או בית עזריאל בבית ראובן חזקיהו בחצר אהל מועד במקום קודש תאכל (ויקרא ו) לזכרי כהונה. דכתיב הבחן המזמא אותה (שם) ולאפוקי גישם שאינן ראויים לחזויו ובמקרה קרן בני תנאן ואשם ומנחה כתיב כל זכר יאכל אותה: ככל מאכל. משום דקתיני בפסח ואינו נאכל אלא עלי לקמן (דף נו) תני בבוליה וליף ליה מאכל: ליום ולילה. כדילפינן בפ' שליש (לעיל דף לו) ובשר זבח חרות שלמינו למזבח שבחטאת ליום אחד חטאת ואשם ענף תלמוד למר זבח כדקמיש לילה חולף אחד היום דכתיב אל יעז ממנו עד יקראו יך עד עצרת. סייע עשו דבמס' תורה להרחיק אדם מעבדת כרת כדתנן בברכות פירק קמא (דף כ) כל הנאכלין ליום אחד מצות כז: גמ' היכי עבדי. מתנת אצבע בקרב אהל אילך. כשחזו עמד אצל וזית המזבח נתון בתוך אמה של מקצוע לאיהו רוח שריצה או לרודו או למזרח כרן דרומית ומרחית פון בכל קרן פתחא וזית. לשון הבחוב הבחן מוחטא אותה (ויקרא ו) אליפא דרבי אלעזר. לקמן מייתי פלוגתיה: היא עצמה. כלומר כל עצמה ועיקר מצוהה אינו אלא שם רבי' א"ע פליגי. דלא בעינן וחדה דקרן בחיוב אמה על אמה ברזם אמה והתן בראש המזבח בכל וזית חזית בכל מקום שבה קריו קרן כי פליגי אליפא דרבי. דמכשר כל מחוט היכי דקרן וזית אמה על אמה קאי כל שנתתי כנגדו דרן: ובר סבר. כיון דקרא לאו אקדושת

ממש קפיד בשאר המזבח לא שייך לשון קרן אלא בחודה של וזית: המיופנת שבימין. אצבע הירגילה למלאכה ולא אשר אצבעות מזכות להושיט ולטבל היינו שאצל גדול מיומנת אמנא רביע: וזיתו בגודלו ובאצבע קמנה. מושך את הדם שבתצבע כלפי למטה שיפול כולו למזבח חומר. לשון נחומר בני מעיה (חולין דף נ"ג) דרדוריה בלעז: ומחטא. זריקת חטאת קריו חזונו כמו הבחן המזמא אותה: כנגד חזרה. רבי היא דמכשר למטה מן הקרן לחיוב תנא לה בחודה ב"א. דדמים העלוונים כשירין למעלה מן החוט מיה: בעולת העוף. שנעשית למעלה כדראמינן פירש קריש קריש (לקמן דף ס"ד): אבל חטאת בהמה. דכתיב בה קרן בחודיה אינה נעשית כז: וזיהאיל. מזבת ארבע אמות הוא הוואי. בתמיה וכי אין גובהו או רחבו אלא ארבע אמות: מקום קרנות ארבע. כלומר הקרנות תופסין ארבע אמות במזבח דכל קרן אמה על אמה: ופוקס קריות ארבע חויא. בתמיה דהרי אק הקרנות אכילין במזבח אלא שתי אמות מן המזרח למערב ושתי מן הדרום לצפון היינו שתיים על אמה. על כרחי ה"ק קרא רשות קרנות ארבע כלומר ש רשות הקרנות תופסת למטה מן ארבע אמות ודידתי עד החוט בדוליה דרן: הישת. כען כיוצי מציירי בקליעה ושל נחשת היא בתחתיה של מזבח עשיר כנפה וגובה עד חצי של מזבח התורה נתנה מציצה דמקדיף אחיזי מזבת אל יסוד השבת. האמור בחטאת החיצונה: או אינו אלא יסוד מערבי. כדאשכחן בפנימית לעיל אשר פתח אהל מועד וילמד סתום מן המפורש: ילמד וירידתו מן הפכה (לביצאתו) מן החיכל. כיוס מערבי שחוטו כרן לו: אף וירידתו מן הפכה. נשפךין לייסוד דרומי שהוא סמוך לו: זה וזית. הרוונים הפנימים: סתום. הרוונים החיצונים: פתוח. פנימים שכתוב בהן יסוד מערבי דכתיב אשר פתח אהל מועד: מ"ט. הא כתיב בפנימית אל יסוד אשר פתח אהל מועד: קטבי בוליה מזבח בצפון פתח ההיכל קאי. ואין המזבח לפני הפתח כלום אלא אמה של יסוד דרומי אי נמי בצפון העזרה קאי והו חמש אמותיו כנגד הפתח ואמה אתה מן יסוד דרומי איתמחך דכי נפק מן הפתח רואה יסוד דרומי לפניו מכוון באמצע הפתח ואית דגרט בוליה פתח בדרום מזבח קאי והיא היא כל פתח ההיכל לדרומו על מזבח הוא:

1 משכנתו גברי לגברא. פירש בקונטרס תלמידי רבי ישמעאל שהם מרובים
2 משכו את רבי שמעון לומר דבריו רבם ותימה דלקמן פרק בתרא (דף קט"ט)
3 אמרין וסימנן משכנתו גברא לגברי ד' שמעון דאמרי זו ווי ירושלמי משכנתו לרבי
4 ישמעאל השתתה מן סיימנן ואתא וזו הוין דפנימין אמרין איפאב ונראה כדוסימנן בספרים
5 ישעיהו והוה יסוד דרשין וסמנן משכנתו גברי

6 לגברא רבי שמעון מן יודי קרי גברי לפי שנובר
7 שמו ושם אביו ר' ישמעאל שהוא יחידי קרי
8 גברא וסמנן גמי פרק בתרא (שם) וסימנן
9 משכנתו גברי לגברא וכן בפרק בערך משך
10 **העולה** קדשי קדשים כו'. תימה דלא תני
11 שפכות ירידים בעולה הלא כל
12 הדימים טענין יסוד כדורשין העולה למזבחזה
13 עולה לפרוש הקונטרס ובריש שבי נטמיא ליעל
14 דף ל"א אמרין מנין לכל הדימים שבענין שתי
15 דימים ליסוד ועוד בדמכסת תמיד (דף ק"ה) תנן שתי
16 הדם היה שופך על יסוד דרומי והיה' דיר משה
17 מפניסודיא משום דעלה בוריקת כלי חיצונין דלית
18 בה שרידים חתרתא דבאבעב אי אפשר בלא
19 שרידים ליתא דהלא כדולה שעתא מוכחת
20 דמשה במוח שרידים הדי יעקב מאוריליי'ש
21 פירש ידיון לשמני' חנא דפנימין כסוד משכני
22 וגם התחיל בחיצונים למינהו יסוד דרומי הוא
23 הדין בכלולו וד' דקדוש' בכל פנימין היינו
24 משום דהתחיל בפנימין הערך למינהו בחיצונים
25 ואין רוצה להפסיק:

1 **קדשי** קדשים. פי בוקרסא ליפסל בירצא
2 וטבולו יום ומתעלין לו ואל היה לו לפרש לעין
3 טבול יום ומחוסר פורים שזה הדין נהוג בכל
4 קדשים אפילו לקים אבל יוצא ומעלה יתא
5 דקדשים לקים לא (מטבלי' מפסלי' בירצא ואין
6 בתן מעלה: **משום** דלא כתיב בה קדשי
7 קדשים. תימה ומחאי טעמא דהה ליה ליממר גבי
8 זבחי שלמי צבור דהא לא כתב בהו קדשי קדשים
9 ולפינן להו לקמן (דף נ"ה) מדראיתקש לעולה לא
10 עלה קדשי קדשים: **נאמר** כן סבין כו'. הא
11 דאצטרך ליעל אצטרך טעמא לעולה לעין
12 צפן משום דהוה דקדו' שיהא דטביל לכאב למען
13 דלא שיבא אל לא לעינ' מתנות ודא חטאק שנבט דמה לפנים פסולה דמה טעון כביסו מה
14 שפאן כן בעולה:

15 **מה** לחנן פיסוק מתנות כו'. תימה כי רבי הירושנין פירק קמא (לעיל ד' י') אותה דמה
16 למעלה ולא אחרת דמה למעלה רבא נמי יצא אותה בפסוק מתנות ולא אחרת
17 בפסוק מתנות:

18 **ואי**
19 מעם. אל היה לה יסוד'. בורה. בנימין דכתיב בה זבחי יסוף (בראשית מט) שנתבאר יעקב עליו בבקר יאכל עד (שם) באחסותיה וחיבני מרחבא אותה חקין לא היהת בחלקו כדמרש
20 ואולי: דאמרי' רב שמואל בר רב יצחק מובח היה אוכל בחלקו של יחודה אפא. אמה במרחו אמא בדרומי על כל הארצן בעיבי אמה אלא שלא היהת אמה בשבומח על פי כל
21 המוחח כשבענינו לקרן מורחית צפנית היתה כלה בסמוך לקרן אמה וכן אבילת האמה הדרומית לא היתה מהלכת על פי כל הדרום כשבעמעת לקרן דרומית מערבת כלה בסמוך
22 לקרן אמה בדרום (דף נ"ד) היסוד מולך על פי כל המערב אוכל במרחא אמה אחרת וברוח אמה אחרת נמצא יסוד' ל' קרנת בהו' דרומית היתה יצאה מולקו
23 של יחודה. לדדומי של מובח שהלקו של יחודה היתה במרחא כדורתיא (וימא דף י"ב). מה היה בחלקו של יחודה רהיב (בכניסותו) והלשכות שבו והעורות עורת נשים כולה (ועורת)
24 ונשים ועשרים אמה של מקום דריתר גרלי וכוזנים ומקום דריתר גרלי ישראל מיקור עורות נמצא חלקו של יחודה במרחא המובח וכיצד (לדרום) והמובח אוכל בחלקו של בנימין במרחא
25 מולכב אמה של קרן מורחית צפנית היתה כולה חלקו של יחודה שהיתה אותה אמה ברווחן מן חקין אמה הירציעה היתה יוצאה ברווח למובח ונתכסת בחלקו של בנימין שמקום
26 הדריתר והלמעלה חלקו של קרן יחודה אלא שירצעה לו היתה ליהודה באת בתוך חלקו של בנימין בדרומי של מובח ומובח אוכל מה אמה ליהא אמה שראת בניסת היסוד יתאי ליות
27 בה כדאמר נמי (מודת פרק ג' מ"א) עלה אמה ונסא אמה ודו יסוד כל אורך כותל מורדא בעובי אמה היה אוכל חלקו של יחודה וכן כותל דרומי לכר אמה סמוך לקרן דרומית מערבת:
28 חזקף

1 תנא רבי רבי ישמעאל. היו שני רביי שמעון מן יודי זה וזה יסוד מערבי תלמידי רבי
2 ישמעאל היו שנין משהה ששניית בבית מדרשו של רבי שמעון דהוה זה יסוד מערבי
3 כרבי ישמעאל: וסימנן. שלא תחלף הניסא לומר זה וזה דרומי. פשוטה גברי לגברא
4 תלמידי ר' ישמעאל שזון מרובין משכו את ר' ישמעון דכרבי רבן: **מתני'** העולה
5 קדשי קדשים. היא ליפסל בירצא וטבולו יום

6 **תנא דבי רבי ישמעאל**, (כרבי) [ברבי] שמעון בן
7 ויהי (אומרים), זה וזה יסוד מערבי. וסימניה, משכו
8 גברי לגברא: **משנה** העולה קדשי קדשים, שהחיתה
9 בצפון וקבול דמה בכל' שרת בצפון. ודמה מעון
10 שתי מתנות שהן ארבע, וטעונה הפשט ויתוהו וכליל
11 לאשים: **גמרא** עולה, מאי מעמא תני ליה קדשי
12 קדשים: משום דלא כתיב בה (לה') קדשי קדשים
13 ה"א: ודמה מעון שתי מתנות: היכי עבדי. אמר רב
14 נוח ויחור ונותי, ושמואל אמר, מתנות אחרת כמין
15 גמא, נוהי, כתנאי, וכול ודקני וירוקה אחת, תלמוד
16 לומר 'סביב'. אי 'סביב', וכול וקפנה פחות, תלמוד
17 לומר, וירוקה. הא ביצה, כמין גמא. (ודמה מעון)
18 שתי מתנות שהן ארבע. רבי ישמעאל אמר, נאמר
19 פאן 'סביב', ונאמר להלן 'סביב'. מה להלן פיסוק
20 וארבע מתנות. אף פאן, פיסוק וארבע מתנות. אי,
21 מה להלן, ארבע מתנות על ארבע קרנות. אף פאן,
22 ארבע מתנות על ארבע קרנות. אמרתי, עולה טעונה
23 יסוד, יתקן מירחית דרומית לא היה לה יסוד. מאי
24 מעמא. אמר רבי אענור, לפי שלא היתה בחלקו של
25 מורף, דאמר רב שמואל בר רב יצחק, מוצב אוכל
26 בחלקו של יחודה, אמה. אמר רבי לוי בר קמא,
27 אמר רבי קמא ברבי חנינא, רציעה היתה ויצאה
28 מחלקו של יחודה, ונתכסת בחלקו של בנימין, ויהי
29 בנימין הצדיק מצטער עליה בכל יום לנטילה, שנאמר
30 'וחזף

31 ת'ל וירוקי. ואין זריקה אלא מרדוך ובחטי אי אפשר לחקף אלא באבע ובניעה
32 ודמה מעון כו'. כמין נגאן ובשתי קרנות שבאלכסון אריבא סביב לארבע רוחות המזבח
33 ובירקה: ונאמר להלן סביב. כדאטא דמזולאין ביצא את אהרן: מה להלן פסוק י' מתנות.
34 ד' נפסקות זו מזו דהא על ארבע קרנות נוה: אף פאן, אע"פ שבשתי קרנות פיסוק בעינן
35 הדיינו כדרב נוח ויחור ונותי: עולה טעונה יסוד. תחלת מתנותיה צריכה נגד היסוד
36 שיהא שם המזבח תחת מקום מתנה ומקל דחומר אייתניה לעיל על פירקין (דף נ"א). לא
37 היה לה יסוד. לקמייה דרבי דמי חקין בקרן מורחית צפנית היתה מתחילת מאי
38 מעם. אל היה לה יסוד'. בורה. בנימין דכתיב בה זבחי יסוף (בראשית מט) שנתבאר יעקב עליו בבקר יאכל עד (שם) באחסותיה וחיבני מרחבא אותה חקין לא היהת בחלקו כדמרש
39 ואולי: דאמרי' רב שמואל בר רב יצחק מובח היה אוכל בחלקו של יחודה אפא. אמה במרחו אמא בדרומי על כל הארצן בעיבי אמה אלא שלא היהת אמה בשבומח על פי כל
40 המוחח כשבענינו לקרן מורחית צפנית היתה כלה בסמוך לקרן אמה וכן אבילת האמה הדרומית לא היתה מהלכת על פי כל הדרום כשבעמעת לקרן דרומית מערבת כלה בסמוך
41 לקרן אמה בדרום (דף נ"ד) היסוד מולך על פי כל המערב אוכל במרחא אמה אחרת וברוח אמה אחרת נמצא יסוד' ל' קרנת בהו' דרומית היתה יצאה מולקו
42 של יחודה. לדדומי של מובח שהלקו של יחודה היתה במרחא כדורתיא (וימא דף י"ב). מה היה בחלקו של יחודה רהיב (בכניסותו) והלשכות שבו והעורות עורת נשים כולה (ועורת)
43 ונשים ועשרים אמה של מקום דריתר גרלי וכוזנים ומקום דריתר גרלי ישראל מיקור עורות נמצא חלקו של יחודה במרחא המובח וכיצד (לדרום) והמובח אוכל בחלקו של בנימין במרחא
44 מולכב אמה של קרן מורחית צפנית היתה כולה חלקו של יחודה שהיתה אותה אמה ברווחן מן חקין אמה הירציעה היתה יוצאה ברווח למובח ונתכסת בחלקו של בנימין שמקום
45 הדריתר והלמעלה חלקו של קרן יחודה אלא שירצעה לו היתה ליהודה באת בתוך חלקו של בנימין בדרומי של מובח ומובח אוכל מה אמה ליהא אמה שראת בניסת היסוד יתאי ליות
46 בה כדאמר נמי (מודת פרק ג' מ"א) עלה אמה ונסא אמה ודו יסוד כל אורך כותל מורדא בעובי אמה היה אוכל חלקו של יחודה וכן כותל דרומי לכר אמה סמוך לקרן דרומית מערבת:
47 חזקף

זבחים. פרק חמישי – איזהו מקומן דף נד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קצט תוספות

הוּפָה. כמו יד חופף ומתפספס (שבת פג ב) דפרוטי"ר דגרנטר' בלעז' כארם המחשב
 ודואג. ונבדיל. שהתי מניח ולא מטמא שהוא בסימן אחד ולקמן יליף לה בפרק קדשי
 קדשים (דף סה). ונמצא ברמב"ם. ומקף מחבר כמו אין מקיפין שתי בחיות (ביצה דף לב)
 דחוק היה מליקות לקיף והוא מתמנהג. על ידו חזק בקור ולקמן אמרין שעל קרן מרורח

וא"א אמרת לא היה לו יסוד באוירא בעלמא קעביד. בתמיה דלוקאן (דף קס) אמרי' שעל
 קרן מרורח דרומית היא נעשית ואי אילן הו' יסוד נמצא בעלמא מולקא באוירא היא
 נמלקת והדם נופל לארץ לא יאבידו ואם תאמר נופל הוא על הסובב שדרי' למעלה הוא נעשית
 את קנתי והם עשאה למטה מרגלי' ואפילו אמרת כשרה ולא קפיד אלא על מעלה

החוט כן פירש בקונטרס דלוקאן שיהא חוט חבוב
 בוך ברייתא שירי היה שופך ליסוד מולא
 מדקא בקונטרס אלא מוא שדום הולך לאביד
 וקשה דהו' כן היה לא לאשוי' ממנתי' קדשי
 קדשי' (שם סד) דהנן פל' בל' לקרן דרומית מרורח
 היה מולק ראשה בו' וברוב ספרים גרוסין כאן
 שירי הדם היה שופך ליסוד ומפרש הרי דים
 ודאי רסיס' חיל ומנבא זה פירך ועל כרחין לאונו
 קרן שמולק שם היה שופך שירי' הדם קרן לו יסוד
 מולא קנתי שיהא הולך לקרן דרומית מערבית
 שיהיה לו יסוד לשפוך שיריים ועוד דלקמן פ' קדשי
 קדשים (גם זה שם) משפך מעשהה אותה באונו
 קרן לפי שהוא קרוב לבית הדוכן והסוד לזרוק משם
 מרורח אותה ואם היה יסוד וקול לקרן ארז
 לשפוך שיריים מזה היה מרורח שיהא קרן
 לחווס ואין לומר ולרא' יריקת מרורח ונצתה היה
 הולך לשפוך שיריים אדם היה מתאר כל כך היה
 דם בלא אלא על כרחין במקומו היה שופך ליסוד
 ולכן פירך ואי אמרת לא היה לו יסוד באוירא
 בעלמא קעביד ומשני אימר כן תהנו אוירא
 דבנימין ונשם בנימין בליטה על אותה בליטה היה
 שופך שיריים ומיזדו קשה דהו' תשיב סוד לענין
 שאר מימין בני חושב סוד ר"ל דלא תשיב סוד
 אלא לענין רמים הניחנין למעלה מחוט הסיקרא
 אבל לענין רמים הניחנין למטה אי' מנשרת ל' את
 כהלאו קרן וצנין דאחי' מנשרת תחת אותה
 בליטה ומצאנו נוהן תחת היסוד אבל דמים
 העליונים לעולם הם למעלה מן הבליטה ומיזדו
 קשה דהו' כן היכי משמע הבא עולה דלא היה
 ארבע קרובות בחטאת שבעתה סוד לענין
 דמים העליונים ונראה לרבינו תם דלא גרסין
 שירי הדם היה שופך ליסוד דרשפך שבעת מן
 הבלי' מולא תני' מתמנהג ליסוד בכתבתני גבי שמע
 התעף ועוד דבמנתי' דלקמן פ' קדשי קדשים (דף
 סד) קנתי בחטאת התעף שירי' הדם ובעלת התעף
 לא תני' משמע דלית לה שיריים הוא דמריבין
 לעיל שיריים בכל הקרבנות הייתי לכך משלת
 התעף וכיון דנעשית מצוותו לנו מיה' בהם שדום
 נופל אתר כן לארץ והולך לאבידו וכל דמים נמי

לאחר שנשפכו ליסוד הולכין לאבידו
 בקונטרס שיהיה עשה בנימין בליטה מנבחה לקבל דמים איהו לו חסיס' לפרש זה ונראה לר"ת
 דפירך נמלקת עעמה דבעי' רשאו של מבח' דומיא דהקדשה כדלקמן ואי עביד ליה באויר
 ירהדה אם כן אינה עולה לקדשי מבח' ומשני דאריא' דבנימין קדשי' ואריז' בקדושת מבח'
 ואף על גב דהקדשה באוירא אי אפשר לא הייש אלא בהא דלדיו' קדושת מבח' ומיזדו ורוב
 דאמר (לקמן דף סה) אין עושין מערכה על גבי סובב נראה דמליקה נמי לא מנתיא תהם אף
 על גב דקדוש בקדושת מבח' והבא איירי' למאן דאמר עושין מערכה על גבי סובב
רב אמר בנימין. אף על גב דלמטה לא הוי רביעית למעלה במקום דמערכה הוי רביעית וקשה
 קצת דלישנא דרמתי' לרב דהנן במסכת יומא (דף ק"ב). דרביעיה ירנא מחלוק' על יחודה
 ובמבט לחלק' על בנימין ובה מבח' בנימין משמע שהיה בה מבנין.
מפולמות כגון דמים מפולמין פ'ק אין צדין (ביצה דף כ);

1 חוּפָה. כמו יד חופף ומתפספס (שבת פג ב) דפרוטי"ר דגרנטר' בלעז' כארם המחשב
 2 ודואג. ונבדיל. שהתי מניח ולא מטמא שהוא בסימן אחד ולקמן יליף לה בפרק קדשי
 3 קדשים (דף סה). ונמצא ברמב"ם. ומקף מחבר כמו אין מקיפין שתי בחיות (ביצה דף לב)
 4 דחוק היה מליקות לקיף והוא מתמנהג. על ידו חזק בקור ולקמן אמרין שעל קרן מרורח
 5 דרומית היא נעשית ואי אילן הו' יסוד נמצא
 6 כשרוא מולקא באוירא היה נמלקת והדם נופל
 7 לארץ לאבידו ור"ת נופל על הסובב שדרי'
 8 למעלה היא נעשית וה' קנתי והם עשאה
 9 למטה מרגלי' אפי' אמרת כשרה ולא קפיד
 10 אלא אלמעלה מן החוט: באוירא בעלמא קעביד.
 11 בתמיה אמר' כך וכו'. ואיכא למימר למעלה
 12 מנ' דלאו קדשי' הוא עשוי' בנימין בליטה קשנה
 13 כננו אותה הקרן לקבל בה דם עולת העוף שלא
 14 יפיל לארץ וקרן מנבח מקיפי' אבל יסוד לא
 15 מיקיף והחסידי' הקרן למתן רמים העריבין לינתן
 16 כננו היסוד שאין יסוד אלא המיסוד בארץ: ו
 17 אמר' כננין. בקרן דרומית מערבית בנו היסוד
 18 אמר' בעוד הדם חודלו' לחם כל הדרום וכל
 19 המהרר על הדרום סובב לקרן צפנית מרורח
 20 כדאמרין (לקמן) אמר' מרורח אמר' בדרום
 21 אמר' לוי' אמר' ברביס'. יסוד היה על פני כל
 22 המרורח אמר' לא נתעון רמים בחלקו על היורה
 23 יבתי' מביבא. בנימין נופה משמע אולי'
 24 תופס: כשרה אמר' אחת. ובמקומו צפנית
 25 מרורחית משוך לעד מרורח אמר' ולא יורר' כמו
 26 שצירתי למעלה שקשה ללוי' דהא בנימין
 27 משמע: על שלשים ושתים. קשיא לרב דבשמע
 28 רביעית היה: מן הצד. לאו תאביעת רבעין קחשיב
 29 אלא מצד צפה היה ל"ב אבל מרורח הדרום לא
 30 היה אלא ל"א על ל"א דקרן דרומית מרורחית
 31 חסרה לה אמר' לדרום ואמר' למורה: נמצא
 32 פורח על אמה יסוד ועל אמה סובב. ונתתי' הוא
 33 בפרק קדשי' קדשים (דף סב) דרמנין מתניחין
 34 אהדי' דרשן איהו בבש הקרן לדרומו על מבח'
 35 אורך ל"ב והמנבח ל"ב אורך הרי אורך המנבח
 36 והבש ס' דו וכי' נזד' אוחדיו' דנין הכסף
 37 והמנבח ס' דהא שיתין וארבע' דתי' חבש
 38 בקרקע העורה והתם לגבי תפיסת הקרקע קא
 39 מני' לודו ומשנין נמצאו שראש הכסף פורח
 40 העולה על שתי אמות על בניסת היסוד סובב
 41 ומנבא שתי אמות העליונות נבלעת לב"ב של
 42 מבח' מדקנתי' פורח על אמה על יסוד מכלל
 43 דאיכא בניסת היסוד לדרום קשיא אמר' דהו'
 44 דאביב מרורח אמר' אחת וברום אמר' אחת דרמתי' ותו לא בנימין קאמר' דהכסף בדרום
 45 דהו' ויש תרחיזו בניסת יסוד המנבח אימ' כנני' אמה יסוד. כננו מקום שהנביטה אריאה
 46 ליתות ולא שהיהה שם ומיזדו שתי אמות נבלעות לתוך ל"ב של מבח' שהיה נכנס לתוך
 47 הפנימי שבננו בליטה שהיחיד התחלל בה לאלוהי בה בדרום אמר' אחת: מלוא. והו' דרפיס'
 48 מרובע עשוי מארבע קדשים וכל אחת ארובה ל"ב כעין אנשיש"א עושין לבידים ורובם
 49 הקרש הוא והוא עובדו של מלכן ממלאו אבנים וסיד' חפת וקוויא' עד שמושווה לטובה
 50 המלכן: מפולמות. לחות: קוויא'. נתוך אבר כעין ששעשין לצפון כלי' חרס שקרין פולמרי'
 51 ונפחתה. אישפרידיו' בלעז' ושופך ברוח המגבל' על אבנים ונדבקים חד' על ידי אלו' היה
 52 היסוד דרשפך ששני' בו' עולה אמה וחוזר' ונבאי' בו'. ומושיבו' על זה ומלאו מנבחת
 53 כניסת אמה הו' יסוד נולט אמה הו' סובב' וחוזר' ונבאי' בו'. והו' סובב על זה היה כהן
 54 מהלך כדפרש' שאול' שהמלכן השלישי שהשיבו' על זה קרע ממנו שתי אמות על שתי'
 55 אמות נמצא דאמציני' בולט מרורח העליון אמה מכל' צד: מקום ומערכה. כלומר ראש
 56 המנבח: וחוזר' ונבאי' מלכן על אמה בו'. ומושיבו' בויה' המנבח למעלה: קנתי' מיזדא מלכן ההתחון' על ל"ב על ל"ב אלמא יסוד בולט בו' מר' ורוחתי:

דגין
 גנין

זבחים. פרק חמישי – איזהו מקומן דף נד עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" תוספות

1 **דניין** ליה תימה מוקדשין לעיבוד מלכן בעינן **הו: אבנים** שלמות כו. תימה דהו ליה
 2 לאקשרי לא לתני עליהם ברזל אמר רחמנא ויש לומר שחשש קינר כאן ורצה
 3 לומר במו שדוקדקו חשש במסכת ז"ו פרק רבי ישעיהאל (דף נב) גבי אבני מזבח שקטעום
 4 אנשי יז' לתירבניה אבנים שלמות אמר רחמנא ליסתרניהו לא לתני עליהם ברזל כתיב ואם
 5 תאמר וליעביד על ידי שמי דרובבית פני הוה
 6 שמי כדמוכח בסוטה פרק עגלה ערופה (דף מה.)
 7 דקנינא משמנו בניאים הראשונים בטל אורים
 8 ותומם ודיניהו בית ראשון משחרב בית המקדש
 9 בטל השמיר ודיניהו פני שמי דאי בית ראשון
 10 לערביניהו וליעניניהו דרשמנו בניאים הראשונים
 11 היינו חזרבן כדכתיב בדניא במיאר משחרב בית
 12 המקדש שלטו אורים ותומים היינו בית ראשון
 13 חדשה דברים חסר בית תומים שמי דראשון
 14 כדאמר בימא (דף נא) ובטל השמיר היינו
 15 לאורי בית שני וכן שמי דראשון רבן שמעון על
 16 גמליאל והם משחרב בית המקדש שלטו טעם
 17 פירוח ומסתמא בבית שני שחרב בימיו איירי חדע
 18 דאשכחן בבית שני שדחי פירותיהו מחרביים
 19 בימי שמעון בן שטח ועומים חזיין כבולות של
 20 שור הגורב (הענין דף נב) ועוד יז' להביא איה
 21 הדה שמי דבית שני מעובדי דרומא בן תניה
 22 שמו דפרק קמא דקדושין (דף לא) ובפרק שני
 23 דמוסכת ז"ו (דף נב) דקנינא משמנו בניאים הראשונים
 24 אבנים לאפור ואבני אפור בש שמי דכדמוכח פרק
 25 עגלה ערופה (סוטה דף מה) מחרביים גמליאלותם
 26 ואפי כ"י יתדה דפליג עליה ואמר שמי שבו
 27 שמי שלמה את בית המקדש מודה דאבני אפור
 28 ניב עב שמי דכדמוכח פרק מי שאחזו (ניטין דף
 29 סה.) ובגין בית המקדש שעשה שלמה דקאמר
 30 הדין מעיב אכאש שמי דאיירי משה לאבני אפור
 31 והדיא על כרחין רבי יתדה היא דל' נתימא לא
 32 הוה עב שמי למקדש ועובדי רבן תניה בבית
 33 שני דקאמר דהוה לשנה אחרת גרלה לו פרה
 34 ארומה עובדי ושבע פרות הוה הרישאונה עשה
 35 משה שניה עשה עורא כדכונן במסכת פרה פ"ג
 36 (מ"ד) ובגין כ"י קשה בפרק רבי ישעיהאל במסכת
 37 ע"ז (דף נב) אמאי גונו בית השמונא אבני מזבח
 38 שקטעום אנשי יז' כיון דאפשר על ידי שמי ויש
 39 לומר דרשמי אין עושה אתון שלמות שלא תחנור
 40 בה הצפור ופרק קמא דרולין (דף יח) אמרין
 41 כתיב בני פנימיה המזבח כ"י שחורגו בה צפור
 42 ומיהו קשה בית המקדש כתיב אבן שלמה מסע
 43 גבנה וקאמר רבי יתדה הוה שמי ליה מצי
 44 המקדשי: **ומלאו** כמורק בוית מוזה. בית
 45 לאתויי מנהי' מסכת מוזה (פ"ג מה) ובין
 46 מעריבת דרומיה הוה שני נקבים במין שני חומקין
 47 דקן שדומיהו הוה גונית על יסוד דרומית וירדין
 48 הוה נתימא באבנה ורובין לנחל קרודן אלא נחל ליה לאתויי ררב כתיב שמי ארא
 49 ובקנטרס פירש שנקבים הוה כד' קרנות שישול דם אתון לתוכן ובלע ותימה לפרשטו
 50 שלא הוה דומתות למעלה אלא כנגד תורה מבדחין:

זבחי
 1 דרמסע כדכתיב תחפיו את כתיב ראשו: **ואיכא דאמי'**. הוה דאי כנאה בעין עישם משום דרדסע
 2 שני כתיב פנימיה המזבח כ"י שחורגו בה צפור
 3 ומיהו קשה בית המקדש כתיב אבן שלמה מסע
 4 גבנה וקאמר רבי יתדה הוה שמי ליה מצי
 5 המקדשי: **ומלאו** כמורק בוית מוזה. בית
 6 לאתויי מנהי' מסכת מוזה (פ"ג מה) ובין
 7 מעריבת דרומיה הוה שני נקבים במין שני חומקין
 8 דקן שדומיהו הוה גונית על יסוד דרומית וירדין
 9 הוה נתימא באבנה ורובין לנחל קרודן אלא נחל ליה לאתויי ררב כתיב שמי ארא
 10 ובקנטרס פירש שנקבים הוה כד' קרנות שישול דם אתון לתוכן ובלע ותימה לפרשטו
 11 שלא הוה דומתות למעלה אלא כנגד תורה מבדחין:

1 רעין ליה. איך שרש סתר הבנין מעל חלקו של יתדה. ופרסכין וזה **אבנים** שלמות כתיב.
 2 שיהא חלק ולא פנימות פנימות ואי אפשר לסתריה לחיות חלקה רבמות מירי מותיה.
 3 כלומר במקומו על (כנגד) חלקו של יתדה הניח עץ ארז ועבוי עבוי המלבן וחלק
 4 והתיחן בתוך המלבן ולא יכול להחריק על חלקיו האבנים ע"י שפיכת המיחוי על סד
 5 וקוואי לכביש קטע נטלו ונשאר מקומו חלק
 6 קרנות של מזבח הלולות היו. נקבים נקבים
 7 עמוקים בארבעתן שישול דם והנאת רובע
 8 לתוכם במקום בויות מוזה. אלא בית קיובל
 9 יש בפרק שני: רבמות מירי מותיה. מקלות
 10 וקסמין ודקסין נתן כן חלקיו האבנים וכשישבו
 11 הוציאם ונשארו מקומות נקבים: חלקים ולא
 12 הוציאו לפגום פנימות נקבים: שתי ישיבים
 13 ברשה. בעירו של שמואל: ניו של עולם. למצוא
 14 מקום לבית הבחירה מן התורה ועליה. בכל
 15 שערך קרי עליה ומשם לבית המקדש מלמד
 16 שבות המקדש היה גבוה מכל ארץ ישראל:
 17 וארץ ישראל גבוהה מכל הארצות. לא מביעא
 18 לן חבא ולא מרביא פניקס אף אלא מקרא
 19 אירעא דכתיב (דרימט טו טב) לא יאמר עד דו
 20 וגו' כי אז יד' אשר ועלה איה דביא את
 21 בני ישראל מארץ צפון ומכל המקומות אשר
 22 הדרתיים שני וגו': דוכתיב. מקומו היה מקום
 23 הגבוה בא"י מכלל מ"י הוה: אייתי ספר' ותישע
 24 לבדוק בגבולי השבטים ולא פירשו שם באחד
 25 מכל השבטים פירות גבולותם לארבע
 26 הוה ודרתיים חוץ משבת יתדה ובנימין שנתפרשו
 27 שם כל הגבולים מסובכין ברחוטיה
 28 ומקצעותיה: גבול יתדה לדרומה של ארץ
 29 ישראל וארץ אדום גבולו לדרום על פני כולו
 30 ואורך גבול יתדה מן המזרח למערב על פני
 31 אורך כל גבולה של א"י ים המלח למזרח וים
 32 הגדול למערב וזון מן גבולי ארץ ישראל
 33 ברפשת אלה מסעי וגבול שמה של ארץ יתדה
 34 לא היה מכוון לארבע אמות החיול למזרח חן
 35 הידיון ועולה למערב ומרוחב מאמעזע ופנה
 36 באילכסן לצפון ועלה מדיבר ומרודו לצד צפון
 37 אל הכחה והכוסס היא וישמיהו ושמיהו חלמי
 38 המורה מונה ודחלק ע"י ירושלים: כתיב ועלה
 39 הגבול אל כתיב וירד. ועוד כתיב בעליה אתת
 40 מירושלים עד ראש הרע על פני גיא בן הינום
 41 ומשם עד הים שהוא הרע מערב כתיב וירד
 42 הגבול וירד הגבול: ולא כתיב ועלה. ונתלת
 43 בנימין בצפונה של נתלת יתדה וגבול נב
 44 לבנימין אחר גבול צפונה יתדה לא שאק
 45 אורך נתלת בנימין מן המזרח עד הים אלא עד
 46 ירושלים ועד הדין אשר על גיא בן הינום ועד
 47 קרית יעריים: כתיב ועלה וירד ולא כתיב וירד.
 48 ותאר אינה לא עליה ולא ייחידה למודו כרשאי הוה אשר על גיא בן הינום הוה גבוה מן
 49 הכל ולמעלה מירושלים ומירושלים ולמשם כתיב ועלה סבור לשינייה בעין עישם. נראה
 50 בעיני שדוא מעין מי נפוחה האמור שם אחר עליהת החר אשר על פני גיא בן הינום
 51 לא נכתב ייחידה בינתיים: יתתי ביה קליי. ששעור אוזו נמוך מעט וגבוהה ירושלים שדאי

אבנים שלמות כתיב. תימה דהו ליה
 2 לאקשרי לא לתני עליהם ברזל אמר רחמנא ויש לומר שחשש קינר כאן ורצה
 3 לומר במו שדוקדקו חשש במסכת ז"ו פרק רבי ישעיהאל (דף נב) גבי אבני מזבח שקטעום
 4 אנשי יז' לתירבניה אבנים שלמות אמר רחמנא ליסתרניהו לא לתני עליהם ברזל כתיב ואם
 5 תאמר וליעביד על ידי שמי דרובבית פני הוה
 6 שמי כדמוכח בסוטה פרק עגלה ערופה (דף מה.)
 7 דקנינא משמנו בניאים הראשונים בטל אורים
 8 ותומם ודיניהו בית ראשון משחרב בית המקדש
 9 בטל השמיר ודיניהו פני שמי דאי בית ראשון
 10 לערביניהו וליעניניהו דרשמנו בניאים הראשונים
 11 היינו חזרבן כדכתיב בדניא במיאר משחרב בית
 12 המקדש שלטו אורים ותומים היינו בית ראשון
 13 חדשה דברים חסר בית תומים שמי דראשון
 14 כדאמר בימא (דף נא) ובטל השמיר היינו
 15 לאורי בית שני וכן שמי דראשון רבן שמעון על
 16 גמליאל והם משחרב בית המקדש שלטו טעם
 17 פירוח ומסתמא בבית שני שחרב בימיו איירי חדע
 18 דאשכחן בבית שני שדחי פירותיהו מחרביים
 19 בימי שמעון בן שטח ועומים חזיין כבולות של
 20 שור הגורב (הענין דף נב) ועוד יז' להביא איה
 21 הדה שמי דבית שני מעובדי דרומא בן תניה
 22 שמו דפרק קמא דקדושין (דף לא) ובפרק שני
 23 דמוסכת ז"ו (דף נב) דקנינא משמנו בניאים הראשונים
 24 אבנים לאפור ואבני אפור בש שמי דכדמוכח פרק
 25 עגלה ערופה (סוטה דף מה) מחרביים גמליאלותם
 26 ואפי כ"י יתדה דפליג עליה ואמר שמי שבו
 27 שמי שלמה את בית המקדש מודה דאבני אפור
 28 ניב עב שמי דכדמוכח פרק מי שאחזו (ניטין דף
 29 סה.) ובגין בית המקדש שעשה שלמה דקאמר
 30 הדין מעיב אכאש שמי דאיירי משה לאבני אפור
 31 והדיא על כרחין רבי יתדה היא דל' נתימא לא
 32 הוה עב שמי למקדש ועובדי רבן תניה בבית
 33 שני דקאמר דהוה לשנה אחרת גרלה לו פרה
 34 ארומה עובדי ושבע פרות הוה הרישאונה עשה
 35 משה שניה עשה עורא כדכונן במסכת פרה פ"ג
 36 (מ"ד) ובגין כ"י קשה בפרק רבי ישעיהאל במסכת
 37 ע"ז (דף נב) אמאי גונו בית השמונא אבני מזבח
 38 שקטעום אנשי יז' כיון דאפשר על ידי שמי ויש
 39 לומר דרשמי אין עושה אתון שלמות שלא תחנור
 40 בה הצפור ופרק קמא דרולין (דף יח) אמרין
 41 כתיב בני פנימיה המזבח כ"י שחורגו בה צפור
 42 ומיהו קשה בית המקדש כתיב אבן שלמה מסע
 43 גבנה וקאמר רבי יתדה הוה שמי ליה מצי
 44 המקדשי: **ומלאו** כמורק בוית מוזה. בית
 45 לאתויי מנהי' מסכת מוזה (פ"ג מה) ובין
 46 מעריבת דרומיה הוה שני נקבים במין שני חומקין
 47 דקן שדומיהו הוה גונית על יסוד דרומית וירדין
 48 הוה נתימא באבנה ורובין לנחל קרודן אלא נחל ליה לאתויי ררב כתיב שמי ארא
 49 ובקנטרס פירש שנקבים הוה כד' קרנות שישול דם אתון לתוכן ובלע ותימה לפרשטו
 50 שלא הוה דומתות למעלה אלא כנגד תורה מבדחין:

זבחים. פרק חמישי – איזהו מקומן דף נו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"
 רש"י תוספות

1 **קָרְשִׁי** שעה שאני. והלא הכתוב באהל מועד דכתיב (ויקרא ח) ומפתח אהל מועד לא
 2 תצא שבעת ימים.
 3 **מִנֵּין** לדם שנפשל בשקיעת החמה. פירש בקונטרס דלא מתיא ליה הלנה בראש המזבח
 4 לאבשורי למזר לזריקה ותימה ותיאזר לנאן דאמר אין לינה מועלת בראשו של

5 מנבח אלא לנאן דאמר מועלת למה לי קרא
 6 כלילא אין יכול לזרוק דביום צוותו כתיב (שם 6)
 7 ולמחר מפסל בעמוד השחר באימורים וכו' ותיאזר
 8 דאריצין קרא משום אמרוין קרימא לן (לקמן 9)
 9 (פר. א) עלו לא ירדו וקביל בדם ירדו (ואליבא
 10 דנאן אי לר"ג האמר לקמן פרק המזבח מקדש (דף
 11 פג.) דלא ירד אף בדם ואי ליברי יהושע אלא אמר
 12 דאין המזבח מקדש פסולי קרא ירדו אלא
 13 במקטרה ואם כן קרא דהאב למה לי ויש לומר
 14 דאריצין קרא לפסול דם בלינה משום הוזה
 15 אמינא דלא מיפסיל כי היכי דאין חייבין עליו
 16 משום שבת ונותר מזהו אף טעם זה וכן הרי
 17 עצים ולבונה לר' שמעון (לעיל דף מו.) דאין
 18 חייבין עליהם משום נותר ומיפסיל בלינה היבא
 19 וקדשו בבלי ועוד הוזה ליה למזמר מנחן לדם
 20 שנפשל בלינה ויש לפרש שקיעת החמה הינו
 21 תחילת שקיעה קודם צאת הכוכבים דכאמר
 22 דמשקיעת החמה ועד צאת הכוכבים ר' מילין
 23 בפרק מי שזהב טמא (פסחים צד.) ושוב יום
 24 לענין שמצותן ביום ומפסוק מיותר ממשע ליה
 25 האב מינים הקריבו ובכל דוכתא חשוב יום עד
 26 צאת הכוכבים דכאמר אף על פי שאין אריה
 27 לזיבן וכו' לזיבן ואננו עשים במלאכה ותיים
 28 מחזיקים ברחמם מעלות השחר ועד צאת
 29 הכוכבים ואומר הוזה ליה להילח משמר הודים
 30 מלאכה ואמר אלו עניניה (דף כו.) והשתא לא ידוי כמו
 31 שקיעת החמה ומסכת תענית (דף כב.) כל תענית
 32 שלא שקעה עליו תמה אינו תענית וקבלה בדינו
 33 בצאת הכוכבים ובמי שזהב טמא (פסחים דף צג.)
 34 גיזי הכי משמע והנפסל הוזה בשקיעת החמה
 35 שקודם צאת הכוכבים ארבע מילין דחשיב דרך
 36 זרוקן נחן המודיעים משום דלא מטי לירושלם
 37 עד תחילת שקיעת החמה דקעבר ועד זמן
 38 חשיטת הפסח (אין) לזרות היהא ימי שיהא
 39 טמא רבנן עבד דהקרא בדי שלא יבא לידי הלנת
 40 דם וכדי לרום בפסח והעמידו דבריהם במקום
 41 ברת והאי ודלא חשיב ליה בפסחים בהוי אינך בפ'
 42 האשה (דף צב.) הני לא חשיב תמיכת יבלתו
 43 והבאתו מחוץ לתחום דלא חשיב אלא דברים של
 44 חדושה דאמר בשמעתא דאנבלין ליום אחד
 45 מחזשים ברנו משתשקע החמה הינו תחילת
 46 שקיעת ומדאורייתא ולא צאת הכוכבים דומיא
 47 דאמרוין ובשר דחשיב כמבדי דום ומשתשקע

48 החמה ולקמן לא הוי כמו משתשקע החמה בעלמא דרגיל רבינו הם לפרש דהשקיעה דרוקא משמע תחילת שקיעה אבל משתשקע משמע סוף שקיעה משום דקשה ליה דבזמן פרק במה
 49 מדליקין (שבת דף לר.) משמע משקיעת חמה עד לילה תלחא ריבתי מיל ובפרק מי שזהב טמא (פסחים דף צד.) משמע דמשתשקע החמה עד צאת הכוכבים ארבע מילין וחשיב ליה במדידת
 50 היום דנפרש רבינו הם דמשקיעת משמע תחילת שקיעה שהחמה מתחלת ליכנס בעובי דרקיע ואח' שפיר דאידי דבבבון קתני גבי בשר קדשים קלים ובבשרים ותיים (דף סו) שני
 51 דדיינו על דרך צאת הכוכבים ענימי בני האי ליטנא גבי דם אף על גב שחלוקין זה מזה. ועיין תוס' שבת לה. דר"ה דר"ה תילתי מיל תוס' פסחים צד. דר"ה ר' יהודה ותוס' המזבח כו. ד' גב נפסל
 52 דא

1 היה אור קפ"ז על רוחב קליה כדנתן במסכת מדות (דף לה.) למעוטי הבכס ללשכות
 2 הבנייתו חוצה לו ופתוחות לרובו שלא נתקשרו בקדושת עורה בשירי מנחה ובשיר
 3 של פנעים ובאורים ותומים שמקדשים בהן את העזרה והכליה סביב דכאמרין
 4 בשבועות (דף דף.) ה"ג תני גמא מקיה דרב נחמן כל העזרה היתה אורך קפ"ז
 5 על רוחב קליה אמר ליה רבי אבהו י' אבא

6 כו'. ואוכלין שם קדשי קדשים. והכי הוא
 7 דהיה קדושתו בקדושת חצר אהל מועד לאבילה
 8 קדשי קדשים וטפי מהכי לא קדשו עזרה הוא
 9 הלל כל העזרה ובתוכו הוכלו ואולם בית קדשי
 10 הקדשים והתא לאחורי בית הכפרת ו"א אמה
 11 אריר מנאחרי: ושחטין שם קדשים קלים גרסין
 12 חייבין עליו משום טומאה. החלומות. עובי הלל
 13 החלומות שבחומות העזרה סביב מבנים ועובי
 14 החומה בראשה למעלה. ותיאזר. וקדשי חייב
 15 מצי למעוטינה: ה"ג אלא למעוטי לשכות א'
 16 הבניות בחול ופתוחות לקדש: שהבנים נבסין
 17 לשם ואוכלין שם קדשי קדשים ושירי מנחה
 18 תלמוד לומר בחצר אהל מועד כו. ול"ג ושחטין
 19 שם קדשים קלים הוא וגם שאר לשון הכתוב
 20 בספרים בחול והנהי' מספור של רבינו
 21 האי אגן תני תוכן קדשי. ולדידיב עליהו משום
 22 טומאה: מדרבנן. מצינו חבמים דהא שלא יכנסו
 23 הבניות בחול ופתוחות לקדש: שהבנים נבסין
 24 מני ללשכות כו'. ומדמרבין להו לענין אבילה
 25 ש"מ קדושתם וכן מן התורה דאי מדרבנן וקרא
 26 אטמאתו און היאך הקילו הבנים לעקור דבר
 27 ולחבושי מקום דול לאבילות קדשי קדשים
 28 הצרות היבתי. במקום קדוש בחצר אהל מועד.
 29 לאבילה שאני. דרב בה קרא הצרות היבתי: ואין
 30 שוחטין שם קדשים קלים. דהא בענין פלתי ליה
 31 מועד למעוטי צדי עזרין: לאו אפריה. דקתני בה
 32 אין שוחטין אלמא לאו קדשיה ענימי בני אין חייבין
 33 משום טומאה: מי לא עסקין דאיבא חשיבה
 34 כנגד הפתח. בשעה פתוח מוכן כנגד פתחי בית
 35 ההלפות: קדשי שעה שאני. גזירה הכתוב היתה
 36 במלאכה אצל קדשי הדות: איבוס דכאמר
 37 התורה ריבתי חבתי ריבתי ריבתי: שיהא זוכה
 38 אתה מקריב ביום שאי אתה זוכה א' אתה
 39 מקריב. הכי גרסין לה במבול סוגיא כך מצאתי
 40 מוגז דכפי פירושיה ביום הקריבו את וברו שהתא
 41 הקריבו וביחיה ביום אחד ולא מתניא ליה
 42 הלנה בראש המזבח לאבשורי לזריקה למחר:
 43 לזריקה

32 **יֹאכֵל**, ביום שאַתָּה זֹכֵב, אַתָּה מְקַרְבֵּי. ביום שאַי אַתָּה זֹכֵב, אִי אַתָּה מְקַרְבֵּי. הֲאִי, מִיֵּינָה לִיה

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54

שלישי גרג כמו דאור לירי דעלואר שלישי משמע לילה אחד שלישי כמו לאור
עוברו בדשבעתא קמיתא ופסחא (דף ב:)
ת"ל ע"ד יום. פי' בקונטרס ביום זבחכם יאכל וממחרת הותר' ע"ד יום השלישי בעוד שהיא
יום האכלתו ולילה הדותר' הפסח הענין הרי"ה חיים מפרש ע"ד יום השלישי ולא יום
השלישי בכלל וא"כ אשכנזי בליל שלישי:
ונאכלין בכל היער. מרש בקונטרס בדרביב
בפרשת וזאת אבני זבחתכם שמה
ועליותכם הזבחים כמו מעשרותיכם וזאת
בספרי רבי עקיבא אומר בשתי מעשרות הכותב
מדבר אחד מעשר ברמה ואחד מעשר רגן וכתוב
בהוציא קרא וכוונתו בקרבים וראנבם ומרלא קבע
ברו מריצה שמע מינה דנאכלין בכל העיר ותימה
גדול לפי דלא תבייני בני הום תמאת ואומרת
דבעו קלעים חכי תניא בספרי מעשרותיכם ר"ע
אומר בשתי מעשרות הכותב אחד מעשר
לדן ואחד מעשר ברמה ותרומתו ידכס אמר
הביטויים כענין שבאמר ולקח הכותב הטנא מידך
והכותב זה הכותב בקרבים וראנבם אלו תזמאת
ואשמות וזבחתם שם לפני ה' אלהיכם אל
המזריחה ויש לתמוה אמאי לא בעי כבוד מעשר
מזריחה כיון דכתוב בהו לפני ה' כמו שחטה
דרשנין (לעיל דף לז.) לפני ה' בערה ותר
אומרינן בתמורה בסוף אלו קדשים (כ"א) א"כ
ללמוד על הכבוד שגאבל לפנים (מן הקלעים) מן
התומה אנוי צריך שדרי' כבוד נאמר לפני ה'
אלוהיך באבלתו ואיכ' לביעי לפנים מן הקלעים
כשחטה תראה ונודחו בדפקא לן מרתיבין לא תוכל
לאכול בשעיריך מעשר דגנך וגו' וכוונתו בקרבים
וראנבם בדשבעתא בשעיריך הוא ולא תוכל לאכול
הא בירושלים אכול מעשר ברמה וגו' העברה
העברה מכוון ונודחו קשה בדכחותא קרא בני את
כתביב תמאת ואשמות בדרשנין כ"פ בתרא
דמכות (דף יז.) כ"ק רבאין אלו תמאת ואשמות
ונראה לפרש דנפקא לן מרומקטין בגמ' לומר
ושוק של שלמים הנאכלין לשני ימים הוא הדין
לענין שגאבלין בכל העיר ותודה ואלו שוק
ושוק שגאבלין כן קרא דחוח ושוק של מילואין:
לשני ימים. פי' בקונט' דרש' ליה לר' בגמ'
מעשר לא ידענא מדיכא ושוק תשוב הניח דרש'ך
העברה והעבר מכוון ותימה א"כ תפישו מדיכא
דבר הלמד ברוקש חזרו ומלמדו בניש' וליעל
אמרין דאנוי חזרו ומלמד בגוש מדריבי יוחנן
ונראה דקדשים קלים אף מעשרים בבנין אב מה
שלמים קדשים קלים אף מעשר קדשים קלים
דבעו בני הום אתי משלמים אי לאו שום
דמתנה לכתן ואיכ' מעשר דלא הוי מתנה לכתן
משלמים אתי: ה"פ הפסח אינו נאכל בל' תימה
ליתני בני דאנוי נאכל אלא על מנת ומזמור
ותיריך הדי חיים דלא חשיב אלא דבר שבגדו
בקדשים הוא הלוק מום שהיא קדשים נאכלין
ביום ובלילה עד היום ולכל אדם בכל מאכל ופסח
אינו נאכל בני דאנוי בלילה עד חצות ולמנוחי ולי' אי
נמי לא תנא מנת ומזמור דאין מעבדין א"נ לאו
מעתה דנפחה:

לגופיה. א"כ נמי קרא ב'יום זבחו יאכל' /תקריבו'
למה לי שמע מינה, ביום שאתה זוכה, אתה מקריב.
ביום שאי אתה זוכה, אי אתה מקריב. ודיקמא,
הכי קאמר רחמנא, אי קריב דם האידינא, ניתאכל
בשר האידינא ולקחתי. אי קריב דם לקחתי, ניתאכל
בשר לקחתי וליקמא אותרא. אם פן, נמי קרא ב'יום
תקריבו יאכל, וזבחו' למה לי שמע מינה, ביום שאתה
זוכה, אתה מקריב. ביום שאי אתה זוכה, אי אתה
מקריב. ואתמה, המחושב לאור שאלישי, תקריב אביר
קשר. רבי יוחנן אמר פסול. תקריב אביר, דתא
לא איניתק לשריפה. רבי יוחנן אמר פסול. דתא
אידיה ליה מאכילה. האוכל לאור שלישי, תקריב אביר
פסור. דלא איניתק לשריפה. רבי יוחנן אמר חייב,
דתא אידיה ליה מאכילה. תניא פותיה דרבי יוחנן,
קדשים הנאכלין ליום אחד, מחשבו דרמן משתשקע
התקפה. ובבבשון ובאימוריהן, משעילה עמוד השחר.
קדשים הנאכלין לשני ימים ולילה אחת, מחשבו
דרמן משתשקע התקפה. ובאימוריהן, משעילה עמוד
השחר. ובבבשון, משתשקע התקפה של שני ימים: תנו
רננו, וכולו זהו נאכלין לאור שלישי, ודיון הוא: וזבחים
נאכלין ליום אחד, וזבחים נאכלין לשני ימים. מה
זבחים הנאכלין ליום אחד, לילה אחתיהו. אף וזבחים
הנאכלין לשני ימים, לילה אחתיהו. תלמוד לומר,
הנותר עד יום, בעוד יום הוא נאכל, ואינו נאכל
לאור שלישי. וכולו ישירף מיד, ודיון הוא, וזבחים נאכלין
ליום אחד, וזבחים נאכלין לשני ימים. מה וזבחים
הנאכלין ליום אחד, תיכף לאכילה שריפה. אף וזבחים
הנאכלין לשני ימים, תיכף לאכילה שריפה. תלמוד
לומר ב'יום השלישי באש ישרף, כיום אתה שורפו,
ואי אתה שורפו בלילה: משנה הקבור והפעשר
והפסח, קדשים קלים. שחיטתן בכל מקום בעורה,
ודמן ענין מתנה אחת, ובלכתן שתינו כנגד העדה,
שינה בשחיטתן, ובלכתן נאכל לכהנים, והפעשר לכל
אדם. ונאכלתן בכל העיר, בכל מאכל, ולשני ימים
לילה אחת. הפסח אינו נאכל אלא בלילה, ואינו נאכל
אלא עד חצות, ואינו נאכל אלא למנוחי, ואינו נאכל
אלא צל: גמרא מאן תנא. אמר רב חסדא, רבי יוסי
הלגילי היא, דתניא, רבי יוסי הלגילי אומר, 'הלבו'
לא נאמר, אלא 'הלבם'. 'דמו' לא נאמר, אלא 'דמם'.
ליפיד על כבוד ומעשר ופסח, ששעונין מתן דמיו.
ועולה

לגופיה. ללמוד זמן אכילת שלמים ביום זבחתו וממחרת: ה"פ א"כ נמי קרא ביום זבחו יאכל
תקריבו למה לי ש"מ ביום שאתה זוכה אתה מקריב מו': ולמה הכי קאמר רחמנא מו'. ה"ג אם
כן נמיא קרא וזבחו הקריבו יאכל וזבחו למה לי ש"מ ביום שאתה זוכה אתה מקריב כן הגהתי
מספר דף רבי: ולמה הכי קאמר רחמנא מו'. ולא תלה רחמנא זמן אכילתו בהוציא אלא
בזריחה ולאכול ביום זבחתו וממחרת: ומשם
לאור שלישי. בשחיטת שלמים על מנת לאכול מן
הבשר לאור שלישי ליה עני' לזבחה: בשר. דלא
הוי חוץ לזמנה: דלא איניתק ליה. ומזמנו למגרי
ולזכותו של שריפתו עכשיו עד צפרא בדרבי' לנקטן
בשמעתין: האוכל לאור שלישי. מבשר קרבן כשר
פסור. מקרבן שגנת נותרה לא איניתק לשריפה.
הלכך לא נותר הוא. מחשבו דרמן משתשקע
התמה. לא שחט על מנת לזרזין עד צפרא
הדמה פיגול ובאכילת בשר בהוקטרת אימוריהם
או אי חשב בשחיטה על מנת לאכול מבשרו או
לקדשו באימוריו ומשעילה עמוד השחר פיגול
דהיינו חוץ לזמן זריחה: ה"ג הנאכלין לשני ימים
ולילה אחד מחשבו דרמן משתשקע המזה
באימורין משעילה עמוד השחר ובבבשון
משתשקע התמה של שני ימים. היינו לאור
שלישי כ"י יוחנן לענין דם האימורין קדשי קדשים
וקדשים קלים שיש דמן להם. ולעולם קדשי
קדשים הם: לילה אחתיהו. דרביבין בתיבא (קרא
ז) לא יניח ממנו עד בקר והאכל כל הלילה נאכל אף
כאן בשלמים תהא לילה אחד יום המזריח עד
יום. גבי אכילה כתוב בקדושים תהיו ביום זבחתם
יאכל וממחרת הותרו עד שני ימים. ושהוא יום
תאכלה: יבול ישירף מיד. לאור שלישי הואיל
ועבר זמן אכילתו: מה חלוני: נאכלין ליום אחד
וזכר באכילה שריפה דרביבין נבי מלואים או
חזר מבשר מלואים וגו' נעו את ארתיו כתוב
ובאי קרא לא כתוב אכילה אלא שריפה ולהכי
זכר כתוב עד יום אלא ביום: מתני' והמעשר.
מעשר ברמה: מתנה אחת. לא כתוב בהו
סביב אלא ואת דם חזרוך כתוב בכבוד והך
נמי מתבא ילפנין דרבימנין בגמ': כנגד היטה.
במקום שיש יסוד תחתיו משעיר מורה דרובם:
שינה נאכלתן: אפי' משעיר הכותב את מותן
דגם שינה באכילתן זה מזה: הכבוד נאכל
לכהנים. כדכתיב ובשרם ידך ליה (במדר יז):
והמעשר לכל אדם. שלא מעטו לו בתורה
שניתן לכהן: ומאכלין בכל העיר בכל מאכל
גם ולי' נפי' לכל אדם דתא קתי' כבוד
לכהנים: בכל העיר. כדכתיב וזבחתם שמה
ועליותיכם הזבחות כמו מעשרותיכם (בריש
י"ב) ותניא בספרי ר' עקיבא אומר בשתי
מעשרות הכותב מדבר אחד מעשר ברמה
ואחד מעשר דן וכתוב תחתיה קרא וכוונתו
בקרבים וראנבם ומרלא קבע בהו מריצה שמע
מינה בכל העיר נאכלין: לשני ימים ולילה
אחד בכבוד ליה לך בגמ' מעשר לא ידענא
מדיכא: אלא בלילה. כדכתיב בלילה הזה
(שמות יב.) ואינו נאכל אלא עד חצות. כנגד
ליף ליה לבגיו. ששנו דרמי לקחתי כדכתיב
ליף אכלו הכוס (שם) גמ' סאן תנא.
מעשר ופסח וזריקה מותרות מותן דמים כבוד
ומעשר ופסח וקדשי שינה באכילתן מנלל
דמתן דמים לא שינה ובכבוד כתוב ואת דם
חזרוך (במדר יז.) ומה לא נאמר. אך בשר שור וגו' אבל לר' שרעלא פסח כשחיבה דנפקא ליה מתן דמים
לפסח מותרות וזריקה וזריקה' מעולה.

חזרוך (במדר יז.) ומה לא נאמר. אך בשר שור וגו' אבל לר' שרעלא פסח כשחיבה דנפקא ליה מתן דמים
לפסח מותרות וזריקה וזריקה' מעולה.

זבחים. פרק חמישי – איזהו מקומן דף נו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"
 רש"י תוספות

למה לי למכתב סביב בעולה סביב בחטאת הוה שני כתובים. סביב בעולה איבערין
 לכראמר לעיל יכול זויקט וזיקא אחת תיל סביב אלא סביב חטאת קאמר ליל
 דארבע קרות כתיב ביה ומיהו לרבי ישמעאל קשה דאיבערין לגויה שוה דילין מניה
 פסוק ד' מתנות בעולה דיכראר לעיל ועוד למד דלעיל (דף קג.) בחטאת נתון אמר אהל ונאמ
 איקר איבערין בחטאת סביב לגופיה שלא תאמר

דשני בשתי מתנות ברוחב אחת בשתי קרות
 ושנאו סביב דעלה הוא דמייתי דטובא סביב
 כתיב בעולה בפרשת ויקרא ועוד דעולה אחת
 ויקרא ויקרא משלמים: **ואני** מקיש לחוה שוק
 של תודה. משום דלחומרא מקשינן: **ובי** דבר
 הלמד בהיקש חוה ועלמל בהיקש. תימה ונקשה
 לחוה שוק של אל דבר דכתיב בהדיא ונאכל
 ליום ולילה כדמריבין לעיל בפ"ק (דף קד) ובפרק
 כל הפסולין (דף קג.) ותיב דהיא דמריבין מן
 זבל חטאת שלמו חשיב היקשא אין הכייל לביקש
 ועל חטאת ואשם ודלעילין מהוהא ארז לעיל
 (דף נג.) איבעיא לן אי דבר הלמד בהיקש חוה
 ועלמל בבגן או לא איפשטא ויש לומר
 דמסתברא לאקשיל לתודה שנוהגת בכל בהמה
 בכבור ולא לאיל נוד דאניו נאכל באיל אינ
 כשוק הימין כתב ותודה ילפי' משלמים דכתיב
 בתי ימין אבל איל נוד לא כתיב ביה ימין:
 ואביעית

וימים וילולה אהר. היה שם תלמיד אהר, שבא לבית המדרש לפני הקמים תחלה, ורבי
 יוסי הגלילי שמו. אמר לו רבי, מנין לך. אמר לו בני, שלמים קדשים קלים, וכבוד קדשים
 קלים. מה שלמים נאכלין לשני ימים וילולה אהר, אף בכור נאכל לשני ימים וילולה אהר.
 אמר לו רבי, בכור מתנה לכהן, והטאת ואשם מתנה לכהן. מה הדין באשם ליום וילולה, ומה
 הדין בכור ליום וילולה. אמר לו, דרון דאשם (מתוך) דכהן, ונאכל (מתוך) דכר. מה
 שלמים אין אמר על ילולה, אף בכור אינו בא על תשא. מה שלמים נאכלים לשני ימים
 וילולה אהר, אף בכור נאכל לשני ימים וילולה אהר. אמר לו, רבי, דרון דכר מדכר, ילמד
 דכר מדכר. חטאת ואשם מתנה לכהן, וכבוד מתנה לכהן. מה חטאת ואשם אין פאין
 בגדר ונדבה, אף בכור אינו בגדר ונדבה. מה חטאת ואשם נאכלין ליום אהר, אף בכור
 נאכל ליום אהר. קפץ רבי עקיבא, ונסתלק רבי טרפון. אמר לו, הרי הוא אומר 'בשך
 יהיה לך', הקישו הפתוב לחוה ושוק של שלמים, מה שלמים, נאכלין לשני ימים וילולה
 אהר, אף בכור נאכל לשני ימים וילולה אהר. אמר לו, הקישו לחוה ושוק של שלמים,
 ואני מקישו לחוה ושוק של תודה. מה תודה נאכלת ליום וילולה, אף בכור נאכל ליום
 וילולה. אמר לו, הרי הוא אומר, 'בשך יהיה לך', שאין תלמוד לומר 'לך יהיה', ומה
 תלמוד לומר 'לך יהיה', חוסף הפתוב יהיה אחרת בכבור. ובשנאמר דכרים לפני רבי
 ישמעאל, אמר לך, ואמר לו לרבי עקיבא, פניעה, תודה מהוהין למדה, משלמים.
 [וכן] דבר הלמד בהיקש, אחריו ולמד בהיקש. הא, אין עליון לידן אחריו אלא
 בלשון ראשון. ורבי ישמעאל, האי 'לך יהיה', מאי עובד ליה. לימד על בכור בעל מום
 שהוא מתנה לכהן, שלא מצינו בכל התורה. ורבי עקיבא, יליף ליה מ'בשך', חד תם וחד
 בעל מום. ורבי ישמעאל, מ'בשך' דהךך בכורות קאמר. במאי קמיפלגי. מר סבר, היינו
 ודבר אחר הוי היקש. ומר סבר, לא הוי היקש. בשלמא למאן דאמר לא הוי היקש, היינו
 דתיב [וכן] יעשה לאהל מועד'. מ'שם שפזו לפני ולפנים, אחת למעלה ושבע למטה מדים
 הבה, קד מוה בדיכל. וכ'שם שפזו ולפנים, אחת למעלה ושבע למטה מדים השעיו, קד
 מוה בהיכל. אלא למאן דאמר הוי היקש, מאי איפא למימר. מקומות, הוא דמימר מהדרי.
 ואביעית

לפני ולפנים כו'. ולפי ולפנים נופח אחת למעלה ושבע למטה בפר ושעיר בחימו דכר אחר גמר דבנים למעלה בפר לא כתיב ביה מיניא דכתיב (ויקרא טז) והוא יביענו על פני
 הכפרת וקדוה וזמיר הכפרת וזו שבע פעמים ושבע למטה הוא דכתיבא בהו בשעיר חטאת למעלה ואר דכתיבא חוה חוה על פני הכפרת אתו אתו חוה חוה ולפי הכפרת
 לא כתיב שבע וגמייר בהיקשא חוה שבעי דכתיב ועשה את דמו כעשה עבודת הפר ושעיר בפנימ בדיקש דכר אחר וילפין עבודה לא חוה חוה כתיבו בו
 ומקצתהו כתיב מחיבורו חודר מימנו הילכ מפנים בהיקשא דכן ועשה לאהלו מונו אלמא חוה דכר אחר לא כתיבא מונו חוה היקש. הכי חוה דכר חוה מימנו
 בהיקשא: מקומות הוא דמימר מהדרי. ואין חוה ומלמד בהיקש בדיקש קמא במוהו אימקושו ובהיקשא בתרא מקומות אימקושו אבל גבי תודה ובכור חוה ושוק של תודה הדיקשא
 לכבוד היא עצמה למידה משלמים בהיקש:

ועולה נופח נגלו. כדי נסבה דהא מקו ילפין לעיל בפרקין (דף נב.) והאי קרא דירשא
 אירעא אוקומאן וקצור דברים הוא נקט לה מקרא דאי לא קי' הוה ילפין לה מינה
 אי מה ב' אף פאן. דבכור ויקרא ויקרא מעולה ילפין מה לחו' ד' מתנות שתי שוק
 ארבע: מותב בחטאת. מילואים ובעולה מסביב שמעין ביה ד' מתנות שסבב במה
 רוחה הובט אין מלפין. ואני' דהכא לאו

בבנין אהו באין ללמד אשמעין אבי דשני
 כתובין הבאין כאחד אין מלמדן אפי' בביש
 אותו דבר שנכתב בשוקו: ובשם יהיה לך.
 בבכור כתיב לחוה ושוק של ימים ולקמה
 מריך לשל תודה אקשינן: בפרים. ת"ח וישבן
 שורות בכרם של מפורש בירכות ירושלמי: באו
 לבית המדרש תחלה. ארבעה חזיתות ביתו
 לפניהם ביבנת החטאת ואשם מתנה לכהן. אבל
 שלמים מלפני: דרון דבר מדיב. כלומר
 שבומוהו ודומה לו: אין פאין על חטא. כחטאת
 ואשם: אינו בא מדר ונדבה. לאפוקי הפתס
 דבאין בנדר ונדבה. ונסתלק. שנתתק. הקישו
 התבוא. ואין מלמדן על ההיקש. חוסף לך
 התבוא כו'. כלומר מדיב על דברך שפחה
 ושוק של תודה עריבין אנו להקיש הפתס
 מועט הפס מיהו מפרוהו הכתוב בסיפיה דקרא
 לך יהיה דלא איבערין דהא כתיב בירשיה יהיה
 לך יהיה ו' הכתוב יהיה אחרת כמו ד' הבא
 לו בהיקש: הי' וכשנאמר דברים לפני ר'
 ישמעאל אמר להם צאו ואמרו לו ל' מנין
 תודה מהוהין למדה משלמים ודבר הלמד בהיקש
 חוה ולמד בהיקש אין עליון כו'. עניניה במה
 שחורת כר מהיקש שלמים ואתה מקיש לתודה
 דלא למדו חטאת אלא משלמים דאי מתודה
 חוה ושוק לא כתיב בה אלא מהדיקש תודה
 לשלמים נפקא לן בה חוה ושוק כתיב דהיא
 לפי שיצאה תודה לידן דכר החדש ששענה
 להם יכול אלא כן בה אלא החדשה תיל תורת
 זבח השלמים אם על תודה מה שלמים ענינים
 סמיכה וסמיכה ותנופת חוה ושוק אף תודה כו'.
 ודבר היקש בהיקש כח חוה וילמד על הבכור
 בהיקש. לאכל ליום ולילה אין עליון ליהוה
 בלשון אחריו. להקיש לחוה ושוק של תודה
 אלא בלשון ראשון. לשל שלמים: שלא מצינו.

ללמוד בכל התורה כולה אלא מכל. הדין
 בכורות. בכור שור בכור כבש בכור עז וכל ששן
 רבים דקרא עליהו קאי לר' ישמעאל הדין
 אמרינן גבי ואת דםם ואת חלבם לר' ישמעאל
 בפרק כ"ב (לעיל לו.) בפא' קמיפלגי. רבי
 ישמעאל ר"ע ד"ב אין היקש חוה מלמד
 בהיקש ר"ע מ"ט מדר לה היינו ודבר אחי.
 אבלת חוה ושוק של תודה ליום ולילה היינו
 ודבר אחרת חוה ושוק של תודה מלמד כתב בה
 דכתיב בתורה יום ולילה וקטת היא למדה
 ממוקם אחר מאי היא חוה ושוק דלא כתיב בה
 רבי ישמעאל כבר היקש הוא. נמצא מה שחיה
 ושוק נאכלין ליום ולילה מן החוקש מוה. ר"ע
 סבר האיל יום ולילה בתורה כתיב א"ע' דהוה
 ושוק חוה חוה בהיקש לא חוה ומן אבלת חוה
 ושוק של תודה הלמד בהיקש: בעל שמוה
 לפני ולפנים כו'. ולפי ולפנים נופח אחת למעלה ושבע למטה בפר ושעיר בחימו דכר אחר גמר דבנים למעלה בפר לא כתיב ביה מיניא דכתיב (ויקרא טז) והוא יביענו על פני
 הכפרת וקדוה וזמיר הכפרת וזו שבע פעמים ושבע למטה הוא דכתיבא בהו בשעיר חטאת למעלה ואר דכתיבא חוה חוה על פני הכפרת אתו אתו חוה חוה ולפי הכפרת
 לא כתיב שבע וגמייר בהיקשא חוה שבעי דכתיב ועשה את דמו כעשה עבודת הפר ושעיר בפנימ בדיקש דכר אחר וילפין עבודה לא חוה חוה כתיבו בו
 ומקצתהו כתיב מחיבורו חודר מימנו הילכ מפנים בהיקשא דכן ועשה לאהלו מונו אלמא חוה דכר אחר לא כתיבא מונו חוה היקש. הכי חוה דכר חוה מימנו
 בהיקשא: מקומות הוא דמימר מהדרי. ואין חוה ומלמד בהיקש בדיקש קמא במוהו אימקושו ובהיקשא בתרא מקומות אימקושו אבל גבי תודה ובכור חוה ושוק של תודה הדיקשא
 לכבוד היא עצמה למידה משלמים בהיקש:

1 ואיבעית אימא חוץ מפנים בחדא זימנא גמיר. פירש בקונטרס רכולה מילתא הדיכיל בעי
 2 למילתא מפנים ואידי וניתין היקש לדרוש ברברים המפורשים בפנים כגון למטה
 3 בפר ולמעלה בשעיר נדרשו ולמד בבת אחת אף הלא בפנים בדיקש עמו וגבי היקש דלעיל
 4 גמי אף היינו צריכין לומר לכבוד הנתפת חוה ושוק חמן אבילה הדיקש בכור לתורה עצמה
 5 ללמוד שתוקן ממנה מותר שותרה למלמד עליו

6 זמן אבילה רבתיב בה מלמדת עליו גמי חוה ושוק
 7 שלמדתו בדיקש שמעלים אבל בעשרי שלא
 8 הדיקש לתורה אלא לחוה ושוק וללמוד ממנו זמן
 9 אבילה כן גמי אף אהא מאיר לחוה ושוק של תורה
 10 היקשו הכתוב בו עצמו לא למדו בתורה אלא
 11 בדיקש ע"כ לשון הקוננו וקשה לפירושו מהא
 12 דאמר לעיל (דף מט) דירותר ושתי הבליתי
 13 דעבדתי ויהי דודי חוה הלמד בדיקש ואינו חתור
 14 ולמדנו בדיקש אינו דבתיבא הדיא היקשא
 15 דלרבינו רמב"ם פירש חוה העלם גופיה חוה בנות
 16 ובמה דברים אמר אהא מאיר בחד זימנא גמי ויער
 17 אמיר לעיל (דף נה) דלא ילפינן זבחי שלמי ציבור
 18 לעצפן מחטאת משום דהיי דבר הבא בדיקש ואינו
 19 חתור ומלמד בדיקש אף עב גב דעריכא הדיא
 20 ולפינן בדיקשא ונאכל לזכיר בדיקשא ותי ר"י
 21 המאחת למעלה דבתיבא בשעיר יליף במדויק בין
 22 בפר בין בשעיר דהיי בשעיר וכן עשה הלמד בפר
 23 בפר כן בשעיר וכן בשעיר ולמטה דבתיבא בפר
 24 בפנים ילפינן (בין) בחוץ בין בפר [בין] בשעיר
 25 כלומר בכל הבדמות ורבינו גמלא פירש בפרק
 26 הוציאו לו (ומא נה) בחדא זימנא גמיר דכי גמירין
 27 שיהיו כל עשיותו שותף דבר בפנים בין בפרך בין שלמי
 28 הואות שיעשו מהם בכל מקום שיהיו שוות ואות
 29 ספריים ילפינן וקא ופסיח לזכיר זימנא גמיר. ותינו
 30 דבתיבא ממושבותיכם הביאו בניו שתי הלחם כתיב
 31 וילפינן מינה הלחם חוץ חוץ לתורה דמה כאן בשל
 32 הלחם עשרון לחלה אף כאן חמץ שבתורה עשרון
 33 לחלה ומינן חלות שבתורה ילפינן דהוה עשרון
 34 גביש דתרומה תרומה מותרת משום אלא
 35 איכא " עשרותיו ל" חלות של חמץ הדרר ילפינן
 36 מניה מחמץ דבגדג חמץ חמץ מנה הוה לוי' ו'
 37 עשרותיו לג' מינים של מצה דהיינו ג' עשרון
 38 עשרותיו לכל מין חלה והלא של מצה ואע"ג דמנין של חלות לאו בגופיה דחמץ כתיב חשיב
 39 ליה בחמץ כדפירש בקונטרס משום דברר הלמד בגיש חוה ומלמד בדיקש אי' משום
 40 תרומת מעשר חוץ הוא אי' משום תרומה (מנחות לו) ואימא ב' עשרותיו ותו
 41 לא כשתי הלחם אלא ת"ל חתימה גרסי' דהם נמי אלא מלמד אמר ר' יתחקר בן אבומי
 42 התייה כתיב עשרה עשרות דבר הכתוב ומרביב ב' יודין דריש דודי יודי יתיר משמע
 43 עשרה ומסתברא דהאי יודי התייה אלחמי תורה קאי דאי אשתי הלחם שמיני י' חלות
 44 עשרונים כתיב התינו הימנו דבר אחר די' עשרות בבדייה כתיב דהתייה שמיני י' חלות
 45 ועשרון ומצביא קאי וליף ובשולשן אירון פירש בקונט' מנחות (גוש) ואית ספריים גרסי' דהם
 46 אמר רבי יתחקר בן אבדימי התייה כתיב ותו לא ול"ג עשר עשרות דבר הכתוב ודרש משום
 47 דהתייה מיעוט הוא ומדעשתי יתיר וקא עבד עשרותיו לאו אחר שני עשרותו וכ"ז דירד
 48 לא חתימתו וקא רבמי שיאמא מנתעשה לשון יתיר משענה לען רבס כן יאמר מתורה
 49 התייה יודי אחת של עיקר יורד אחת של שמוש ואם תאמר ומגיש' תרומתו מעשר היכי
 50 ליה ליה חלות דלמא עבדי דודא חלה אחת גדולה ויטול הימנא פריסה לתרומה ויהי אלא
 51 אמרונן (פסחים דף לו) אחת של יטול פריסה ועוד דרשינן תיה שיהו כל הקרבנות שוין
 52 אלאמא דבעי לתוך חלות וליהוה בחולת של תרומה. ל'הרתחין' כן הוה. ב'הרתחין' לשני

1 ואיבעית אימא, חוץ מפנים בחד זימנא גמיר. בְּשִׁלְמָא
 2 לְמַאן דְּאָמַר [לֹא] הֵוּ הַיְוּ הַיְוּ הַיְוּ, הֵינְנוּ דְּכִתְבִּיב
 3 מְמוֹשְׁבוֹתֵיכֶם הַבְּיָאוּ לָהֶם תְּנוּפָה, שְׂאֵין תְּלַמְדוּ לִזְמַר
 4 תְּבִיאוּ. מַה תְּלַמְדוּ לִזְמַר 'תְּבִיאוּ', כִּל שְׂאֵתְהָ מְבִיאוּ
 5 מִקְּמוֹס (לְקָמוֹס) אַחַר, תְּרִי הוּא כְּוָה. מַה לְהֵלֵן עֲשְׂרוֹן
 6 לְחֵלָה, אִף פֶּאן עֲשְׂרוֹן לְחֵלָה. אִי, מַה לְהֵלֵן שְׁנֵי
 7 עֲשְׂרוֹנִים, אִף פֶּאן שְׁנֵי עֲשְׂרוֹנִים, תְּלַמְדוּ לִזְמַר
 8 תְּהִינְהוּ. וְלִדְרוּ, שְׁעָרָה לְחֵמִין. עֲשָׂרָה לְמִנְיָה, מִנְיָן.
 9 תְּלַמְדוּ לִזְמַר 'וְעַל חֹלֶת לָחֶם חֵמִין', גַּד חֵמִין, קִבָּא
 10 מְצִיָּה. אִפְּלֵא לְמַאן דְּאָמַר [לֹא] הֵוּ הַיְוּ הַיְוּ, קִבָּא
 11 לְמִדְּבַר. 'תְּבִיאוּ' יתְרִיא הֵיא: הַפֶּסַח אֵינוּ נֶאֱכָל: מַאן
 12 תִּנְא. אִמַר רַב יוֹסֵף, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה הֵיא, תְּמַנְיָא,
 13 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר [בֶּן עֲזַרְיָה] אוֹמַר, נֶאֱמַר פֶּאן, בְּלִילָה
 14 [הַזֶּה], וְנֶאֱמַר לְהֵלֵן וְעַבְדְּתִי בְּרֵאֲרִין מְצִיִּים בְּלִילָה
 15 הַיְוּ, מַה לְהֵלֵן עַד חֲצוֹת, אִף פֶּאן עַד חֲצוֹת. אִמַר לִיָּה
 16 רַבִּי עֲקִיבָא, וְהֵלֵא קֶבֶר נֶאֱמַר 'וְאִכְלֹתֶם אוֹתוֹ בַּחֲפוּזִין',
 17 עַד שְׁעַת חֲפוּזִין. אִם כֵּן, מַה תְּלַמְדוּ לִזְמַר 'בְּלִילָה הַיְוּ',
 18 שִׁכּוֹל הֵיא כִּכֵּל תְּקַדְּשִׁים הַנֶּאֱכָלִים בַּיּוֹם, תְּלַמְדוּ לִזְמַר
 19 'בְּלִילָה', בְּלִילָה הֵיא נֶאֱכָל וְאֵינוּ נֶאֱכָל בַּיּוֹם. אִמַר לִיָּה
 20 אֲבִי, וּמִמָּא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֲזַרְיָה, וְדִאֲרִינְתָא. דְּלִמָּא
 21 בְּרַבְּנָא, וְלִתְרַחֲמִין מִן עַבְדֵּיהֶן. אִם כֵּן, מִמָּא אִפְּלֵא עַד
 22 חֲצוֹת. [אִפְּלֵא], כִּי הַתֵּם, כִּי הַתֵּם דְּאֲרִינְתָא, אִף פֶּאן
 23 גַּמִּי דְּאֲרִינְתָא:

הדרן עלך איזהו מקומן

1 בשבועה ובתב אורחיהו ק חלת לחם חמץ היקש אלאמא חמץ שלמדתו בו עשרה
 2 עשרותו בהימנו דבר אחר חוה ומלמד על המצה בדיקש עשרה עשרותו. הביאו רביא
 3 הוא. לרבות חמץ שבתורה שכל שמים שבו יהו שמים עשרותיו חוה במאן דבתיבא בגופיה
 4 בלחמיו תורה ולא משתי הלחם גמיר והיכי דמי דלמי הימנו דבר אחר כגון אי איתקש
 5 חמץ תורה לשתי הלחם בקרא אחינאי דלא מפרש בה עשרון לחלה ולפינן תורה
 6 משתי הלחם בדיקש לעשרון לחלה ובדייה כתיבי עשר חלות: מן תנא. דאניו נאכל
 7 אלא עד חצות עד שעת חפוזין. שהם נחפזים ללכת היינו לאור הבוקר דבתיבא (שמות
 8 יב) ואחם לא תנא איש מפתח ביתו עד בקר: יבול הוא נאכל בשאר ימי הקדשים. בינם
 9 וביחיתו קודם שתחשך יתחיל לאכול אם ירעה ת"ל כו' להרחיק את האדם. כדרגן
 10 בבולדו עד חצות: א"ב מאי א"א. לתני ונאכל עד חצות כדנאם בביתו: כו' חתם. ודמא
 11 דלילה ומינין וצלי תנייה דהוה דארייתא איבעית אימא לא ריטסן דהוה אי' מאי אלא
 12 כי דהתם מה דהתם דארייתא כו':

הדרן עלך איזהו מקומן

1 וואיבעית אימא כי דהם. כי בקונטרס לא רסו ואיבעית אימא ויש לפרש
 2 דדיק מלא קנינו עד חצות לבסוף ונתנו ליה באמצע ש"מ דהוה דארייתא כמו לילה ומינין וצלי ויש לדיק דחלפה כו' א"עורן כן עוריהו רסמן לן גנא תוהיה מבניתי' ובעיבי ספריים (פסחים
 3 קכ) ובפי' דברכות (טו טז) גרתי' ליהרד אמצע משום דקאמר רב בסוף ערבי פסחים אבל מצה אחר חצות לרבי אלא עורן לא ימא יד וחתונו ועינין תוספות פסחים קכ: דר אמר רבא

הדרן עלך איזהו מקומן

1 תוספות מגילה כא. ד"ה דארייתא:

[דף ט' ע"א]

הוון בעין מימר, מה פליגין רבי ליעזר ורבנן? בפרה, על שום מעלה היא בפרה, סילסול היא בפרה! מן מה דרבנן מתיבין לרבי ליעזר, כל צאן קדר וקבצו לה, הדיא אמרה, אף בשאר כל הדברים חלוק רבי ליעזר.

רבי הושעיה בעי: משיבין דבר שהוא לבא על דבר שהוא לשעבר? רבי אבין בעי: משיבין דבר שיצא הרע בטל, על דבר שיצא הרע קיים?

רב הושעיה אמר, ולמה לי נן פתרין לה דברי הכל, פיי דמר רב הונא בשם רב: וישקלו את שכרי שלשים בסף, אילו שלשים מצות שעתידין בני נח לקבל עליהן. ורבנן אמרי: אילו שלשים צדיקים שאין העולם חסר מהן. דמר רב נחמן בשם רבי מנא, אין העולם יכול להיות פחות משלשים צדיקים פאבניו אברהם. ומה טעם? ואברהם היה יהיה, יהיה מיניין שלשים. פעמים שרובן בבבל ומיעוטין בארץ ישראל, פעמים שרובן בארץ ישראל ומיעוטין בבבל. סימן ופה לעולם בשעה שרובן בארץ.

רבי חייא בר לולייני בשם רבי הושעיה: כל המצות עתידין בני נח לקבל עליהם. ומה טעם? פי אז אהפוד אל עמים שפה ברודה. ובסוף הן עתידין לחזור בהן. ומה טעם? ננתקה את מוסרותימו ונשליכה ממנו עבתימו. זו מצות תפילין, זו מצות ציצית.

רבי יצחק ורבי אמי הוון יתבין מקשיי, והכתיב ויזבחו לה ביום ההוא מן השלל, וקיימונה, ולא ידעין אין חבויא קיימונה ואין רבי אמי קיימינה על ראשה, מן השלל שהיה בידם הקריבו. והא פתיב ואנשי בית שמש העלו עלות וזבחו לה פרים וכי מסרני פלשתים אנו למידין? ולא פן אמר רבי אבהו בשם רבי יוסי בר חנינה: ואפילו נקיבות הקריבו! ואת הפרות העלו עולה לה.

והכתיב, ויאמר שאול מעמלקי הביאום! אין למידין משאול, דמר ריש לקיש: שאול, גרופית של שקמה היה. והכתיב, ויקן דוד את הגרן ואת הבקר! קנה ולא הקריב. והכתיב, ויאמר ארונה אל המלך ה' אלהיך ירצה! ירצה בתפילה.

והכתיב, ומיד בן נכר לא תקריבו את לחם אלהיכם מכל אלה, מפל אלה אין את מקריב, לוקח אתה תמימים ומקריב! מה עבד לה רבי ליעזר? לוקח אתה בדמים ומקריב. הוא תני בדמים, דלא פרבי ליעזר.

[דף ט' ע"ב]

תני: אין מעמידין בהמה בפונדקאות, אפילו זכרים אצל זכרים ונקיבות אצל נקיבות. ואין צריך לומר זכרים אצל הנקיבות ונקיבות אצל הזכרים. זכרים אצל זכרים מה אית לה? אהבתו באת

ואינה מוציאה אותו, והיא נרבעת הימינו. נקיבות אצל נקיבות מה אית לך? אוהבה בא ואינו מוציא אותה ורובעה.

רבי חניי בשם רבי ועירא: לא סוף דבר בהמתו של ישראל אצל הנכרי, אלא אפילו בהמתו של נכרי אצל של ישראל, לא ייחדינה אצלו של נכרי אחר חבירו, שלא תמציא לו תקלה. מעתה אפילו שבר את בהמתו לא נאה לחזור לייחודה אצלו, שלא תמציא לו תקלה! חשוד הוא לבוא על בהמתו של חבירו, ואינו חשוד לבוא על בהמת עצמו, שמתוך שידע שאם בא עליה מעקרה, אף הוא אינו בא עליה.

אבל מעמידין בהמה בפונדקאות של בותים וכו'. הדיא אמרה, בותים לא נחשדו על העריות. ותני בן, מתייחדת אשה עם שני אנשים, אפילו שניהם עבדים, אפילו אחד בותי ואחד עבד. אבל לא תתייחד עם הנכרי. המותו ואחות אשתו ושאר כל העריות, לא יתייחדו עמו אלא בפני שנים.

תני, אין מוכרין להן לא זיון ולא כלי זיון, ואין משחזיון להן את הזיון. תיפתר בעיר שכולה נכרים. ואין האשה בכלל שפיכות דמים? אמר רבי אמאי: תיפתר בכריאה. אמר רבי אבין: ואפילו תימר, יכולה אשה להטמין את עצמה ולומר נכריה אני, ואין האישה יכול להטמין עצמו ולומר נכרי הוא. תני, נדונוג לו נכרי לישראל – נותנו לימינו. רבי ישמעאל בי רבי יוסי אומר, כסייף לימינו, ובמקלו לשמאלו. עולה עמו לעלייה ויורד עמו להרות. ישראל מלמעלה, והעבדים מלמטה. לא ישוח לפניו, שלא ירוץ את גולגולתו. ומרהיב לו את הדרך.

אם שאלו להיכן הולך – יפליגנו, בשם שהפליג יעקב אבינו לעשו, שאמר לו **עד אשר אבא אל אדני שעירה**, והלך לסיבות. אמר רבי הונא: לא מצינו שהלך יעקב אבינו לשעיר. אמר רבי יודן בריה דרב, לעתיד לבוא. אמר ליה: **ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו.**

בת ישראל לא תיילד את הנכרית. מפני שמעמדת בן לעבודת אלילים. אבל נכרית מניילדת בת ישראל. ותני בן, מניילדת מבהוין אבל לא מבפנים. לא תכנים ידה לפנים, שלא תמיק את העובר במיעיה. ולא תשקינה בוס של עיקרון.

היתה חכמה, ויבד בי דמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן: אם היה רופא אומן – מותר. והכא אם היתה חכמה – מותר.

בת ישראל לא תניק בנה של עבד. מפני שנותנה לו חיים. אמר רבי יוסא: הדיא אמרה, שאסור ללמדו אומנות. כהדיא תרתין אומנוון הוון בגירו, זגגייא וקובטרייא, זגגייא לא אלפין, וקמוין. קובטרייא אלפון, ואיתעקרון.

אבל נכרית מניקת בנה של בת ישראל, דכתיב והיו מלכים אמנה ושרותיהם

[דף י' ע"א]

מיניקתיד.

תני: יונק התינוק והולך מן הנכרית ומן בהמה טמאה, ומביאין לו חלב מכל מקום, ואינו חושש לא משום שקץ ולא משום טומאה.

הלכה ב' מתני' מתרפין מהן ריפוי ממון, אבל לא ריפוי נפשות. ואין מסתפרין מהן בכל מקום; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: ברשות הרבים – מותר, אבל לא בינו לבינו.

גמרא רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו: ריפוי ממון – בהמתו. ריפוי נפשות – גופו.

רבי בא בשם רבי יהודה: אם היה נחמם – אסור. בהדא, רבי אמי סלק עם רבי יודן נשייא להמתא דגדר, לקח באצבעיה, יתב עליה איספלגית, המתה מתחלחלה וקלמה. ולא שמיע פיי דמר רבי יעקב ברבי אחא בשם רבי יוחנן, אם היה רופא אומן – מותר! ולא דמייא, תפון, נחמם – מותר. ברם הכא, נחמם – אסור.

מהו מיפחול מינהון? רב אמר: מאן דבעי מיסתמיא, איסתפוי. לוי אמר: מאן דבעי לממת – ימות. רב לא עבד עינא כחל לה. לוי עבד עינא כחל לה. אמר רבי בא: והא אנן תמי לון טעמין הדא קילוריתא! נימר, פדי טבא – הוא טעם לה. פד לית היא טבא – היא קיימה וסמייא.

אהן אופיון – סכנת. הדא תוריקי, רבי סימון אמר: אסורה. רבי יוחנן אמר: מותרת.

חברייה בשם רבי בא בר זבדא: כל שהוא מן השפחה ולפנים – מרפין אותו בשבת. התיב רבי זעירא: הא אנן תנן: החושש בשינוי – לא ינמא בהן חומין, לא מן השפחה ולפנים הן!

[דף י' ע"ב]

רבי זעירא לא אמר כן, אלא רבי זעירא בשם רבי אבא בר זבדא: כל שהוא מן החלל ולפנים – מרפין אותו בשבת.

רבי זעירא רבי בא בר זוטרא, רבי חנינה בשם רבי: מעלין עצם של ראש בשבת.

רבי חייה בר מדייא, רבי יונה, רבי זעירא רבי בא בר זוטרא, רבי חנינה בשם רבי: מעלין בנות אוננים בשבת.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: עיז שפרדה – מרפאין אותה בשבת. תפון אמרין בשם רבי יוחנן: גבות ידים ורגלים – סכנה.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: אהן סימקא – סכנה. אמר רבי אביו: לוקטין לו עוקץ עקרב בשבת.

רב אמר: חמרא, לבר מעינא – שרי. לגיו מן עינא – אסור. שמואל אמר: ואהן רוק תפל – אסור לעיז בשבת. מיניה את יליף לחזויתיה.

רבנן דמרי אמרי: הדיא עורדענא – סבנה. רבי חזקיה אמר משום רבנן דמרי: הדיא עכשבוניתא – סבנה.

רבי שמואל בר רב יצחק: הדיא גומרתא – סבנה.

אמר רבי ירמיה: גותנין עליה המין בפסח.

אהון בלעה – שרי. אמר רבי יוסי: מתניתא אמרה בן: מחט של יד – ליפול בה את הקוץ. דלא בן, מה בין קוץ מה בין בלע?

אהון עיימא דעינא שאלון לרבי ירמיה. אמר לון: הא רבי בא קומיכוון! שאלון לרבי בא ושרי לון. אמר לון: אוף אנא שרי.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: אהון צפדונא – סבנתא.

רבי יוחנן הוה ליה בן, והוה מיתסי קומי דתימטינים בטיבריא בערוכתא. גתה לגבה, אמר לה: מיצדף אנא למחר בלום? אמרה ליה: לא! ואין צרכת, סב גרעינין דתימרי, ואית דאמרי דנקלביסין, בפלגיהון יקידיו, ואור דשערין, וצואת קמן נגובה, ושחוק וטפול, ולא תימר קומי בר גש. למחר עאל ודרשה בבית מדרש. שמעת, והנקת גרמה. ואית דאמרי: איתגזירת.

את שמע מינה תלת, שמע מינה: אהון צופדנה – סבנה. שמע מינה: כל שהוא מן השפה ולפנים – מרפין אותו בשבת. שמע מינה בני דמר רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן: אם היה רופא אומן – מותר.

רבי יהושע בן לוי הוה ליה קוליס, והורין ליה רבי חנינה ורבי יונתן, מישחוק תהלופין ומיתן גו חמרא עתיקא ומישתי ולא יסבן. בר בריה הוה ליה בלע, אתא חד ולחש ליה ואינשם. מי נפק, אמר ליה מאי אמרת עליי? אמר ליה למילת פלן אמר, מה הוי ליה אילו מית ולא שמע הדיא מילתא, ותוות ליה בן בשגגה שייצא מלפני השליט.

רבי יעקב בשם רבי יוחנן: בכל מתרפין, חוץ מעבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים.

רבי פינחס בעי: עד דדון בשאמר לו הבא לי עלים מעבודה זרה והביא לו. אמר לו הבא לי עלים סתם והביא לו מעבודה זרה?

נישמעינה מן הדיא, רבי אחא הוה ליה צמרמורין, אייתין ליה מן זכרתייה דדוהי, ולא אישתתה. אייתון לרבי יונה ואישתי. אמר רבי מנא: אילו הוה רבי יונה אבא ידע מאן הוון, לא הוה שתי.

אמר רבי הונא: זאת אומרת שאין מתרפין מגילוי עריות.

דתני, שבת הותרה מפלגה, נערה המאורסה לא הותרה מפלגה,

[דף י"א ע"א]

שבת שהותרה מקללה, לא להתרפות? ודכוותה, נערה המאורסה לא הותרה, ואפילו להתרפות. ולא סוף דבר שאמר לו הבא לי אשת איש, אלא אפילו לשמוע את קולה. כהדא חד בר נש רחם איתא ביומיו דרבי לעזר וסבן, אתון שאלון לרבי לעזר, מהו דתיעבור קומי וייחזי? אמר לון, ימות ולא בן! מהו דישמע קלה וייחזי? אמר לון ימות ולא בן!

ומה הוות? רבי יעקב בר אידי ורבי יצחק בר נחמן, חד אמר אשת איש הוויי, וחד אמר פנויה. מאן דמר אשת איש, נחא. ומאן דמר פנויה, והא בר פוחא נגרא רחם איתתא ביומיו דרבי לעזר וסבן, ושרא ליה רבי לעזר! כאן באשת איש, כאן בפנויה. ואפילו תימא כאן וכאן בפנויה וכאן וכאן באשת איש, תיפתר שנתן עיניו בה עד שהיא אשת איש. אית דבעי מימר, איתה רובה הוות ולא הוות משמע ליה, וכל מה דהוה מעבד, באיסור הוה מעבד, בגין כן לא שרא ליה.

אמר רבי חנינה: זאת אומרת שאין מתרפין משפכיכות דמים. דתנינן תמן, יצא רובו – אין נוגעין בו, שאין דוחין נפש מפני נפש. לא סוף דבר שאמר לו הרוג את איש פלוני, אלא אמר לו חמום את איש פלוני עב"ם בעב"ם, עב"ם בישראל – חייב. ישראל בעב"ם – פטור.

רב חסדא בעי: מהו להציל את הגדול בנפשו של קטן? התיב רבי ירמיה, והתנן, יצא רובו – אין נוגעין בו, שאין דוחין נפש מפני נפש! רבי יוסי בר רבי בון בשם רבי לוי, שנגייא היא תמן דלא נודע מי הורג את מי?

מעשה באלעזר בן דמא שנשכו נחש, וביא יעקב איש כפר סמא לרפואתו. אמר לו: נימא לך בשם עבודה זרה, אמר לו רבי ישמעאל: אי אתה רשאי בן דמא. אמר לו: אני אביא ראיה שירפאני. לא הספיק להביא ראיה עד שמת. אמר לו רבי ישמעאל: אשריך בן דמא שיצאת בשלום מן העולם ולא פרצת גדידן של חכמים, לקיים מה שנאמר (קהלת י) **ופורץ גדר ישכנו נחש**. ולא נחש נשכו? אלא שלא ישכנו לעתיד לבוא. ומה הוה ליה למימר? (ויקרא יח) **אשר יעשה אותם האדם וחי בהם!**

המספר לנכרי – מספר עד שפוגע בבלורית. וכיון שפוגע בבלורית – הרי זה מושף את דיו. המספר מן הנכרי – הרי זה רואה במראה. מן הכותי – אינו רואה במראה. התיירו לבית רבי שיהו רואין, שהיו זקוקין למלכות.

שלישה דברים התיירו לבית רבי, שיהו רואין במראה, ושיהו מספרין קומי, ושילמדו את בניהון ויונית שהיו זקוקין למלכות.

חד גיור הוה ספר, והוה איצטרולוגוס, והוה חמי באיצטרולוגיאי דידיה דיהודאי שפכין אדמיה, ולא הוון אלא אמגנירמיה. והוה יודאי אזל בעי מיספרה גביה, קטיל ליה. כמון קטל? רבי לעזר בר יוסי אמר: שמונים. רבי יוסי בי רבי בון אמר: שלש מאות. ובסוף נתפללו עליו וחזר לסיאורו.

תני: נכרי שמוכר ספרים תפילין ומוזות -

[דף י"א ע"ב]

אין לוקחין מפניו. והתני, מעשה בנכרי אחד בצידן שהיה מוכר ספרים תפילין ומוזות, ובא מעשה לפני חכמים ואמרו: מותר ליקח מפניו! רבי שמואל בר נתן בשם רבי הווא בר חנינה: בגר שהזר לשיאורו היה.

הלכה ג' מתני' אילו דברים של נכרים אסורין, ואיסורן איסור הנאה. תני, והחומץ של נכרים שהיה מתחילתו יין, והרס אדרניני, ועורות לבובין. רבן שמעון בן גמליאל אומר: בזמן שהקורע שליו עגול - אסור, ומשוד - מותר. ובשר הנכנס לעבודה זרה - מותר. והיצא - אסור מפני שהוא כזבחי מתים; דברי רבי עקיבא. ההולכים לתרפות - אסור מלשאת מלתת עמהן, והכאין - מותרין.

גמרא רבי יצחק בר נחמן בשם רבי יהושע בן לוי הוה אומר: מתוק, מר, חד - אין בהן משום גילוי. רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: תחד והמר והמתוק - אין בהן משום גילוי, ולא משום יין נסוד. רבי סימון מפרש, תחד - קונדיטון. המר פסינתמון. והמתוק מהו? חמרא מבשלה.

רבי יהושע בן זידל היה לו יין מבושל שנתניחד ברשות הנכרי, שאל לרבי ינאי בי רבי ישמעאל, אמר ליה: בן ארר רבי שמעון בן לקיש, מתוק - אין בו לא משום גילוי ולא משום יין נסוד.

רבי ינאי ברבי ישמעאל איבאש, סלקון רבי זירא ורבי יהושע ורבי בון בר כהנא ורבי חנינה חכריהון דרבנן מבקריתיה, אשכחון רבי יהושע בר זידל יתיב תפון, אמרי, הא מרה דשמועתא והא מרה דעובדא, מישאלונייה, אמר לון, בן ארר ריש לקיש, מתוק - אין בו לא משום גילוי ולא משום יין נסוד. אמר ליה דילמא מן תדא דרבי שמעון בן לקיש דאכון אכו, אמר לון לעובדה, וסמכון עליו.

מן דקמון, רב אילא עם רבי בון בר כהנא. אמר ליה, אילולא דאתון רחמין שמועתא, ולא מתניתא היא? תני רבי חיייה: מבושל של נכרי למה הוא אסור, שהיה מתחילתו יין. אמר רבי יוסי, מתניתא אמרה בן, תנין והחומץ שהיה מתחילתו יין.

רבי אמי הוה ליה אורחין, אמר לון, אילולי חמרא מבשלא דידי מגלי, לא הווינא משקתכון? אמר ליה רב ביבי, איתון ואנן שתינו. אמר, מאן דכעי מימת, יזיל ימות גו ביתיה.

בר יודנה הוה ליה קונדיטון מגלי, שאל לרבנן, ואסרון. ולא בן ארר רבי יצחק בר נחמן בשם רבי יהושע בן לוי: תחד והמר והמתוק - אין בהן משום גילוי? רבנן דקיסרין משום רבי יודה בר מיטום, באו דשחיק חד לתלתא.

בעון קומי רבי אבהו: מבושל שנתנלה מהו? אמר לון: קרינא - צריכא לרבי יוחנן, ואתון שאלון ליה תדא! שאלון לרבי יצחק, ואסר לון, ואינהר רבי אבהו דמר רבי יוחנן, אסור.

בר נטיוה איתגליין ליה גיגיתיה, שאיל לרבי בא בר ממל, אמר ליה: אם הנה נכנס ויציא – מותר. רבי יעקב בר אחא, רבי אמי בשם רבי לעזר, אם הנה ישן – מותר. רבי חנינא, רבי יהושע בן לוי, חד אמר ישן – מותר, וחד אמר ישן – אסור, מסתברא דרבי חנינא אמר ישן מותר, דבכל אתר סמיך רבי לעזר לרבי חנינא. רבי יוסי בן שאול משתעי אהן עובדא, עובדא הוה, איתא חדא

[דה"ב ע"א]

דהוות רחמה מצוותא ובעלה שגא מצוותא אתא חד מספן ויהבת קומיו ואכל ארגישת כבעלה איסליק וממרתיה בעליתיה תבת קומי בעלה ואכל ודמד ליה אתא חיויא ואכל מן קומיו, קם בעלה מן שינתיה ובקעא מיכול, שרי ההוא דעיליתיה מלולי, חדא אמרה ישן מותר? פריד הוה. ואינו אסור משום ויחוד? (יחזקאל כב) **כי ניאפו ודם בידיהם**. מפנין דלא הוה חשיד על דא, לא חשיד על דא.

מעשה בחסיד אחד שהיה מגלגל בגילויים, ולקה בדלקת, וראו אותו יושב ודורש ביום הכיפורים וצלוהית של מים בידו.

מעשה בטבח אחד בציפורין שהיה מאכיל את ישראל נבילות וטריפות. פעם אחת ערב יום הכיפורים עם חשיכה שתה יין הרבה ונשתפר ועלה לראש הגג ונפל ומת. התחילו הכלבים מלקקו בדמו. אתון שאלון לרבי חנינא, מהו מיעברתיה מן קומיהו? אמר להן, בתיב (שמות כב) **ואנשי קדש תהיו לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכון אותו**. זה גזל את הכלבים והאכיל את ישראל נבילות וטריפות. ארפון לון, מדידהון אינו אכלין!

חד בר נש הוה ליה חד גרב מגלי בערוכת צומא רבא, אול בעי למישפכיה, אמר ליה חבריה, אייתי ואנא שתי ליה. אמר ליה, מגלי הוה! אמר ליה, מריה דיומא קאים. לא חשב למישתי, לא אספק מיטעם עד דאיתחלחל.

רבי ירמיה בשם רבי הויה בר בא, כל אירסים מעלים חטטין, ושל נחש ממית. רבי הויה אמר: אין נשאלין על הגילויים. רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא. מריה דשמועתא אישאיל ליה? מתנמנמ הוה. רבי זעירא הוה יתיב אכיל ברמשא, איטפי בוצינא, ייב ידיה על תומנתא, אדלקין בוצינא, אשכחון אהן שפיפונא שהוא דומה לשערה פריד על תומנתא. אמר ליה, רשיעא! לא הוינא זהיר לך.

אמר רבי אמי, צריכין אנן חששין על מזה דבריתא חששין, אסור למיתן פריטין גז פומה. פיתתא תחות בי שיקווי. תבשילא תותי ערסא. ולמיצע סכינא גז איטרונא. וסכינא גז הוגלא. אמר רבי יוסי בי רבי בון: כל זיעה דנפקה מבר נשא – סם המוות היא, הוין מויעת הפנים.

אמר רבי ינאי: אין קטה קטה שיחור, ואין אוכד אוכד מרגלין. רבי יונתן בי הוה בר נש שאיל ליה, אמר ליה, ערבא דנפשך אנא? אמר רבי שמעון בן לקיש: אילו ללודין ובינת גרמך, ובינתה גרמך

בדמים יתירין, וְכֹא בְּדַמִּין קְלִילִין. רַבִּי אַסִּי, רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם בֶּן בְּתִירָה: יוֹן נֶסֶד שֶׁנֶּפֶל לְבוֹר – יִמְכַר כּוֹלוֹ לְנִכְרֵי, חוּץ מִדְּמֵי יוֹן נֶסֶד שָׁבוּ. רַבִּי אַסִּי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן:

[דף י"ב ע"ב]

סָתֵם יֵינוּ שֶׁל נִכְרֵי – אֲסוּר, וְאֵינוּ מִטְּמֵא. הַפְּקִידוֹ אֲצִלוֹ – אֲסוּר בְּשִׁתְּיָהּ, וּמוֹתֵר בְּהִנָּאָה. רַבִּי זְעִירָא בְּעָא קוּמֵי רַבִּי יִסָּא: מַה בְּמִיּוּחָד? אָמַר לֵיהּ בְּמִפְקִיד.

אֲתָא רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן, שְׁלַשׁ יַיִנוֹת הֵן: שְׂרָאָה נִכְרֵי מְנַסְכוּ – וּוּדְאֵי דְעֵבֹדֶת עִבּוּרִים, מִטְּמֵא וּמוֹמָאָה הַמּוֹרָה בְּשִׁרְיָן. סָתֵם יֵינוּ שֶׁל נִכְרֵי – אֲסוּר וְאֵינוּ מִטְּמֵא. הַפְּקִידוֹ אֲצִלוֹ בְּחוֹתֵם אֶחָד – אֲסוּר בְּשִׁתְּיָהּ וּמוֹתֵר בְּהִנָּאָה. אָמַר רַבִּי יְרֵמְיָה קוּמֵי רַבִּי זְעִירָא, חָמֵי מַה מַר, לָא מַר אֱלָא בְּחוֹתֵם, הָא בְּלֵא חוֹתֵם – אֲסוּר בְּשִׁתְּיָהּ וּבְהִנָּיָה!

חוּרֵי רַבִּי לְעֹזַר בְּמִיּוּחָד, וְהָוָה רַבִּי זְעִירָא חָדִי בֵּהּ. תַּמָּן תַּנְיִן: אֲצִל נִכְרֵי כְּפִירוּתֵיו. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: דְּמֵאֵי. רַבִּי חֲנַנְיָה בְּעָא קוּמֵי רַבִּי מַנִּי, מַה כְּפִירוּתֵיו מִמַּשֵּׁשׁ טַעְמוֹ, פּוֹטֵר טָבֵל בְּרוּר מִמְּקוֹם אַחֵר. אָמַר לֵיהּ, וְלָכֵל דְּבָהּ? וְלֵא עַל יְאוּתֵי רַבִּי חֲנַנְיָה מִתֵּרִם לְקִיבְלֵיהּ.

הַפְּקִידוֹ אֲצִלוֹ דְּחוֹתֵם, רַבִּי חֲנַנְיָה וְרַבִּי מְנָא, חָד אָמַר אֲסוּר, וְחָד אָמַר מוֹתֵר. מַה פְּלִיגִין? בְּהִנָּאָה, אֲבָל בְּשִׁתְּיָה – אֲסוּר. רַב אָמַר: חֲבִי"ת – אֲסוּר. חֲכַפ"ג – מוֹתֵר. חֲתִיכֶת דְּגַ שְׂאִין בֵּהּ סִימּוֹן, בְּשִׁ"ר, י"ו, תְּכַלֶּ"ת – אֲסוּר בְּחוֹתֵם אֶחָד. חֲלִתִי"ת וּמוֹרִי"ס פ"ת גְּבִינָה – מוֹתֵר בְּחוֹתֵם אֶחָד. אָמַר רַבִּי יוֹדָן, טַעְמָא דְרַב, כֹּל שְׂאִיפּוֹרוֹ מְגוּפוֹ – אֲסוּר בְּחוֹתֵם אֶחָד. עַל יְדֵי תַעְרוּכֶת – מוֹתֵר בְּחוֹתֵם אֶחָד. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲבָהּ, רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר בָּא, רַבִּי לְעֹזַר בְּשֵׁם רַבִּי חֲנַנְיָה, רַבִּי בָּא רַבִּי חֵייה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן, רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי: הַכֹּל מוֹתֵר בְּחוֹתֵם אֶחָד חוּץ מִן חֵיין.

וְחַרְס אֲדָרְיָנִי. רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַבִּי יְרֵמְיָה: הִלְכָה כְּרַבִּי מֵאִיר. הָא דְתַנִּי חַרְס אֲדָרְיָנִי – אֲסוּר וְאִיפּוֹרוֹ אִיפּוֹר הַנְּיָה; דְּכַרִּי רַבִּי מֵאִיר, וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין אִיפּוֹרוֹ אִיפּוֹר הַנְּיָה. רַבִּי יְרֵמְיָה בְּעָא קוּמֵי רַבִּי זְעִירָא, אֲהֵן בְּגַד דְּתַנְיִן חֲקָא מוּהוּ?

[דף י"ג ע"א]

וְאִיקָפַד לְקִיבְלֵיהּ. אָמַר לֵיהּ, אֲפִילוּ כְּמֵאן דְּמַר תַּמָּן מוֹתֵר, וְכֹא אֲסוּר. תַּמָּן – אֵין אִיפּוֹרוֹ נִיכְרֵי, בְּרַם חֲקָא – אִיפּוֹרוֹ נִיכְרֵי. וּמוּהוּ לְסַמוּדָּ בּוֹ אֵת חֲפִיטָה? רַבִּי לְעֹזַר אָמַר: מוֹתֵר, וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: אֲסוּר. **וְעוֹרוֹת לְבוּבִין.** רַבִּי יְרֵמְיָה בְּשֵׁם רַב: הִלְכָה כְּרַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל. בִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה? רַבִּי הוֹנָא אָמַר: בְּשַׁעֲהַ שְׁקוּרְעָה, עַד שְׁחִיא בְּחַיִּים – הוּא נִסְלַל וְנַעְגָּל, לְאַחַר שְׁחִיטָה – הוּא נִמְשָׁד. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְתִשְׁמַע מִינָהּ, שְׁחַט בֵּהּ סִימּוֹן אֶחָד, אַף עַל גַּב דְּאֵת מַר אֵין דְּכַר שֵׁישׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים נְאָסֵר, וְכֹא נְאָסֵר.

ובשר הנכנס לעבודה זרה מותר. רבי בא, רבי חייה בשם רבי יוחנן אומר: להוציא מדברי רבי ליעזר, שרבי ליעזר אומר: מהשבת נכרי לעבודה זרה, והוציא אסור. רבי אבינא בשם רב ירמיה: בשחכניסו לפניו מן הקנקליו. אבל אם לא חכניסו לפניו מן הקנקליו, אף הוציא מותר. בעבודה זרה שיש לה קינקליו. אבל בעבודה זרה שאין לה קינקליו – כל הפית ידיו לשם קינקליו.

החולכין בתרפות. רבי חייה בשם רבי יוחנן: תוריקם, מוליכין עבודה זרה גדולה אצל עבודה זרה קטנה. אית תניי תני תרפות. מאן דאמר תרפות, תרפים. ומאן דמר תרבות, תוריקם.

והבאין מותרין. רבי אבינא בשם רב ירמיה: בשאין חזירתו פהליכתו. אבל אם היתה חזירתו פהליכתו, אף הבאין אסורין.

הלכה ד' מתני' נודות הנכרים וקנקניהם, ויין ישראל פגום בקו – אסורין ואסורן איסור הנאה; דברי רבי מאיר. והקמים אומרים: אין איסורן איסור הנאה

גמרא נודות הנכרים גרודות – הרי אילו מותרות. ופותרות – הרי אילו אסורות. נכרי עובדן ודוכבן ישראל עומד על גביו, פגום לתוכן יין ואינו חושש. וחש לומר שפוא נספד הוא? אמר רבי בא, אינו מצוי לנספד על גבי דבר מאום. מעתה אפילו אין ישראל עומד על גביו! אני אומר שפוא החליף. וקנקני נכרים

[דף י"ג ע"ב] חדשות מותרות, אף על פי שהן זפותות. ישנות – אסורות אף על פי שאינן זפותות. הקא את אמר זפותות מותרות, והקא את אמר זפותות אסורות! אמר רבי אבהו: אני עמדתי על זפתן של קנקנים, ואין נותנין לתוכן חומץ בשעה שזופתין אותן.

רבי יעקב בר אהא בשם רבנן: יין שאסור בשתייה ומותר בהנאה, נכנסו לתוך קנקנים, נעשו הקנקנים כיוין. פיננהו וכנס לתוכה יין אחר – נעשה יין כקנקנים. פיננהו וכנס לתוכו יין אחר – היין אסור, והקנקנים מותרין. ולמה אסור בשתייה ומותר בהנאה? בגין דרבי מאיר אומר אסור בשתייה ובהנאה.

אמר רבי בא, בשחלף רבי עקיפה לזיפוריו, אתון שאלין ליה, קנקנים של נכרים, במה היא טהרתו? אומר, מוז לימדתי עליהם, מה אם בשעה שאינן זפותות, את מר מותרין, בשעה שהן זפותות אלא שנתקלפה זפתן, לא כל שבן! וכשבאתי אצל חבירי אמרו, על ידי זפת הן בולעות.

כנס הנכרי לתוכן מים, ישראל פגום לתוכן מים, וחזר וכנס לתוכו יין ואינו חושש. כנס הנכרי לתוכן ציר או מוריים, ישראל פגום לתוכן יין. כנס הנכרי לתוכן יין, ישראל פגום לתוכן ציר או מוריים וחזר וכנס לתוכן יין ואינו חושש.

רבי יוחנן נפק לפגטי דרבי יודן נשייא לעבו. אתון שאלין ליה, קנקנים במה הוא טהרתו? אומר, מוז לימדתי עליהם, מה אם בשעה שפגם נכרי לתוכו ציר או מוריים, ישראל פגום לתוכן יין. רבי

יסא בשם רבי יוחנן: בשעה שמכניסין לאור, לא כל שבין רבי חיה בשם רבי יוחנן: בשעה שמשחיל את זפתן לא כל שבין רבי יוחנן? אין קמין קמין.

קנקנים שאינן זפותות, רבי אסי אמר: אסורות. רבי אמי אמר: מותרות. ר' יעקב בר אחא אמר, רבי אסי מקשי, כי נז אמרין אהן כוזא לא בלע? רב בא אמר, רב ששת שאיל, מאן אנן אמרין האין דהון של מימי רגלים לא בלע?

רבי יעקב בר אחא, רבי שמעון בר אחא בשם רבי חנינה, קנקני נכרים – ממלאין מים שלשה ימים מעת לעת. רבי יעקב בר אחא אמר, רבי אסי מקשי, ועבדין בן? רבי יוסי ממלהוייא אעיל עובדא קומי רבי מנא, אמר ליה: הא לשעבר? אמר ליה שרי, הא לכתחילה אמר ליה אסור. רבי ירמיה אול לגובלנה, הורי באילין פיתרייא רבכרייא, ממלא אותן מים שלשה ימים מעת לעת.

[דף י"ד ע"א]

ארמייא איתבועת זיקיה, וקיבלה ישראל גו דידיה, אתא עובדא קומי רבנן, אמרי ממלא אותן מים שלשה ימים מעת לעת. רבי יסא אול לצור, חמא יתהון ופתין זיקוקין ועירין וישראל ובניו, אמר, מאן שרא לבון? שאילון לרבי יצחק ולרבי מני ואסרן.

הלכה ה' מתני' התרצנים והזוגין – אסורין ואיסורן איסור הנאה; דברי רבי מאיר. ותכמים אומרים: לחים – אסורין, ובישין – מותרין.

גמרא רב ששת בשם רב: לחים – אסורין אפילו בהנאה. ובישין – מותרין אפילו באכילה. והא תנינן, אינו נעשה יין נסך עד שירד לבור! רבי בא בשם רבי יודה: במשלם לתוך הבור היא מתניתא.

תמן תנינן, וכן בגפת חדשה, אבל בישנה – טהור. אי זו היא חדשה? בתוך שנים עשר חדש. וישנה – לאחר שנים עשר חדש.

הלכה ו' מתני' המוריים והנכנית, ותיריקי של נכרים – אסורין ואיסורן איסור הנאה; דברי רבי מאיר. ותכמים אומרים: אין אסורין איסור הנאה.

גמרא יין למוריים, רבי מתיר, רבי לעזר בי רבי שמעון אסר. לפיקד, אם עבר ונתן, רבי אסר לזרים. רבי לעזר בי רבי שמעון מתיר לזרים.

רבי מנא בר תנחום בעי: בדברי מי שהוא מתיר לזרים, ומוריים הנכרי למה הוא אסור? רבי ירמיה בשם רבי חיה בר בא: משום תבשילי נכרים. והתני, אומן מותר, שאינו אומן אסור. אומן מותר, לא בשאינו מבושל? ודכותה שאינו אומן אסור, אף על פי שמבושיל. מאי בדין? את שהוא ליפול את הוזהמא מחמת עבודה זרה – אסור. הדיא אמרה, הנאת עבודה זרה – אסורה. והנאת תרומה – מותרת. אמר רבי יוחנן בר מדייא: בדברי מי שהוא אומר אומן מותר, ובלבד בידוע.

ורבי יוחנן ורבי לעזר, חד אמר: מפני שממעטו ממודתו. וחד אמר: מפני שממעטו משותיו. ולא ידעין מאז מר דא ומאז מר דא. מן מה דמור רבי יוחנן מחלפה שיטתה דרבי יודה ומר רבי לעזר אינה מחלפת, תמן ככהו והכא בכעלים, תוי, דרבי יוחנן דו אמר מפני שממעטו משותיו.

הלכה ז' מתני' אמר רבי יהודה: שאל רבי ישמעאל את רבי יהושע ב"ש מהו מהלכין בדרך, מפני מה אסרו גבינת הנכרים? אמר לו, מפני שמעמידין אותה בקיבת נבילה. אמר לו:

[דף י"ד ע"ב] והלא קיבת העולה חמורה מקיבת הנבילה, ואמרו, כהן שדעתו יפה – שורפה היה. ולא הודו לו. אלא אמרו, לא נהניו ולא מועלין. חזר ואמר לו: מפני שמעמידין אותה בקיבת עגלי עבודה זרה. אמר לו: אם בן למה לא אסרוה בהנאה? השיאו לדבר אחר. אמר לו, ישמעאל אחי, היאך אתה קורא (שיר השירים א) **פי טובים דדיך מיינן**, או פי טובים דודוך מיינן. אמר ליה: פי טובים דודוך. אמר לו: אין הדבר כן, שהרי חבירו מלמד עליו (שם) **לריח שמניך טובים**.

גמרא רבי יעקב בר אחא, רבי שמעון בר בא בשם רבי יהושע בן לוי: מפני עגלים לשם נשחטין לשם עב"ם. שמע רבי יוחנן, ומר, יפה לימדנו רבי, שבן השוחט בהמה לעב"ם, אפילו פירשה אסור.

רבי יוחנן בעי: מוצא בה טבעת? אמר רבי יוסי: טבעת – בעינה היא. פירשה – גופה היא. רבי הניח בר בא בשם רבי יוחנן: בראשונה היו אומרים אין מעמידין לא בקיבת הנבילה ולא בקיבת הנכרי. חזרו לומר, מעמידין בקיבת הנבילה ואין מעמידין בקיבת הנכרי.

רבי בא בר זבדא, רבי שמואל בר רב יצחק בעי: זו להוציא מדברי רבי לעזר, שרבי אליעזר אומר: שמחשבת נכרי לעבודה זרה. אתא רבי אסי בשם רבי יוחנן, בראשונה היו אומרים אין מעמידין לא בקיבת הנבילה ולא בקיבת הנכרי, חזרו לומר מעמידין בין בקיבת נבילה בין בקיבת הנכרי.

לישן מתניתא מסייעא לרבי הויה בר בא. קיבת הנכרי ושל נבילה – אסורה.

[דף ט"ז ע"א]

במשנה הראשונה. מריפה שינקה מן הכשירה – קיבתה מותרת. במשנה האחרונה. בשרה שינקה מן המריפה – קיבתה אסורה במשנה האחרונה. אפילו דיסברון בית שמאי בבית הלל במשנה האחרונה, תוי ביצה גידולי גופה, קיבה – ממקום אחר באת. ואתייה ביי דמר רבי יוסי פי רבי בון בשם רבי יוחנן: מעשה בכנו של רבי יהודה בן שמוע שפקעו להן זאיבים יותר משלשה מאות צאן, וכא מעשה לפני חכמים והתירו קיבותיהן, אמרו, ביצה – גידולי גופה, קיבה – ממקום אחר באת לו.

הכרטייה בשם רבי יוחנן: דודים דכרי סופרים לדברי תורה, ותיכבים יותר מדברי תורה. (שיר השירים)
 ויחפד כנין הטוב. שמעון בר בא בשם רבי יוחנן: דודים דכרי סופרים לדברי תורה, ותיכבים
 יותר מדברי תורה (שם א) **כי טובים דדיד מנין**. רבי בא בר בהן בשם בר פוי: תדע לך שדברי
 סופרין תיבין יותר מדברי תורה. שהרי רבי מרפון, אילו לא קרא – לא היה עובר אלא בעשה,
 מפני שעבר על דברי בית הלל – הויב מיתה, על שם (קהלת י) **ופרץ גדר ישכנו נחש**.

תני רבי ישמעאל: דברי תורה יש בהן איסור, ויש בהן היתר, ויש בהן קליו, ויש בהן חמורין. אבל
 דברי סופרין כולן חומר. דתנינן תמן, האומר אין תפילין לעבור על דברי תורה – פטור. חמש
 מוטפות להוסיף על דברי סופרים – חייב. רבי הנינה בשם רבי אידי בשם רבי תנחום בר רבי חיייה:
 חמורין דברי וקנינים מדברי נביאים, דכתיב (מלכה ב) **אל תטפו יטיפון**. וכתיב (שם) **אסף לך לנין**
ולשכר. נביא וקמן למה הן דומין? למלך ששילח שני סימנמירין שלו למדינה. על אחד מהן כתב,
 אם אינו מראה לכם חותם שלי וסימנמירין שלי, אל תאמינו לו. ועל אחד מהן כתב, אף על פי
 שאינו מראה לכם חותם שלי וסימנמירין שלי, האמינו לו. כך בנביא כתיב (דברים יג) **ונתן אליך**
אות או מפתח, ברם הכא (שם יז) **על פי התורה אשר יורוך**.

רבי יעקב בר אחא, רבי שמעון בר בא בשם רבי יהושע בן לוי: מפני שרוב עגלים שעם נשחטין
 לשם עבודה זרה, שמע רבי יוחנן ומר, יפה לימדנו רבי, שבן השוחט בהמה לעבודה זרה, אפילו
 פירשה אסור. רבי יוחנן בעי: מצא בה טבעת? אמר רבי יוסי: טבעת בעיניה היא, פירשה גופה
 היא.

מה שורפה? גמי לה. רבי שמעון בן לקיש אמר: בכום זוהם. הדיא אמרה, השותה בכום זוהם – לא
 נהנה ולא מועיל.

ומפני מה לא גילה לו? אמר רבי יוחנן: מפני שפקרוב אסרום. ורבי ישמעאל היה קטן. רבי הונתיה
 אמר, רבי חמא בר עוקבא מקשי: אם להפליגו בדברים היה מכבש, היה לו להשיא בהמש השואות
 שבתורה, ואילו הן, שאת. ארור. מחר. משוקדים. וקם. (בראשית ד) **הלא אם תיטיב שאת**, או שאת
אם לא תיטיב. (בראשית מח) **כי באפם הרגו איש וברצנם עקרו שור ארור**. או ארור אפס **כי**
עז. (שמות טו) **ויאמר משה אל יהושע צא הלחם בעמלק מחר**. או מחר אנכי נצב על ראש
 הגבעה. (שם כח) **ובמנרה ארבעה גבעים משקדים**. או משקדים כפתריה ופרחיה. (דברים לד)
ויאמר ה' אל משה הנה שכם עם אבתיך וקם. או וקם העם הזה וזנה. רבי תנחומא מוסיף
 הדיא, (בראשית לד) **ובני יעקב באו מן השדה בשמעים**. או בשמעים ויתעצבו האנשים.

אמר רבי לא: יש דברים שמושיקין עליהם את הפה. היך כמה דאת אמר (שיר השירים א) **ישקני**
מנשיקות פיהו.

אמר רבי יצחק: כתיב (דברים ד) **ואתני צנה ה' אתי ואתי?** נאמר לי דברים שנאמר לכם, ונאמר לי דברים שנאמר בינו לבין עצמו!

רבי שמעון בן הלפתא, רבי חגי בשם רבי שמואל בר נחמן: (משלי כו) **כבשים ללבושך ומחיר שדה עתודים,** [דף ט"ז ע"ב]

כבשים כתיב, הא ביצד? בשעה שתלמידיו קמונים, כבוש לפניהן דברי תורה, הגדילו ונעשו בעתודים, גלה להם רזי תורה. ודא מסייעה למה דתני רבי שמעון בן יוחאי: (שמות כא) **ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם.** מה הסיקה הוואת אינה נגלית לכל בריה, כה אין לה רשות לשפוע את עצמה בדברי תורה אלא לפני בני אדם כשרין.

הלכה ה' מתני' אלו דברים של עבדים אסורין, ואין איסורן איסור הנאה. חלב שהחלו בכרי ואין ישראל רואהו. הפת, והשמן שלהם. רבי ובית דינו התירו בשמן. ושלקות וכבשים שדרךן לתת בקו יין וחומץ. וטריט טרופה. וציר שאין בה דגה, והחילק וקורט של חלתית ומלח סלקונתית, הרי אילו אסורין ואין איסורן איסור הנאה.

גמרא חלב הנכרי למה הוא אסור? רבי בא בר רב יהודה, רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: חלב הנכרי למה הוא אסור? משום גילוי. ויעמיד! אמר רבי שמואל בר רב יצחק: מפני הארס הנתון בין הנקבים. ותני בן: שלשה ארסים הן, אחד צף, ואחד שוקע, ואחד דומה לשכבה.

פעלייא הוון בהקלייה, איתגליית קולתא דמייא, אשתון קמייא ולא מייתין ואנכון, תינייני ומייתין. אני אומר, ארס שוקע היה. ביומי דרבי ירמיה איתגליין גיגייתיה דסדרא רובא, אישתון קמייא ולא (מיתו) אינכון, תינייני ומיתו, אני אומר ארס שוקע היה. ותניא בן, אבטיח שניקר ואכלו מפניו עשרה בני אדם. וכן יין שנתגלה ושתו מפניו עשרה בני אדם – אסור לוכל ולשתות אחריו, אני אומר ארס שוקע היה.

אמר רבי ירמיה: חלב הנכרי למה הוא אסור? משום תערובת בהמה טמאה. ותני בן, ישראל יושב בעדר, והנכרי חולב ומביא לו, ואינו חושש.

פיתין. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יונתן: פת מהלכות של עימעים היא. כה אני אומר, מקום שפת ישראל מצויה – בדין הוא שתהא פת נכרים אסורה, ועימעמו עליה והתירוה. או מקום שאין פת ישראל מצויה – בדין הוא שתהא פת נכרים מותרת, ועימעמו עליה ואסרוה? אמר רבי מנא: וכי יש עימעום לאיסור? ופת לא בתבשילי נכרים הוא? כה אנו אומרים, מקום שאין תבשילי ישראל מצוין – בדין הוא שיהו תבשילי נכרים מותרים? אלא ביני, מקום שאין פת ישראל מצויה – בדין הוא שתהא פת נכרים אסורה, ועימעמו עליה והתירוה,

תּוֹסֶפֶתָא

הַשָּׁלֵם

מִסְכַּת נְדָרִים פָּרָק שְׁלִישִׁי

ג,א הַנּוֹדֵר מִן הַתְּבַשִּׁיל - אָסוּר בְּצָלִי וּבִשְׁלֵקוֹת וּבִמְבַשֵּׁל וְאָסוּר בְּאִימְרוֹת רְכוּת, מִפְּנֵי שֶׁהַחֹלִים אוֹכְלִין בְּהֵן פֶּתִן.

ג,ב הַנּוֹדֵר מִן הַיּוֹרֵד לְקִדְרָה - מִתֵּר בַּיּוֹרֵד לְאֶלְפֶס. בַּיּוֹרֵד לְאֶלְפֶס - אָסוּר בַּיּוֹרֵד לְקִדְרָה. מִן הַנֶּעֱשִׂין בְּקִדְרָה - מִתֵּר בְּנֶעֱשִׂין בְּאֶלְפֶס. מִן הַנֶּעֱשִׂין בְּאֶלְפֶס - מִתֵּר בְּנֶעֱשִׂין בְּקִדְרָה. מִן הַיּוֹרֵד לְתַנּוּר - אֵין אָסוּר אֶלָּא מִן הַפֶּת בְּלֶבֶד. מִן הַנֶּעֱשִׂין בְּתַנּוּר - אָסוּר בְּכָל הַנֶּעֱשִׂין בְּתַנּוּר. הַנּוֹדֵר מִן הַקֵּיס - מִתֵּר בְּגִבְיָהּ. מִן הַגִּבְיָהּ - מִתֵּר בְּקֵיס. הַנּוֹדֵר מִן הַרְטֹב - מִתֵּר בְּקִיפָה. מִן הַקִּיפָה - מִתֵּר בְּרֹטֵב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אָמַר 'קוֹנֵם בֶּשֶׁר שְׂאֲנִי טוֹעֵם' - אָסוּר בּוֹ בְּרֹטֵבוֹ וּבְקִיפָה. 'מִן הַשְּׂמִן' - מִתֵּר בְּשֶׁמֶן שְׂמִשְׂמִין. וּמְקוֹם שְׂמִסְתַּפְקִין בְּשֶׁמֶן שְׂמִשְׂמִין - אָסוּר אִף בְּשֶׁמֶן שְׂמִשְׂמִין.

ג,ג רַבִּי יְהוּדָה בֵּן בְּתִירָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁשֵּׁם תּוֹלְדָתוֹ קְרוּיָה עָלָיו וְנָדַר מִמֶּנּוּ - אָסוּר כִּיּוֹצֵא בּוֹ. מִן הַיּוֹצֵא הַיִּמְנוֹ - אָסוּר בּוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אֵת שְׁדָרְכוֹ לְאָכּוֹל וְדָרְךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְאָכּוֹל, וְנָדַר הַיִּמְנוֹ - מִתֵּר בִּיּוֹצֵא הַיִּמְנוֹ. מִן הַיּוֹצֵא הַיִּמְנוֹ - מִתֵּר בּוֹ. אֵת שְׂאִין דָּרְכוֹ לְאָכּוֹל, אֶבֶל דָּרְךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְאָכּוֹל וְנָדַר מִמֶּנּוּ, לֹא נִתְכַּוֵּן זֶה אֶלָּא בִּיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ.

ג,ד הַנּוֹדֵר מִן הַצֶּמֶר - מִתֵּר בְּפֶשֶׁתִן. מִן הַפֶּשֶׁתִן - מִתֵּר בְּצֶמֶר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אֵת שְׁדָרְכוֹ לְהַתְּכַסּוֹת, וְדָרְךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְהַתְּכַסּוֹת, וְנָדַר הַיִּמְנוֹ - אָסוּר בִּיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ. מִן הַיּוֹצֵא הַיִּמְנוֹ - אָסוּר בּוֹ. אֵת שְׁדָרְכוֹ לְהַתְּכַסּוֹת וְאֵין דָּרְךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְהַתְּכַסּוֹת, וְנָדַר הַיִּמְנוֹ - מִתֵּר בִּיּוֹצֵא הַיִּמְנוֹ.

מִן הַיּוֹצֵא הַיִּמְנוֹ - מִתֵּר בּוֹ. אֵת שְׂאִין דָּרְכוֹ לְהַתְּכַסּוֹת, אֶבֶל דָּרְךְ הַיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְהַתְּכַסּוֹת וְנָדַר מִמֶּנּוּ - לֹא נִתְכַּוֵּן זֶה אֶלָּא בִּיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ.

ג,ה הַנּוֹדֵר מִן הַבֶּשֶׂר - אָסוּר בְּכָל מִין בֶּשֶׂר. אָסוּר בְּרֹאשׁ וּבְרַגְלִים וּבִקְרָבִים וּבִקְנָה בְּעוֹפוֹת, וּמִתֵּר בְּבֶשֶׂר דְּגִים וּחֲגָבִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַנּוֹדֵר מִן הַבֶּשֶׂר אָסוּר בְּכָל מִין בֶּשֶׂר, וּמִתֵּר בְּרֹאשׁ וּבְרַגְלִים וּבִקְרָבִים, וּבִקְנָה, וּבְעוֹפוֹת, וּמִתֵּר בְּבֶשֶׂר דְּגִים וּחֲגָבִים. וְכֵן הִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: קְרָבִין לֹא בֶּשֶׂר וְאֶכְלִיהוּן לֹא אֵינִשׁ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: קוֹנֵם דָּג שְׂאֲנִי טוֹעֵם אָסוּר בְּגִדּוּלִים וּמִתֵּר בְּקִטְנִים, דְּגִים שְׂאֲנִי טוֹעֵם - אָסוּר בְּגִדּוּלִים וְאָסוּר בְּקִטְנִים.

ג,ו הַנּוֹדֵר מִן הַיֶּרֶק בְּשִׁבְעֵית - אָסוּר בְּיִרְקוֹת שְׂדֵה. מִן הַדְּלוּעִין - אֵין אָסוּר אֶלָּא דְלַעַת יְוֹנִית בְּלֶבֶד. מִן הַכְּרוּב - אָסוּר בְּאֶסְפְּרָגִים. מִן הַאֶסְפְּרָגִים - מִתֵּר בְּכְרוּב. מִן הַכְּרִישִׁין, מְקוֹם שְׁקוֹרִין לְקַפְלוֹטוֹת כְּרִישִׁין - אָסוּר בְּקַפְלוֹטוֹת. מִן הַקַּפְלוֹטוֹת - מִתֵּר בְּכְרִישִׁין. מִן הַבְּצָלִים - אָסוּר בְּכַנֵּי בְּצָלִין. וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר. מִבְּנֵי בְּצָלִים - מִתֵּר בְּבְצָלִים. מִן הַעֲדָשִׁים - אָסוּר בְּאֲשִׁישִׁים. וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר. מִן הָאֲשִׁישִׁים - מִתֵּר בְּעֲדָשִׁים. מִן הַשּׁוּם - אָסוּר בְּמַקְפָּה. וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר בְּמַקְפָּה. בְּמַקְפָּה - מִתֵּר בְּשׁוּם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: קוֹנֵם גְּרִיס שְׂאֲנִי טוֹעֵם - מִתֵּר בְּחִיזִין וְאָסוּר בְּמִבְּשָׁלִים. חֹטֵה שְׂאֲנִי טוֹעֵם - מִתֵּר לְכוֹס וְאָסוּר לְאֶפּוֹת. חֹטִין שְׂאֲנִי טוֹעֵם - אָסוּר לְכוֹס וְאָסוּר לְאֶפּוֹת.

מִסְכַּת נְדָרִים פָּרָק רְבִיעִי

ד,א הַנּוֹדֵר מִפְּרוֹת הַשְּׁנֵה - אָסוּר בְּכָל פְּרוֹת הַשְּׁנֵה, וּמִתֵּר בְּגִדִים וּבְטָלָאִים, וּבְחֻלְב,

יעֲשֶׂה דְבָרֵי חֲלִין. דְּבַר אַחַר: "לא יחל דְּבָרוֹ" – אִפְלוּ חֲכָם אֵין מִפְּר נְדָרוֹ לְעַצְמוֹ.

ד, ה אָמַר לוֹ: "הַשְּׂאִילְנִי קְרַדְמָךְ!" אָמַר: "קְרַדְם שְׂאִנִּי קְנוִי קוֹנָם"³. "נְכָסִים עָלֵי אִם יֵשׁ לִי קְרַדְם" – בִּידוּעַ שְׂאִין לוֹ קְרַדְם. הַנּוֹדֵר עַד הַקֵּיץ בְּגָלִיל וְיֵרֵד לְעַמְקִים, אָף עַל פִּי שְׁהִיגַע הַקֵּיץ בְּעַמְקִים – אָסוּר עַד שְׁיִגִיעַ הַקֵּיץ בְּגָלִיל.

ד, ו אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים – 'הַמּוֹדֵר הַנָּאָה מִחֲבֵרוֹ סֵתָם עַד הַפֶּסַח אָסוּר עַד שְׁחִיטַת הַפֶּסַח'. מִשְׁחָרֵב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אָמְרוּ: 'כָּל הַיּוֹם כְּלוֹ אָסוּר!' זֶה הַכֶּלֶל: כָּל שְׁזַמְנוּ קְבוּעַ, וְאָמַר 'עַד לִפְנֵי' – רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אָסוּר עַד שְׁיִגִיעַ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אָסוּר עַד שִׁיצָא, עַד שְׁיִפְסְקוּ גְשָׁמִים, עַד לִילֵי יוֹם טוֹב הָרָאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח, עַד שְׁיַעֲקְרוּ סְכוּת – אָסוּר עַד לִילֵי יוֹם טוֹב אַחֲרוֹן שֶׁל חַג. עַד אֲדָר הָרָאשׁוֹן, אִם הֵיטָה שָׁנָה מְעַבְרַת – נוֹתְנִין לוֹ עַד אֲדָר שְׁנִי (בְּסִפְּר אַחַר: אָסוּר עַד אֲדָר שְׁנִי).

ד, ז הָאוֹמֵר לְחֲבֵרוֹ: 'קוֹנָם שְׂאִנִּי נִהְיָה לָךְ אִם אֵין אֲתָהּ בָּא וְנוֹטֵל לְבָנֶיךָ כּוֹר אֲחָד חֲטִימִים וְשִׁתִּי חֲבִית שֶׁל יַיִן וְאָרְעוּ אֲנִס אוֹ מִשְׁתָּה אוֹ גְשָׁמִים – מִתֵּר. וְאִם לֹא – לְעוֹלָם אָסוּר עַד שְׁיִפְּר אֶת נְדָרוֹ עַל פִּי חֲכָם; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אָף זֶה יִכּוֹל לְהַפֵּר אֶת נְדָרוֹ שְׁלֵא עַל פִּי חֲכָם, יֹאמֵר לוֹ: "כְּלוּם אֲמַרְתָּ אֶלָּא מִפְּנֵי כְּבוֹדִי? זֶהוּ כְּבוֹדִי!" וְכֵן הָאוֹמֵר לְחֲבֵרוֹ: "קוֹנָם שְׂאִי אֲתָהּ נִהְיָה לִי

וּבְגוֹזְלוֹת. אִם אָמַר: "גְּדוּלֵי שָׁנָה שְׂאִנִּי טוֹעִם" – אָסוּר בְּכָלֵן. הַנּוֹדֵר מִן הַקֵּיץ – אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא מִן הַתְּאֵנָה בְּלָבַד. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמַלְיָאֵל אוֹמֵר: עֲנָבִים בְּכָלֵל תְּאֵנִים. הַנּוֹדֵר מִן הַתְּאֵנִים – אָסוּר בְּקִשׁוּאִין וּבְדִלוּעִין וּבְמִלְפֹּנוֹת, וּמִתֵּר בְּפִרוֹת הָאֵילָן. הַנּוֹדֵר מִן הַתִּירוֹשׁ – אָסוּר בְּכָל מִינֵי מִתִּיקָה, וּמִתֵּר בֵּינָן. הַנּוֹדֵר מִן הַתְּבַלִּין – אָסוּר בְּחִיזִין וּמִתֵּר בְּמִבְשְׁלִין. אִם אָמַר: "הָרִי הֵן עַל פִּי וְהָרִי הֵן עָלַי" – אָסוּר בְּהֵן, בֵּין חִיזִין בֵּין מְבַשְׁלִין.

ד, ב הַנּוֹדֵר מִן הַפֶּת – אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא בַּפֶּת הַבָּא מִחֲמִשַׁת הַמֵּינִין בְּלָבַד. הַנּוֹדֵר מִן הַדָּגָן אָסוּר אָף בְּפוֹל הַמְצָרֵי יָבֵשׁ וּמִתֵּר בְּלַח וּמִתֵּר בְּאֶרֶז וּבְחִלְיָקָה וּבְטַרְגִּיס וּבְטִיסְנִי. הַנּוֹדֵר מִן הַכֶּסֶתוֹת אָסוּר בַּפְּנֹדָא', וּבַפֶּסְקִינָא, וּבַסְקוֹרְטִיָא, וּבַקְטָבְלָא, וְאֲנִפִּילָא, וּבַמְפִּלְיָא, וּבַמְכַנְסִים וְכוּבַע. וּמִתֵּר בַּשֶּׁק וּבִירֵיעָה וּבְחַמִּילָה.

ד, ג כִּיצַד? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: הַכֹּל לִפְּנֵי הַנּוֹדֵר. הֵיךְ לְבוֹשׁ צָמֵר וְהִצָּר,² וְאָמַר: "קוֹנָם צָמֵר עוֹלָה עָלַי" – אָסוּר לְלַבֵּשׁ וּמִתֵּר לְטַעוֹן. הֵיךְ טַעוֹן פֶּשֶׁתָן וְהִזִיעַ, וְאָמַר: "קוֹנָם פֶּשֶׁתָן עוֹלָה עָלַי" – מִתֵּר לְלַבֵּשׁ וְאָסוּר לְטַעוֹן.

ד, ד "קוֹנָם כִּפּוֹר זֶה שְׂאִנִּי טוֹעֵם אִם אֶלֶף לְמִקוּם פְּלוּנִי לְמַחֲרָ", אִם אָכַל – הָרִי הוּא לֹא יִלָּךְ. אִם הִלָּךְ – הָרִי הוּא בְּ"לֹא יִחַל דְּבָרוֹ", אָף נְדָרִים שְׂאִמְרָנוּ מִתְרִין, מִנֵּין שְׁלֵא יְהִי אֲדָם נוֹדֵר בְּהֵן עַל מְנַת לְבַטְלָן? תִּלְמוּד לומר (בַּמְדָּבָר ל): "לֹא יִחַל דְּבָרוֹ" – שְׁלֵא

³ אִם קְנוִיתִי קְרוֹדוֹם – יְהִי קְרוֹדוֹם זֶה אָסוּר עָלַי בְּקוֹנָם.

¹ אֲבַנְט חֲלוֹל שְׁחוּגִרִים בּוֹ.

² הַגֵּר"א גְּרִיס וְהִצָּנָה – הֵיינוּ שְׁהִיָּה לוֹ קָר וּבְפִנֵּים לֹא תִקְנוּ

כִּי לֹא מוֹבֵן אֵיךְ לְתַקֵּן.

אם אי אתה נותן לבני כור אחד של חטים ושתי חביות של יין”.

ד, ח היה מסרב בחברו שיאכל אצלו בתוך המשתה, ואמר: “קונם לביתך שאני נכנס” – בתוך המשתה אסור. לאחר המשתה – מתר. רבי יהודה אומר: היה מסרב בחברו בתוך הרגל שיאכל אצלו, ואמר: קונם לביתך שאני נכנס, בתוך הרגל – אסור. לאחר הרגל – מתר. היה מסרב בחברו שיאכל אצלו במשתה, ואמר: קונם ביתך שאני נכנס – תוך המשתה אסור. לאחר המשתה – מתר. אומר: “קונם לביתך שאני נכנס, וטפת צונן שאני טועם לך” – מתר לכנס ולרחץ עמו בצונן, ואסור לאכול ולשתות.

מסכת נדרים פרק חמישי

ה, א הנודר מן הבית מן העליה, וקדם לנדרו נודע שנפלו לו בירושה, או שנתנו לו במתנה, ואמר: “אילו הייתי יודע שכן לא הייתי נודר” – הרי זה מתר.

מעשה באחד שהדיר את אשתו שלא לעלות לירושלים, ובאת והעבירה על נדרו, ועלתה ובאת ושאלה את רבי יוסי, אמר לו: “אילו היית יודע שמבטלת את דבריך שלא בפניך, מדירה היית?” אמר לו: “לא!” והתירו רבי יוסי.

רבי ישמעאל בן רבי יוסי אומר: אומרים לו – “אלו אחד היה מפסוק, היית נודר? אם אומר: ‘לאו’ – הרי זה מתר. רבי יהודה בן בתירה אומר: אומרים לו – “אילו חס היית לבזה, היית נודר?” אמר לו: ‘לאו’ – הרי זה מתר.

ה, ב רבי נתן אומר: יש נדר שמקצתו מתר ומקצתו אסור. כיצד? נדר מן הפלפלה שיהיה בנות שוח בתוכה, אומר, אילו הייתי יודע שבנות שוח בתוכה, לא הייתי נודר אלא לשאר כלפלה – התר בבנות שבע ובשאר הפלפלה אסור. נדר מן הבצלים ואמר: אילו הייתי יודע שהכופרי יפה ללב לא הייתי נודר אלא משאר בצלים – התר בכופרי, ושאר בצלים – אסור. עד שכא רבי עקיבה ולמד: שהנדר שהתר מקצתו – התר כלו.

ה, ג כיצד? אומר: ‘קונם שאינו נהנה לכלכם והתר אחד מהן’ – התרו כלן. ‘שאני נהנה לזה ולזה’ והתר האמצעי – הימנו ולמטה מתר הימנו ולמעלה אסור. ‘קונם שאני נהנה לפלוני’, ושהה כדי דבור וחזר ואמר: ‘לפלוני’ – אסור בראשון ומתר בשני. כמה הוא כדי דבור? כדי שאלת שלום, הרב לתלמיד.

ה, ד ‘קונם שאני נהנה לפלוני, ועוד לפלוני ופלוני’, ‘קונם שאני נהנה לו’ – הרי אלו שני נדרים. התר הראשון – התר השני. לא התר הראשון – לא התר השני. קונם שאני נהנה לפלוני ולכל מי שנסאלין לו עליו – נשאלין לו על הראשון, וחזרין ונשאלין לו על השני.

ה, ה נתפון לדור בעולה ונדר בנזיר, בקרבן ונדר בשבועה – מתר. בעולה ונדר בקרבן, בחרם ונדר בנזיר, בקרבן ונדר בשבועה – פותחין לו פתח אחד על כלם. אם אומר: ‘נדרתי ואיני יודע באיזה משניהם נדרתי’ – פותחין פתח אחד על כלן.

ה, ו הנודר מן העיר – נשאל לחכם שבעיר, ואינו חושש שמא נשאל על פי עצמו.

והפר לה, ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת, ונתארסה לאחר – יחזר האב ויפר חלקו של בעלה. אמר רבי נתן: הרי הן דברי בית שמאי. בית הלל אומרים: אין יכול להפר.

ד. נערה המאורסה – אביה ובעלה אחרון מפירין נדריה. שמע האב והפר לה, ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת, ונתארסה, אפלו לעשרה – זהו שאמרו: 'אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה'. שמע אביה והפר לה, ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת, ונתארסה, יחזר הבעל השני ויפר חלקו של ראשון. אמר רבי נתן: הן הן דברי בית שמאי. בית הלל אומרים: אין יכול להפר. במה דברים אמורים? בזמן שגרשה בו ביום, והחזירה בו ביום, או גרשה בו ביום ונתארסה לאחר, אבל אם בגרה ונשאת, או ששהתה שנים עשר חדש – אין יכול להפר.

ה. שומרת יבם, בין יבם אחד בין שני יבמין. רבי אליעזר אומר: יפר. רבי יהושע אומר: לא אחד ולא לשנים. רבי יעקב אומר: לא אחד ולא לשנים. אמר רבי אליעזר: ומה אם אשה, שאין לי בה חלק עד שלא באת לרשותו, משבאת לרשותו – אינו דין שנגמרה לו? אמר לו רבי יעקב: לא! אם אמרת באשה שאין לו בה חלק, שפשם שאין לי בה חלק, כך אין לאחרים בה חלק, תאמר באשה שאין לו בה חלק עד שלא באת לרשותו? ומשבאת לרשותו נגמרה לו, שפשם שיש לו בה חלק, כך יש לאחרים בה חלק. אמר לו רבי יהושע: עקיבה, דבריך בין שני יבמין, מה אתה משיב על יבם אחד? אמר לו: כשם שלא חלקת לנו בין יבם אחד לבין שני יבמין, בין שעשה בה מאמר ובין שלא עשה בה מאמר, כך

מישראל – נשאל לחכם שבישראל, ואינו חושש שמא נשאל על פי עצמו. רבי יהודה בן בתירה אומר: פותחין לו פתח לאדם בכבוד עצמו ובכבוד בניו. אמר לו רבי ישמעאל: זכיתה בה ובכלים שעליה. כשמת מה היו אומרים לפניו בנות ישראל? 'על רבי ישמעאל בכינה המלבישכם שני עם עדי, גם המעלה עדי זהב על לבושכן'.

מסכת נדרים פרק שישי

א. הפרת נדרים כל היום. רבי יוסי בן רבי יהודה ורבי אלעזר בן רבי שמעון אמרו: הפרת נדרים מעת לעת. כיצד? היו על אשתו חמשה נדרים, או שהיו לו חמש נשים, ונדרו כלן, ואמר: כלן מפרין, מופר לך נדר זה – לא הופר אלא נדר זה, ולא הפר אלא לה לבד. 'מה ראית שתדורי', 'אי אפשי שתדורי', 'אין זה נדר' – לא אמר כלום. 'מופר', 'מבטל זה' – הרי זה בטל. 'קיים לך', 'יפה עשית', 'אף אני כמותך', 'אם לא נדרת מדירך אני' – אין יכול להפר.

ב. אימתי אמרו: 'מת הבעל נתרוקנה רשות לאב? בזמן שלא שמע, או ששמע והפר, או ששמע ושתק. שמע והפר ומת בו ביום, אבל שמע ושתק, שמע וקיים ומת ביום של אחריו – אין יכול להפר. שמע בעלה ולא הפר לה, ולא הספיק האב לשמוע עד שמת הבעל, זה הוא שאמרו: 'מת הבעל – נתרוקנה רשות לאב'. שמע אביה ולא הפר לה, ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת האב, זה הוא שאמרו: 'מת האב – לא נתרוקנה רשות לבעל'.

ג. שמע בעלה והפר לה, ולא הספיק אביה לשמוע עד שמת – הרי זו אסורה, שאין הבעל מפר אלא בשתפות האב. שמע אביה

בְּנֵדְרִים וּבִשְׂבוּעוֹת לֹא תִחַלֵּק. אָמַר לוֹ: 'אָבָל, אֵלֹהֵי יִתְיָ בִימֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרִךְ וְהִשְׁבַּת תְּשׁוּבָה וּ5.

ו. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: מִקְּנָה יוֹכִיחַ, שְׁמַעְלָה אֶת הַטְּמְאִים מִטְּמֵאתָן וְאִינוּ מִצִּיל הַטְּהוֹרִין מִלְטָמָא. חֲזַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְדָנּוּ דִּין אַחַר: וּמָה אִם בְּמָקוֹם שְׂאִין מִפֶּר נְדָרֵי עֲצָמוּ מְשַׁנְדָּר, הֲרֵי הוּא מִפֶּר נְדָרֵי עֲצָמוּ עַד שְׁלֵא יָדוּר, מִקְּוֹם שְׁמִפֶּר נְדָרֵי אֲשֶׁתּוּ מְשַׁנְדָּרָה אִינוּ דִּין שְׁיִפֶּר נְדָרֵי אֲשֶׁתּוּ עַד שְׁלֵא תִדּוּר. אָמְרוּ לוֹ: וּמָה לְמִפֶּר נְדָרֵי עֲצָמוּ עַד שְׁלֵא יָדוּר, שְׂאִם רָצָה לְהִקָּים מְקַיֵּם, יִפֶּר, נְדָרֵי אֲשֶׁתּוּ עַד שְׁלֵא תִדּוּר שְׂאִם רָצָה לְהִקָּים אִינוּ יָכוֹל. דָּבָר אַחַר (בַּמִּדְבָּר ל'): 'אִישָׁה יְקִימְנָה וְאִישָׁה יִפְרְנוּ' – אֶת שְׂבָא לְכָלֵל 'הֶקֶם' בָּא לְכָלֵל 'הֶפֶר', לֹא בָּא לְכָלֵל 'הֶקֶם' לֹא בָּא לְכָלֵל 'הֶפֶר'.

ז. 'שׁוּר זֶה הֶקְדָּשׁ לְכִשְׁאֶקְחָנוּ', 'בֵּית זֶה הֶקְדָּשׁ לְכִשְׁאֶקְחָנוּ', 'תְּנוּ גִט לְאִשְׁתִּי לְכִשְׁאֶקְדָּשְׁנָה' – לֹא אָמַר כָּלוּם. 'שׁוּר זֶה מְכוּר לָךְ לְכִשְׁאֶקְחָנוּ', 'בֵּית זֶה מְכוּר לָךְ לְכִשְׁאֶקְחָנָה' – לֹא אָמַר כָּלוּם. 'שׁוּר שְׂאִרְשׁ מֵאָבָא מְכוּר לָךְ', 'מָה שְׁתַּעֲלֶה מְצוּדָתִי מְכוּר לָךְ' – לֹא אָמַר כָּלוּם, 'מָה שְׂאִרְשׁ מֵאָבָא הַיּוֹם', 'מָה שְׁתַּעֲלֶה מְצוּדָתִי הַיּוֹם מְכוּר לָךְ' – דְּבָרָיו קִיְמִין.

מִסְכַּת נְדָרִים פֶּרֶק שְׁבִיעִי

א. כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עֲנוּי נֶפֶשׁ בֵּין בֵּינוּ לְבִינָה אוֹ בִּינָה לְבֵין אַחֲרִים – יִפֶּר, דָּבָר שְׂאִין בּוֹ עֲנוּי נֶפֶשׁ – בֵּינוּ לְבִינָה יִפֶּר, בִּינָה לְבֵין אַחֲרִים – לֹא יִפֶּר, כִּיֵּצֵד? אָמְרָה: קוֹנָם שְׂאִנִּי

עוֹשֶׂה לְפִי אָבָא, לְפִי אָבִיךָ, לְפִי אָחִי, לְפִי אָחִיךָ, שְׂאִנִּי מִטִּילָה תְּבֹן וּמִים לְבִקְרָךְ – אִין יָכוֹל לְהִפֶּר מִפְּנֵי שְׁבִינָה לְבֵין אַחֲרִים, שְׁלֵא אָכְחַל וְשְׁלֵא אֶפְרַכְס וְשְׁלֵא אֶתְקַשְׁט, וְשְׁלֵא אֶשְׁמַשׁ לָךְ מִטְּתִי – הֲרֵי זֶה יִפֶּר מִפְּנֵי שְׁבִינּוּ לְבִינָה.

ב. שְׁלֵא אֲצִיעַ לָךְ מִפְּהָ, וְשְׁלֵא אֲדִיחַ לָךְ רַגְלִיךָ, וְשְׁלֵא אֲמֹזַג לָךְ אֶת הַכּוֹס – אִין צָרִיךְ לְהִפֶּר, כּוֹפֶה אוֹתָהּ עַל כְּרַחֲהָ, רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: יִפֶּר, מִשּׁוּם שְׁנַאָמַר (בַּמִּדְבָּר ל'): 'לֹא יִחַל דְּבָרוֹ'.

ג. נְדָרָה שְׁלֵא תִטְעַם אֶחָד מִכָּל הַמִּינִין, בֵּין מֵאָכַל רַע בֵּין מֵאָכַל יָפֶה, אֶפְלוּ לֹא טַעְמָה אוֹתוֹ הַמִּין מִיְמֵיהָ – יִפֶּר. אָמְרָה: קוֹנָם פִּלְפְּלִין שְׂאִינִי טוּעַמַת, גְּלוּסְקִין שְׂאִינִי טוּעַמַת, אֶפְלוּ לֹא הָיָה לָהּ אוֹתוֹ הַמִּין מִיְמֵיהָ – יִפֶּר. אָמְרָה קוֹנָם פְּרוֹת אֶרְץ יִשְׂרָאֵל עָלַי, אִם יֵשׁ לוֹ בְּהֵן חֶלֶק – יִפֶּר. אִם לֹא – יָבִיא לָהּ מִשְׂאֵר אֶרְצוֹת. אָמְרָה: קוֹנָם פְּרוֹת הַפְּרָכִיא זֹו עָלַי, אִם יֵשׁ לוֹ בְּהֵן חֶלֶק – יִפֶּר. אִם לֹא – יָבִיא לָהּ מִהַפְּרָכִיא אַחֲרָת. אָמְרָה: קוֹנָם פְּרוֹת מְדִינָה זֹו עָלַי, אִם יֵשׁ לוֹ בְּהֵן חֶלֶק – יִפֶּר. וְאִם לֹא – יָבִיא לָהּ מִמְדִּינָה אַחֲרָת.

ד. אָמְרָה: קוֹנָם פְּרוֹת חֲנֻנִי זֹו עָלַי, אִם יֵשׁ שָׁם חֲנוּת אַחֲרָת – לֹא יִפֶּר. וְאִם לֹא – יִפֶּר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֶפְלוּ הָיָה שָׁם מֵאָה חֲנִיּוֹת, הוֹאִיל וְלֹא הָיְתָה פְּרֻנְסָתוֹ אֶלָּא הִימְנָה – הֲרֵי זֶה יִפֶּר, מִפְּנֵי שְׁבִינּוּ לְבִינָה.

5 בְּנִסְחַ הַגְּרָא: אָמַר: בֵּן עֲזַי, מְכַל עֲלִיךָ בֵּן עֲזַי שְׁלֵא שְׁמִשְׁתַּת אֶת רַבִּי עֲקִיבָא.

4 כָּלוּם, אֶפְלוּ הָיְתָ בִימֵי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרִךְ שְׁהִיָּה מִעֵין הַמִּתְגַּבֵּר – הָיְתָ מְשִׁיב תְּשׁוּבָה זֹו.

ה. קוֹנֵם שְׁאֲנִי נְהַנֶּה לְבְרִיּוֹת - אֵין יִכּוֹל לְהִפְרִי. יְכּוֹלָה לְהַנּוֹת בְּלִקּוּט בְּשִׂכְחָה וּבַפְּאָה וּבַמַּעֲשֶׂר עֲנִי.

ו. נְדָרָה אֲשֶׁתּוּ וְהִפְרָ לָהּ, וְסָבוּר נְדָרָה בְּתוֹ נְדָרָה בְּתוֹ וְהִפְרָ לָהּ, וְסָבוּר אֲשֶׁתּוּ נְדָרָה - הָרִי זֶה יִקְיָם. וְאִם רָצָה - מִפְּרִי נְדָרָה אֲשֶׁתּוּ וְקִיָּם לָהּ, וְסָבוּר בְּתוֹ נְדָרָה, נְדָרָה בְּתוֹ וְקִיָּם לָהּ, וְסָבוּר אֲשֶׁתּוּ נְדָרָה - הָרִי זֶה יִפְרֵ. וְאִם רָצָה לְהִקְיָם - מִקְיָם.

ז. נְדָרָה מִן הַתְּאֲנִים וְעֲנָבִים. הִפְרָ לְתְּאֲנִים - יִחְזוֹר וְיִפְרֵ לְעֲנָבִים. לְעֲנָבִים - יִחְזוֹר וְיִפְרֵ לְתְּאֲנִים. לֹא הִפְרָ לְתְּאֲנִים וְהִפְרָ לְעֲנָבִים - אֲסוּרָה לְאָכּוֹל בְּתְּאֲנִים וְעֲנָבִים. הִפְרָ לְעֲנָבִים וְלֹא הִפְרָ לְתְּאֲנִים - אֲסוּרָה לְאָכּוֹל בְּעֲנָבִים וְתְּאֲנִים. הִפְרָ לְתְּאֲנִים וְחֻשְׁכָּה, אֲסוּרָה לְאָכּוֹל תְּאֲנִים וְעֲנָבִים. הִפְרָ לְעֲנָבִים וְחֻשְׁכָּה - אֲסוּרָה לְאָכּוֹל עֲנָבִים וְתְּאֲנִים. אֲמָרָה: קוֹנֵם תְּאֲנִים שְׁאֲנִי טוֹעֵמֶת וְעוֹד עֲנָבִים שְׁאֲנִי טוֹעֵמֶת - הָרִי אֵלּוּ שְׁנֵי נְדָרִים, מִפְּרִי אֵיזָה מֵהֵן שִׁירְצָה וּמְקִיָּם אֵיזָה מֵהֵן שִׁירְצָה, שְׁנֵי אֲמָרָה (בַּמִּדְבָּר ל'): "אִישָׁה יִקְיַמְנּוּ וְאִישָׁה יִפְרְנוּ" - אִישָׁה יִקְיַמְנּוּ לָזוּ וְאִישָׁה יִפְרְנוּ לָזוּ.

זח. חֹמֶר בְּהֶקֶם' שְׁאֵין בְּהֶפֶר' וּבְהֶפֶר' שְׁאֵין בְּהֶקֶם', שֶׁהַשְּׂתִיקָה מְקִימֶת וְאֵין שְׂתִיקָה מְבַטֶּלֶת. הָאִישׁ מְקִיָּם בְּלִבּוֹ וְאֵין הָאִשָּׁה מְבַטֶּלֶת בְּלִבָּהּ. יֵשׁ בְּהֶקֶם' שְׁאֵין בְּהֶפֶר' וְיֵשׁ בְּהֶפֶר' שְׁאֵין בְּהֶקֶם', מִשְׂהִיָּקֶם' - אֵין יִכּוֹל לְהִפְרֵ וּמִשְׂהִיָּפֶר' - אֵין יִכּוֹל לְהִקְיָם.

זט. אֲשֶׁת אִישׁ שְׁאֲמָרָה: 'הָרִינִי נְדָרָה לְכַשְׂאֲתָגְרֵשׁ. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אֹמֵר: לֹא יִפְרֵ. רַבִּי עֲקִיבָה אֹמֵר: יִפְרֵ. אֲלֻמְנָה שְׁאֲמָרָה: הָרִינִי נְדָרָה לְכַשְׂאֲנָשָׁא; רַבִּי יִשְׁמַעֵאל

אֹמֵר: יִפְרֵ. רַבִּי עֲקִיבָה אֹמֵר: לֹא יִפְרֵ, שְׂרַבִּי יִשְׁמַעֵאל אֹמֵר (בַּמִּדְבָּר ל'): "וְנָדַר אֲלֻמְנָה וּגְרוּשָׁה כָּל אֲשֶׁר אֲסָרָה עָלַי נִפְשָׁה יְקוּם עָלֶיהָ" - עַד שִׁיְהֶא אֲסוּר נוֹדֵר בְּשַׁעֲה שִׁיְהֶא אֲלֻמְנָה וּגְרוּשָׁה. וְרַבִּי עֲקִיבָה אֹמֵר: "אֲשֶׁר אֲסָרָה עָלַי נִפְשָׁה יְקוּם עָלֶיהָ" - עַד שִׁיְהֶא אֲסוּר שַׁעֲה שְׁאֲסָרָה עָלַי נִפְשָׁה. קוֹנֵם שְׁאֲנִי עוֹשֶׂה לְפִיד שְׁנֵהָנָה, לְאָבָא וּלְאָבִידָה, רַבִּין גְּמִלְיָאֵל אֹמֵר: יִפְרֵ. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: לֹא יִפְרֵ. 'נְטוּלָה הִיא מִן הַיְהוּדִים (אִם) מְשַׁמְשֶׁתָּךְ אֲנִי' - יִפְרֵ חֵלְקוֹ וּמְשַׁמְשֶׁתּוּ. רַבִּי נִתָּן אֹמֵר: לֹא יִפְרֵ. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: יִפְרֵ.

מִסְכַּת נְזִיר פְּרָק רִאשׁוֹן

א, א, בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים: כְּנֹנִי כְּנֹנִיין אֲסוּרִין. וּבֵית הֵלֵל אֹמְרִים: כְּנֹנִי כְּנֹנִיין מְתָרִין. בֵּית שְׁמַאי אֹמְרִים: אֵין מְשִׂיאִין עַל פִּי בֵּת קוֹל. וּבֵית הֵלֵל אֹמְרִין: מְשִׂיאִין עַל פִּי בֵּת קוֹל.

אב, הָאוֹמֵר 'נְזִירוֹת'; רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמִלְיָאֵל אֹמֵר: הָרִי זֶה נְזִיר שְׁתִּים. הָרִינִי נְזִיר וְאַחַת - מוֹנֶה שְׁתִּים. וְעוֹד - מוֹנֶה שְׁלֹשׁ. אַחַת וְעוֹד יָשׁוּב - מוֹנֶה אַרְבַּע.

סו, מִכּוֹס אֹמֵר: הָרִינִי נְזִיר פּוֹנְטוּגִין - הָרִי זֶה נְזִיר חֲמֵשׁ. טַטְרַגִּין - הָרִי זֶה נְזִיר אַרְבַּע. טְרִיגִּין - הָרִי זֶה נְזִיר שְׁלֹשׁ. דִּיגוֹן - הָרִי זֶה נְזִיר שְׁתִּים. הֵן - אַחַת. הָרִינִי נְזִיר אִם לֹא אֲגַלָּה מִשְׁפָּחוֹת - הָרִי זֶה נְזִיר וְאֵל יִגְלָה מִשְׁפָּחוֹת.

אג, הָרִינִי נְזִיר בְּשַׁעוֹת יוֹם כְּחֻדְשֵׁי הַשָּׁנָה' - הָרִי זֶה נְזִיר שְׁתִּים עֶשְׂרֵה. 'בִּימֹת הַשְּׁבֻת כְּשֵׁנִי שְׁבֻעַ כְּשִׁמִּית יוֹבֵל' - הָרִי זֶה נְזִיר שְׁבַעַה. 'הָרִינִי נְזִיר כִּימֵי חֲמָה, כְּמִנְיֵן יְמֹת הַחֲמָה' - הָרִי זֶה נְזִיר שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשָׁשִׁים וְחֲמֵשׁ נְזִירוֹת כְּמִנְיֵן יְמֹת הַחֲמָה. 'הָרִינִי נְזִיר

כימות הַלְבָנָה, כְּמִנְיַן יְמוֹת הַלְבָנָה – נְזִיר שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים וְאַרְבַּע נְזִירוֹת כְּמִנְיַן יְמוֹת הַלְבָנָה. רַבִּי אוֹמֵר: עַד שְׂיֵאמֵר: 'נְזִירוֹת עָלַי כְּמִנְיַן יְמוֹת הַחֲמָה וְכְמִנְיַן יְמוֹת הַלְבָנָה'.

א, ד רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִמֵּר 'הֲרִינִי נְזִיר מִנְיַן הַלְקָטִי קִיץ' וְכְמִנְיַן שְׁבַלֵי שְׂמִיטָה – הֲרִי זֶה נְזִיר לְעוֹלָם וּמְגַלַּח אֶחָד לְשָׁלְשִׁים יוֹם, עַד שְׂיֵאמֵר: 'לֹא לְכַף נִתְכַּוְּנִיתִי'. 'הֲרִינִי נְזִיר כְּשֶׁעַר רֹאשִׁי, כְּעַפְר הָאָרֶץ, כְּחוֹל הַיָּם' – הֲרִי זֶה נְזִיר לְעוֹלָם, וּמְגַלַּח אֶחָד לְשָׁלְשִׁים יוֹם. רַבִּי אוֹמֵר: אֵין זֶה מְגַלַּח אֶחָד לְשָׁלְשִׁים יוֹם. 'שְׂאִין זֶה נְזִיר עוֹלָם, הֲרִינִי נְזִיר מִכָּאן וְעַד הַתְּהוֹם מִן הָאָרֶץ וְעַד לְרִקִיעַ' – הֲרִי זֶה נְזִיר עוֹלָם. 'הֲרִינִי נְזִיר כָּל חַיִּי, הֲרִינִי נְזִיר עוֹלָם' – הֲרִי זֶה נְזִיר עוֹלָם. מֵאָה שָׁנָה, אוּ מֵאַתִּים שָׁנָה, אֶפְלוּ אֵלָּף שָׁנָה – אֵין זֶה נְזִיר עוֹלָם.

א, ה כָּשֶׁם שְׁכַנּוּיֵי נְזִירוֹת כְּנְזִירוֹת, כִּף כְּנּוּיֵי שְׁמִשׁוֹן כְּשִׁמְשׁוֹן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: נְזִיר שְׁמִשׁוֹן מְטַמֵּא לְמֵתִים שְׁשִׁמְשׁוֹן עֲצָמוֹ טַמֵּא לְמֵתִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הָאוֹמֵר 'הֲרִינִי נְזִיר שְׁמִשׁוֹן' – לֹא אִמֵּר כְּלוּם, שְׁלֹא נִמְצָא בְּשִׁמְשׁוֹן שִׁצְצָאָה נְזִירוֹת מִפִּי עָלָיו.

א, ו נְזִירוֹת נוֹהֲגִת בְּאָרֶץ וּבְחוּץ לְאָרֶץ, בֵּין שְׁשִׁשׁ לּוֹ שְׁעָר בֵּין שְׂאִין לּוֹ שְׁעָר, אִף עַל פִּי שְׁנַאָמֵר (בְּמִדְבָּר ו, יח): "וְלָקַח אֶת שְׁעָר רֹאשׁ נְזִירוֹ", בֵּין שְׁשִׁשׁ לּוֹ כְּפִים וּבֵין שְׂאִין לּוֹ כְּפִים, אִף עַל פִּי שְׁנַאָמֵר (בְּמִדְבָּר ו, יט): "וְנָתַן עַל כְּפֵי הַנְּזִיר".

א, ז הַמּוֹרֵט – בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: צָרִיף לְהַעֲבִיר תַּעַר עַל כָּל בְּשָׂרוֹ. בֵּית הֶלֶל אוֹמְרִים: אֵין צָרִיף, וְכֵן בְּמִצְרָע, וְכֵן בְּלוּיִם.

א, ח חֹמֶר כְּנְזִיר שְׂאִין בְּמִצְרָע, וְחֹמֶר בְּמִצְרָע שְׂאִין כְּנְזִיר – נְזִיר. אִם גִּלַּח בְּיוֹם מְלֹאת סוּפַג אֶת אֲרַבְעִים, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּמִצְרָע. מִצְרָע מְגַלַּח רֹאשׁוֹ וְזִקְנוֹ וְגִבּוֹת עֵינָיו, מֵה שְׂאִין כֵּן כְּנְזִיר. חֹמֶר בְּנְזִירוֹת מְבַשְׁבוּעוֹת וּבְשִׁבּוּעוֹת מְבַנְזִירוֹת, שִׁישׁ נְזִיר כְּתוּךְ נְזִיר וְאֵין שְׁבוּעָה כְּתוּךְ שְׁבוּעָה, חֹמֶר בְּשִׁבּוּעוֹת, שְׁשִׁגְגַת שְׁבוּעוֹת – אֲסוּרָה. וְשִׁגְגַת נְזִירוֹת – מִתְּרַת.

מִסְכַּת נְזִיר פָּרָק שְׁנִי

ב, א בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: כְּנּוּיֵי כְּנּוּיֵין – אֲסוּרִין. כִּיצַד? אִמֵּר: הֲרִינִי נְזִיר מִן הַגְּרוּגְרַת וּמִן הַדְּבִלָּה. בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים: נְזִיר. וּבֵית הֶלֶל אוֹמְרִים: אֵינוֹ נְזִיר. אִמֵּר: 'הֲרִינִי נְזִיר עַל מְנַת שְׂאָהָה שׁוֹתָה יַיִן וּמְטַמֵּא לְמֵתִים' – הֲרִי זֶה נְזִיר, וּבְטַל תְּנָאוּ, שֶׁהוּא מִתְּנָה עַל מֵה שְׁכָתוּב בַּתּוֹרָה, כָּל הַמִּתְּנָה עַל מֵה שְׁכָתוּב בַּתּוֹרָה – תְּנָאוּ בְּטַל. יוֹדַע אֵינִי שִׁישׁ נְזִירִין אֲבָל אֵינִי יוֹדַע שֶׁהַנְּזִירִין אֲסוּרִין בַּיַּיִן, שְׂאָסוּר לְשִׁתּוֹת יַיִן וְלְטַמֵּא לְמֵתִים. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֵין לָךְ פֶּתַח גְּדוֹל מִזֶּה.

ב, ב 'הֲרִי עָלַי לְגַלַּח חֲצִי נְזִיר' – הֲרִי זֶה מְגַלַּח נְזִיר שָׁלֵם; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר, שְׁלֹא הִתְנַדֵּב כְּדָרִף הַמִּתְּנַדְּבִים. 'הֲרִינִי נְזִיר, וְעָלַי לְגַלַּח נְזִיר, וְאִם גִּלַּח לְעֲצָמוֹ' – לֹא יֵצֵא. 'הֲרִי עָלַי לְגַלַּח

הַיּוֹג, כְּאִשֶּׁר מִיְבָשִׁים אֶת הַתְּאֵנִים עוֹשִׂים תְּלִים תְּלִים מִתְּאֵנִים. וְאוּלַי יֵשׁ לְפָרֵשׁ כְּלָקֵט הַנוֹשֵׁר בְּשַׁעַת קַצְיָרָה בְּעוֹנַת הַקִּיץ.

⁶ יֵשׁ מְפָרְשִׁים, הַיּוֹג כְּמִנְיַן שְׁבִילִים שְׁעוֹשִׂים מִיְבָשִׁי תְּאֵנִים בֵּין הַקְּצִיעוֹת, כְּדִי כְּאִשֶּׁר הֵם הוֹלְכִים בַּיּוֹגִים – לֹא תִהְיֶינָה הַקְּצִיעוֹת נִדְרָסוֹת בְּרִגְלֵיהֶם. וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים הַקְּלָטִי קִיץ –

חֲצִי נְזִיר וְעָלִי לְגַלְחַת נְזִיר, וְאִם גִּלַּח לְעַצְמוֹ – לֹא יֵצֵא.

ב, ג 'אלו קרבנות שאזיר עליהן' – לא אמר כלום, שנאמר: 'קרבנו לה' על נזרו' – ולא נזרו על קרבנו. 'הרי עלי חטאתו ואשמו של פלוני, מדעתו – יצא. 'שלא מדעתו' – לא יצא. 'הרי זה חטאתו ואשמו של פלוני', והלך הלה והביא בעצמו – הרי זה כחטאת כאשם שכפרו בעליה.

ב, ד 'הרי עלי לגלח חצי נזיר', ושמע חבירו ואמר: 'ואני, ועלי לגלח חצי נזיר – זה מגלח נזיר שלם וזה מגלח נזיר שלם; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: 'זה מגלח חצי נזיר וזה מגלח חצי נזיר'. 'הריני נזיר כשיהא לי בן' ונולד לו בן. ספק שהוא בן קימא ספק אינו בן קימא; רבי יהודה פוטר, ששגגת נזירות מתרת. רבי שמעון מחיב, ששגגת נזירות אסורה, ויאמר: 'אם היה בן קימא, הריני נזיר חובה, ואם לאו הריני נזיר נדבה'. 'הריני נזיר על מנת שיהא בכרי זה מאה כור', והלך ומצאו שנגנב או שאבד, ספק היה בו ספק לא היה בו, רבי יהודה פוטר, ספק נזירות להקל, ורבי שמעון אומר ספק נזירות להחמיר, ויאמר: 'אם היה כדברי הריני נזיר חובה', ואם לאו 'הריני נזיר נדבה'.

ב, ה 'הריני נזיר לאחר עשרים יום' – נזיר מעבשו מאה יום. מונה עשרים ואחר כך מונה שלשים, ומספק – מונה שמונים וחוזר ומונה שלשים – להשלים נזירותו ראשונה.

ב, ו אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל, על שגדר נזיר שלשים יום, שאם גלח ביום שלשים – שלא יצא, על מה נחלקו? על שגדר סתם לבית שמאי,

שאם גלח ביום שלשים יצא. ובית הלל אומרים: אם גלח ליום שלשים – לא יצא.

ב, ז שתי נזירות. ראשונה נזירות סתם, ושניה נזירות שלשים, מגלח את הראשונה ביום שלשים ואחד, ואת השניה ביום שלשים ואחד, ואם גלח את הראשונה יום שלשים, וגלח את השניה ביום שלשים – לא יצא. ראשונה נזירות שלשים, ושניה נזירות סתם, מגלח את הראשונה ביום שלשים ואחד, והשניה ביום שלשים ואחד, ואם גלח את הראשונה ביום שלשים ואת השניה ביום שלשים – יצא.

ב, ח מי שאמר: 'הריני נזיר' ונטמא ביום שלשים – סותר את הכל. רבי יהודה אומר משום רבי אליעזר: לא סתר אלא שבעה. 'הריני נזיר שלשים יום', ונטמא יום שלשים – סותר את הכל. 'הריני נזיר מאה יום' ונטמא יום מאה – סותר את הכל. רבי יהודה אומר משום רבי אליעזר: לא סתר אלא שבועה. 'הריני נזיר שלשים יום'. נטמא ביום מאה ואחד – סותר שלשים. רבי יהודה אומר משום רבי אליעזר: לא סתר אלא שבועה. זה הפלל שאמר רבי יהודה משום רבי אליעזר: כל שנטמא ביום שראוי להביא בו קרבן, ויש לו לספור, סותר שלשים יום, וכל שנטמא ביום שלשים, שאין ראוי להביא בו קרבן, ויש לו לספור – לא סתר אלא שבועה ימים, חוץ מימי טמאתו בלבד.

ב, ט מי שהיה טמא, ונזר – אסור לגלח ולשתות יין ולטמא למתים, ואם גלח ושתה – סופג את הארבעים. מזה ושונה – הטמאין לא עלו לו, ואין יום שביעי עולה לו מן המנין. כל אלו שאמרו: אין מתחיל למנות עד שיטעה, אין יום שביעי עולה לו. כל אלו

שאמרו: מתחיל מונה מיד, יום שביעי עולה לו מן המניין.

ב,י מנה נזירותו ולא הביא קרבנותיו - אסור לגלח ולשתות יין ולטמא למתים. הביא קרבנותיו ולא גלח - אסור לשתות יין ולטמא למתים. אם גלח ושתה יין ונטמא למתים - הרי זה סופג את הארבעים. רבי שמעון אומר: כיון שנזרק עליי אחר מן הדמים - התר לנזיר לשתות יין ולטמא למתים.

ב,יא מי שנזר שתי נזירות, מנה ראשונה ולא הביא קרבנותיו, ואחר כך נשאל על הראשונה לחכם, והתיר לו - יצתה נזירות שניה בראשונה. מנה שתייהן והביא קרבנות שתייהן כאחת - לא עלתה בידו אלא אחת. הפריש של זו בפני עצמו ושל זו בפני עצמו, והלך והקריב את של זו בזו ואת של זו בזו - לא יצא.

<p>3</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>כ 20</p>	<p>נץ החמה 5:26 סו"ז קר"ש - גר"א 9:10 סו"ז תפלה - גר"א 10:24 צה"כ לשיטת ר"ת 9:35 נ"ך: דניאל ה-ו תוספתא: נדרים ג</p>	<p>עלות השחר 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א 8:34 סו"ז תפלה - מג"א 10:00 שקיעה 8:22 בבלי: זבחים נא ירושלמי: ע"ז ט</p>
<p>4</p>	<p>שני Monday</p>	<p>כא 21</p>	<p>נץ החמה 5:26 סו"ז קר"ש - גר"א 9:10 סו"ז תפלה - גר"א 10:24 צה"כ לשיטת ר"ת 9:35 נ"ך: דניאל ח-י תוספתא: נדרים ד</p>	<p>עלות השחר 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א 8:34 סו"ז תפלה - מג"א 10:00 שקיעה 8:23 בבלי: זבחים נב ירושלמי: ע"ז י</p>
<p>5</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>כב 22</p>	<p>נץ החמה 5:25 סו"ז קר"ש - גר"א 9:09 סו"ז תפלה - גר"א 10:24 צה"כ לשיטת ר"ת 9:36 נ"ך: דניאל ט-י תוספתא: נדרים ה</p>	<p>עלות השחר 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א 8:33 סו"ז תפלה - מג"א 10:00 שקיעה 8:24 בבלי: זבחים נג ירושלמי: ע"ז יא</p>
<p>6</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>כג 23</p>	<p>נץ החמה 5:25 סו"ז קר"ש - גר"א 9:09 סו"ז תפלה - גר"א 10:24 צה"כ לשיטת ר"ת 9:37 נ"ך: דניאל יא-יב תוספתא: נדרים ו</p>	<p>עלות השחר 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א 8:33 סו"ז תפלה - מג"א 10:00 שקיעה 8:24 בבלי: זבחים נד ירושלמי: ע"ז יב</p>
<p>7</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>כד 24</p>	<p>נץ החמה 5:25 סו"ז קר"ש - גר"א 9:09 סו"ז תפלה - גר"א 10:24 צה"כ לשיטת ר"ת 9:37 נ"ך: עזרא א-ב תוספתא: נדרים ז</p>	<p>עלות השחר 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א 8:33 סו"ז תפלה - מג"א 10:00 שקיעה 8:25 בבלי: זבחים נה ירושלמי: ע"ז יג</p>
<p>8</p>	<p>שישי Friday</p>	<p>כה 25</p>	<p>נץ החמה 5:25 סו"ז קר"ש - גר"א 9:09 סו"ז תפלה - גר"א 10:24 צה"כ לשיטת ר"ת 9:38 נ"ך: עזרא ג-ד תוספתא: נזיר א</p>	<p>עלות השחר 4:13 סו"ז קר"ש - מג"א 8:33 סו"ז תפלה - מג"א 10:00 שקיעה 8:25 בבלי: זבחים נו ירושלמי: ע"ז יד</p>
<p>9</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>כו 26</p>	<p>נץ החמה 5:24 סו"ז קר"ש - גר"א 9:09 סו"ז תפלה - גר"א 10:24 צה"כ לשיטת ר"ת 9:38 נ"ך: עזרא ה-ו תוספתא: נזיר ב</p>	<p>שלח, מבה"ח, פרוק ג עלות השחר 4:12 סו"ז קר"ש - מג"א 8:33 סו"ז תפלה - מג"א 10:00 שקיעה 8:26 בבלי: זבחים נז ירושלמי: ע"ז טו</p>

דולקת הנרות 8:08 Candle Lighting

זמן מוצש"ק 9:38 Shabbos Ends

מברכים חודש תמוז המולד: דאנערשטאג ביינאכט, 5 מינוט און 7 חלקים נאך 6

מחלוקת ברענגט אַרמקייט.

(ספר המדות אות מריבה סימן כ"ו)